

**T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
HARP AKADEMİLERİ KOMUTANLIĞI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YENİLEVENT/İSTANBUL**

**MİLLİ GÜVENLİK KURULU İLE ABD'DEKİ ULUSAL GÜVENLİK
KONSEYİ'NİN YETKİ VE İŞLEVLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI
ANALİZİ**

**STRATEJİ VE STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Hazırlayan
Özer KÜÇÜKUYSAL**

**Tez Danışmanı
Prof.Dr. Yaşar GÜRBÜZ**

İSTANBUL - 2010

BU SAYFA BOŞ BIRAKILMIŞTIR

TEZ TANITIM FORMU

TEZİN TARİHİ: 11.06.2010

TEZİN TİPİ: Yüksek lisans tezi

TEZİN BAŞLIĞI: MGK ile ABD'deki Ulusal Güvenlik Konseyi'nin Yetki ve İşlevlerinin Karşılaştırmalı Analizi

TEZİN YAPILDIĞI BİRİM: Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Müdürlüğü

DAĞITIM LİSTESİ : Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü "Tez Hazırlama ve Değerlendirme Yönergesi"nde belirtilen yerlere.

TEZİN ÖZETİ: Bu çalışmada Milli Güvenlik Kurulu ile ABD'deki Ulusal Güvenlik Konseyi incelenmiş ve karşılaştırma neticesinde elde edilen sonuçlar belirtilmiştir.

ANAHTAR KELİMELEER: Güvenlik, Milli Güvenlik, Milli Güvenlik Kurulu, Ulusal Güvenlik Konseyi

SAYFA SAYISI: 98

GİZLİLİK DERECEİ: Tasnif Dışı

Bu tezin ihtiva ettiğı hususlar şahsî görüşlerim olup; Türk Silahlı Kuvvetlerinin resmî görüşünü yansıtmamaktadır.

İmza

Özer KÜÇÜKUYSAL
2'nci Snf.Öğc.

T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
HARP AKADEMİLERİ KOMUTANLIĞI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YENİLEVENT/İSTANBUL

**MİLLİ GÜVENLİK KURULU İLE ABD'DEKİ ULUSAL GÜVENLİK
KONSEYİ'NİN YETKİ VE İŞLEVLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

STRATEJİ VE STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Özer KÜÇÜKUYSAL

Tez Danışmanı
Prof.Dr. Yaşar GÜRBÜZ

İSTANBUL - 2010

HARP AKADEMİLERİ KOMUTANLIĞI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Özer KÜÇÜKUYSAL'ın, "Milli Güvenlik Kurulu İle ABD'deki Ulusal Güvenlik Konseyi'nin Yetki ve İşlevlerinin Karşılaştırmalı Analizi" konulu tez çalışması, jürimiz tarafından STRATEJİ VE STRATEJİK ARAŞTIRMALAR Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan -----

Prof.Dr.N.Cemil KIVANÇ

Üye -----

Prof.Dr. Yaşar GÜRBÜZ

(Danışman)

Üye -----

Prof.Dr. M. Emin ARTUK

Üye -----

Yrd.Doç.Dr Şamil ÜNSAL

Üye -----

Hv.Ss.Kur.Alb. D. İsmet ÇINGİ

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... / 2010

Ahmet KÜÇÜKŞAHİN

Dr.P.Kur.Alb.

Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu çalışmada, güvenlik politikası üretmede önemli sorunlardan biri olan eşgüdüm sağlamayı ve yürütmeye yardımcı olmayı amaç edinen Milli Güvenlik Kurulları incelenmiştir. ABD'nin esas alınmasındaki neden öncelikle milli güvenlik kavramının Amerika tarafından ilk olarak siyasi amaçlı kullanılmasıdır. Bir diğer neden olarak da MGK benzeri kuruluşların 2'nci Dünya Savaşı sonrasında ABD Ulusal Güvenlik Konseyini rnek almış olmalarıdır. Ayrıca uluslararası güvenliği sağlamayı kendine görev edinen ABD'nin güvenlik politikalarının üretiminde önemli yere sahip olan Ulusal Güvenlik Konseyini incelemesi sonucunda değerli çıkarımlara ulaşılabilir.

Araştırmanın temel amacı; Milli Güvenlik Kurulu ile ABD'deki Ulusal Güvenlik Konseyi'nin yetki ve işlevlerinin karşılaştırılması neticesinde milli güvenlik siyasetinin rasyonel bir şekilde yapılmasına katkı sağlayabilecek hususları belirleyebilmektir.

ABD'nin Ulusal Güvenlik Konseyi deneyimi 1947 yılında çıkartılan Ulusal Güvenlik Yasası ile başlamıştır. Yasanın ıkartılmasındaki amaç savaş yıllarında sergilenen dağınık yönetim anlayışına bir düzen getirmektir. Yasa ile Ulusal Güvenlik Konseyi, Merkezi Haberalma Teşkilatı ve Hava Kuvvetleri de teşkil edilmiştir. Ayrıca Savaş ve Donanma Bakanlıkları Savunma Bakanlığının çatısı altında birleştirilmiştir. Her ABD Başkanı Ulusal Güvenlik Konseyinde kendi çalışma şekline ve zamanın gereklerine göre değişiklikler yapmışlardır.

Ülkemizde ise Milli Güvenlik Kurulu benzeri bir yapılanma ilk defa 1921 yılında Harp Encümeni Fevkaladesi ile olmuştur. Bu encümen Milli Mücadelenin getirdiği eşgüdüm sorunlarına çözüm getirmeyi amaçlamıştır. Harp Encümeni Fevkaladesi daha sonra yoluna Yüksek Müdafaa Meclisi Umumi Kâtipliği ve 1961 Anayasası sonrasında Milli Güvenlik Kurulu adıyla devam etmiştir. 1982 Anayasasında da Milli Güvenlik Kurulu bir anayasal kurum olarak yer almıştır.

Sonuç olarak, başarılı bir ulusal güvenlik politikasının diplomatik, ekonomik, istihbarat ve askeri faktörleri içine alan uluslararası durumun dikkatli analizine dayandığı vurgulanmıştır. Güvenlik politikası retmek için yürütmenin, uzman, rasyonel ve etkin bir Milli Güvenlik Kuruluna ihtiyaç duyduğu değerlendirilmektedir.

SUMMARY

In this study, National Security Council (NSC), which aims to coordinate one of the important problem of producing security policy and help the executive power, has been examined. The reason why USA is basic country is being used of the definition “national security” firstly by USA for political aims. The other reason is that the councils like NSC take as an example of NSC after Second World War. As USA, which aims to provide international security, important inferences can be reached as a result of examining of NSC.

The fundamental aim of this study is to be able to determine the points which will be useful for national security policy to be done rationally as a conclusion of being compared of functions of Turkish NSC and NSC in USA.

The experience of USA in NSC began with National Security Act which was enact in 1947. The aim of this act is to arrange disorganized management in the years of Second World War. Thanks to this Act, NSC, CIA and Air Forces have been established. Also, War and Navy Departments have been gathered under Defense Department. Each USA President made changes according to their own way of studying and studying time.

In Turkey a council like NSC happened firstly in 1921 with War Emergency Committee (Harp Encümeni Fevkaladesi). This committee aimed to find solutions to coordination problems which National Struggle brought. Then War Emergency Committee continued its studies with the name of Superior Defence Office of Secretary General (Yüksek Müdafaa Meclisi Umumi Kâtipliği) and in 1961 Constitution its name became National Security Council. In 1982 Constitution Turkish NSC took place as a constitutional agency.

In conclusion, successful national security policy is based on careful analysis of the international situation, including diplomatic, economic, intelligence, military and morale factors. It is considered that executive power needs to qualified, rational and active National Security Council to produce a security policy.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖZET	I
SUMMARY	II
İÇİNDEKİLER	III
TABLolar LİSTESİ	VII
ŐEKİLLER LİSTESİ	VIII
KISALTMALAR LİSTESİ	IX
ÖN SÖZ	X

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

1. PROBLEM DURUMU	1-1
2. ARAŞTIRMANIN AMACI	1-4
3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	1-5
4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI	1-5
5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	1-6
6. TANIMLAR	1-6

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	2-1
2. VERİLERİN TOPLANMASI	2-2
3. VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI	2-5

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE

1.	MİLLİ GÜVENLİK KAVRAMI	3-1
	a. Milli Güvenlik Kavramının Gelişimi	3-1
	b. Türk ve Amerikan Hukuk Mevzuatındaki Milli Güvenlik Tanımları	3-2

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BULGULAR VE YORUMLAR

1.	MİLLİ GÜVENLİK KURULU VE MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ	
	a. Tarihçe	4-1
	(1) 1933 Öncesi Dönem	4-1
	(2) Yüksek Müdafaa Meclisi Umumi Kâtipliği Dönemi (1933 - 1949)	4-1
	(3) Milli Savunma Yüksek Kurulu ve Genel Sekreterliği Dönemi (1949-1962)	4-3
	(4) 1961 Anayasasına Göre Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Dönemi (1962-1983)	4-6
	(5) 1982 Anayasasına Göre Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Dönemi	4-10
	b. Milli Güvenlik Kurulu'nun Yapısı, Görevi, Çalışma Usulleri	4-14
	c. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği'nin Yapısı, Görevi	4-16
	ç. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri'nin Görevleri	4-17
	d. Diğer Ülkelerdeki MGK Benzeri Yapılanmalar	4-18
2.	ULUSAL GÜVENLİK KONSEYİ (NATIONAL SECURITY COUNCIL)	
	a. ABD Politik Sistemi	4-19
	b. Tarihçe	4-21
	(1) 1947 Öncesi Dönem	4-21

TASNİF DIŞI

(2) 1947 Ulusal Güvenlik Yasası ve Ulusal Güvenlik Konseyi'nin Fonksiyonu	4-22
(3) Truman Yönetimi (1947-1953)	4-22
(4) Eisenhower Yönetimi (1953-1961)	4-23
(5) Kennedy Yönetimi (1961-1963)	4-24
(6) Johnson Yönetimi (1963-1969)	4-24
(7) Nixon Yönetimi (1969-1974)	4-24
(8) Ford Yönetimi (1974-1977)	4-26
(9) Carter Yönetimi (1977-1981)	4-26
(10) Reagan Yönetimi (1981-1989)	4-27
(11) George H.W. Bush Yönetimi (1989-1993)	4-28
(12) Clinton Yönetimi (1993-2001)	4-29
(13) George W. Bush Yönetimi (2001-2009)	4-29
(14) Obama Yönetimi (2009-)	4-31
c. Ulusal Güvenlik Konseyi (National Security Council) Yapısı, Görevi, Çalışma Usulleri	4-32
(1) Ulusal Güvenlik Danışmanı'nın Rolü	4-32
3. KARŞILAŞTIRMA KONULARI	
a. Hukuki Mevzuat	4-34
b. Kurulların Yapısı	4-35
c. Kuruluş Amaçları	4-35

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

ç. Ulusal Güvenlik Danışmanı ve MGK Genel Sekreteri'nin Görev ve Yetkileri	4-36
d. Alınan Tavsiye Kararlarının Hukuki Sonuçları	4-38
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	5-1
KAYNAKÇA	6-1
EKLER LİSTESİ	
EK-A: Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanunu	A-1
EK-B: MGK Genel Sekreterliği Yönetmeliği	B-1
EK-C: Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterleri	C-1
EK-Ç: Ulusal Güvenlik Danışmanları	Ç-1
EK-D: Yüksek Müdafaa Meclisinin Kuruluşuna İlişkin Talimatname	D-1
EK-E: Yüksek Müdafaa Meclisi Kararnamesi	E-1
EK-F: Harp Encümeni Fevkaladesinin Kuruluşuna İlişkin Kanun	F-1
ÖZGEÇMİŐ	

TABLÖLAR LİSTESİ

TABLO 1: Güvenlik Ortamının Değişimi	3-1
TABLO 2: MGK Genel Sekreterliği G6rev ve Faaliyet Alanındaki Mevzuat Listesi	3-6
TABLO 3: Crabb ve Mulcahy'nin Ulusal Güvenlik Danışmanları Sınıflandırması	4-34

ŐEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yüksek M¼dafa Mecclisi Kuruluş Şeması	4-2
Şekil 2: Milli Savunma Yüksek Kurulu Kuruluş Şeması	4-4
Şekil 3: Milli Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreterliği Kuruluş Şeması	4-5
Şekil 4: 1961 Anayasasına G¼re Milli G¼venlik Kurulu Kuruluş Şeması	4-7
Şekil 5: 1963 yılındaki Milli G¼venlik Kurulu Genel Sekreterliği	4-9
Şekil 6: 1982 Anayasasına g¼re Milli G¼venlik Kurulu	4-14
Şekil 7: 2001 yılı Anayasa değişikliği sonrasında Milli G¼venlik Kurulu	4-15
Şekil 8: MGK Genel Sekreterliği Kuruluş Şeması	4-17
Şekil 9: Nixon D¼nemi Ulusal G¼venlik Konseyi.....	4-26
Şekil 10: Carter D¼nemi Ulusal G¼venlik Konseyi	4-28
Şekil 11: Clinton D¼nemi Ulusal G¼venlik Konseyi.....	4-30
Şekil 12: Obama D¼nemi Ulusal G¼venlik Konseyi	4-31

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BM	: Birleşmiş Milletler
CIA	: Central Intelligence Agency
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
Gnkur. Bşk.'lığı	: Genelkurmay Başkanlığı
MGK	: Türkiye Cumhuriyeti Milli Güvenlik Kurulu
MİT	: Milli İstihbarat Teşkilatı
MSYK	: Milli Savunma Yüksek Kurulu
NSC	: National Security Council
S.	: Sayfa
SWNCC	: The State, War and Navy Coordination Committee
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
UGK	: ABD Ulusal Güvenlik Konseyi

ÖNSÖZ

Bireyler, toplumlar ve devletler için güvenliklerini sağlama en çok öncelik verilen konuların başında gelmiştir. Dolayısı ile güvenliğin nasıl en etkin biçimde sağlanacağı her zaman için insanlığın aklını meşgul etmeye devam etmektedir. Başlangıçta güvenlik sadece askeri bir terim olarak algılanırken günümüzde daha karmaşık bir hal almaya devam etmektedir. Güvenlik kavramı, özellikle 2'nci Dünya Savaşı sonrasında tartışılmaya ve yoğunlukla bu dönemde akademik çalışmalara konu olmaya başlamıştır. Soğuk savaş esnasında kurulan dehşet dengesi, 1991 sonrasında oluşan belirsiz ortam ve 11 Eylül saldırıları sonrasında oluşan dünya ortamı güvenlik çalışmaları kapsamında ilgi çekmiş ve araştırılmıştır. Geleneksel olarak, çoğu yazar güvenliğin tartışmalı bir kavram olduğu hususunda birleşmişlerdir. Hem uluslararası ilişkilerin doğası hem de uluslararası ilişkiler teorilerinin yaklaşımındaki farklılıklar güvenlik kavramına belirgin bir tanım getirilmesine engel olmuştur. Güvenlik kavramını tanımlama güçlüğü devletlerin güvenlik politikası üretmesinde de belli ölçüde bir iz düşümü oluşturduğu değerlendirilmektedir. Ters bir yaklaşımla devletler ya da uluslararası ortamın diğer aktörlerinin güvenlik politikaları, tanım yapmayı zorlaştırıyor görüşüne varılabilmektedir. Güvenlik politikalarını zorlaştıran hususlardan biri güvenlik kavramının günümüz dünyasında diğer alanlara çok daha fazla geçişli hale gelmiş olmasıdır. Günümüzde güvenlik kavramına askeri olmanın yanında siyasi, ekonomik, sosyal, çevre ve enerji gibi boyutlar eklenmektedir. Yani günümüzde güvenlikten sorumlu aktörlerin düşünecek ve diğer alanlardan yardım isteyecek durumların sayısında artış görülmektedir.

Güvenlikle ilişkilendirilen hususların artış göstermesi ve 2'nci Dünya Savaşında edinilen deneyimler en önemli sorunun eşgüdüm sağlamak olduğunu göstermiştir. Özellikle ABD'de bu sorun, okyanus aşırı olan savaşların da etkisi ile çok daha belirgin hale gelmiştir. Akla gelen etkin ve pratik bir yöntem güvenlik aktörlerinin bir araya geleceği bir mekanizma oluşturmak olacaktır. ABD'de bu görevi 1947 yılında güvenlik politikalarında yeni bir düzenleme yapmak amacı ile çıkarılan bir yasa ile kurulan Ulusal Güvenlik Konseyi yerine getirmektedir. Ulusal Güvenlik Konseyi güvenlik politikalarında koordinasyon sorununu aşmaya çalışan pek çok ülke tarafından da örnek alınmıştır. Esasen de "ulusal güvenlik" kavramı Amerikan terminolojisinin bir ürünü olduğunu vurgulamak gerekmektedir.

Ülkemiz tarihinde Milli Güvenlik Kurulu benzeri bir yapılanma ihtiyacına ilk kez milli mücadele döneminde rastlanmaktadır. Kurtuluş Savaşının getirdiği zorlukları aşmak amacı ile Harp Encümeni Fevkaladesi teşkil edilmiştir. Harp Encümeni

TASNİF DIŞI

Fevkaladesi'nin amacı, milli savunma ve özellikle de içinde bulunulan savaşın yarattığı sorunların üstesinden gelebilecek kararların alınmasına yardım etmek ve ilgili birimlerle etkin bir eşgüdüm sağlamaktır. Harp Encümeni Fevkaladesi daha sonra yoluna Yüksek Müdafaa Meclisi Umumi Kâtipliğı ve 1961 Anayasası sonrasında Milli Güvenlik Kurulu adıyla devam etmiştir. 1982 Anayasasında da Milli Güvenlik Kurulu bir anayasal kurum olarak yer almıştır. İncelenen her iki kurum da zaman içinde gerek ülkenin kendi ihtiyaçları gerekse uluslararası ortam nedeni ile değişikliklere uğramıştır. Yine her iki kurul da çeşitli nedenlerle eleştirilere maruz kalmıştır. Ancak günümüzün karmaşık güvenlik ortamında Milli Güvenlik Kurulu benzeri yapılanmalar gerekliliklerini korumaktadır.

Bu çalışmanın oluşmasında değerli emek ve vakitlerini ayıran Prof.Dr Yaşar GÜRBÜZ'e, Hv.Ss.Kur.Alb. D. İsmet ÇINGİ'ya ve sabrından dolayı eşim Oya KÜÇÜKUYSAL'a teşekkürü bir borç bilirim.

BİRİNCİ BÖLÜM
ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

1. PROBLEM DURUMU

Güvenlik, milli güvenlik veya ulusal güvenlik tanımı güç kavramlardır. Bu güçlüğün çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Geleneksel olarak birçok yazar güvenliğin tartışmalı bir kavram olduğu hususunda görüş birliği içersindedirler. Güvenlik kavramı; özellikle 2'nci Dünya Savaşından sonra yoğun olarak bilimsel çalışmalara konu olmaya başlamış ve tarihsel süreç içinde çeşitli uluslararası ilişkiler teorilerine göre güvenlik kavramına farklı tanımlamalar getirilmiştir (Akgüner, 1983, s. 9). Örneğin; realist yaklaşıma göre devletler, 1648 Vestfalya Anlaşmasından bu yana uluslararası sistemin ana aktörleridir, uluslararası ortam ilişkileri düzenleyecek bir otoritenin olmaması nedeni ile bir güç mücadelesi olarak algılanmaktadır. Dolayısı ile güvenlik tanımının odak noktasında “devlet” bulunmaktadır. Siyasi gelişmelere paralel olarak bu güvenlik anlayışı eleştirilmiş ve ilk başta sadece askeri boyut taşıyan güvenlik kavramı genişletilmiştir. Barry Buzan, siyasi, ekonomik, sosyal, çevresel ve askeri boyutları güvenlik çalışmalarına dahil etmiştir (Baylis, 2008, s. 73). Müteakiben analizlerin temel odağının “bireysel”, “ulusal” ya da “uluslararası” güvenlik mi olması gerektiği tartışılmasına rağmen ulusal, milli güvenlik kavramı literatüre hâkim olmuştur. Güvenlik kavramına uluslararası ilişkiler çalışmalarının verdiği çeşitlilik yanında, milli güvenlik ihtiyacının karşılanması, her devletin coğrafyasına, jeopolitik konumuna, sosyal yapısına, anayasal düzenine ve gelişmişlik düzeyine bağlı olması bu çeşitliliğe katkıda bulunmuştur (Harp Akademileri Komutanlığı, 2002, s. 2).

Pek çok tanımlama yapmak mümkün olmakla beraber hukuki mevzuatta en son olarak, milli güvenlik kavramı 2945 sayılı Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanunu 2'nci Maddede; Devletin anayasal düzeninin, milli varlığının, bütünlüğünün, milletlerarası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dahil bütün menfaatlerinin ve ahdi hukukunun her türlü dış ve iç tehditlere karşı korunması ve kollanmasını, ifade eder şeklinde düzenlenmiştir. Yine aynı kanunda; milli güvenlik siyaseti ise “milli güvenliğin sağlanması ve milli hedeflere ulaşılması amacı ile Milli Güvenlik Kurulunun tavsiyeleri dikkate alınarak, Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilen iç, dış ve savunma hareket tarzlarına ait esasları kapsayan siyaseti ifade eder” şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımda Milli Güvenlik Kurulunun tavsiyeleri ifadesi dikkat çekmektedir. Esasen milli güvenliğin sağlanması sorumluluğu Anayasanın 117'nci maddesine göre; TBMM'ne karşı Bakanlar Kurulu'na aittir. Ancak güvenlik kavramının genişlemesi ve sadece askeri güvenlikten ibaret olmaması her devlette bir koordinasyon ihtiyacını ortaya

TASNİF DIŞI

çıkarmıştır. Devletin, güvenlik aktörlerinin arasındaki koordine ve uyumu sağlama ihtiyacının giderilmesindeki en önemli anayasal kurumlardan biri Milli Güvenlik Kurulu olmuştur.

Diğer ülkelerde de benzer durum gözlenmekte ve Milli Güvenlik Kurulu benzeri kuruluşlar faaliyet göstermektedir. Bu kuruluşlar genellikle kurul, komite, konsey olarak adlandırılmaktadırlar. Kurullara katılan üyelerin sayısı değişmekle birlikte hemen hemen hepsinde devlet başkanı, bazı bakanlar, askeri kesimden üst düzey komutanlar ve istihbarat örgütlerinin yöneticileri doğal katılımcıları oluşturmaktadır. Araştırmada ABD’de faaliyet gösteren Ulusal Güvenlik Konseyi (National Security Council) ele alınmıştır. Bu kurulun incelenmesindeki başlıca neden, bu modelin birçok ülkeye örnek olması ve milli güvenlik kavramının aslında Amerikan siyaset ve hukuk terminolojisinden alınmasıdır (Akgüner, 1983, s. 180).

1947 tarihli Ulusal Güvenlik Yasasının çıkartılmasındaki amaç savaş sırasında sergilenen dağınık yönetim şekline çözüm getirmektir. Ulusal Güvenlik Konseyi yasanın getirdiği tedbirlerden sadece bir tanesidir. Konseyin fonksiyonu, ulusal güvenliği içine alan konularda devlet kurumlarının daha etkili bir şekilde iş birliği yapabilmesi sağlamak, ulusal güvenlikle ilgili iç, dış ve askeri politikaların entegrasyonu bakımından diğer bakanlıkları etkin kılmak ve ABD Başkanına tavsiyede bulunmak olacaktır. Yasa ile ordu içinde de bir revizyona gidilmiştir. Savaş ve Donanma Bakanlıkları (The War Department ve Navy Department) Savunma Bakanlığı’nın çatısı altında birleştirilmiş ve Hava Kuvvetleri Komutanlığı ile Merkezi Haber Alma Teşkilatı (CIA) da bu kanunla kurulmuştur (National Security Act of 1947, 1947).

Her ABD başkanı kanunun sağladığı esneklikten faydalanarak kendi çalışma şekline göre Konseyin yapısında değişiklikler yapmıştır. Ulusal Güvenlik Konseyi (National Security Council) ilk yıllarında diğer devlet kurumları ile koordinasyonu sağlayan bir grup danışmandan ibaret olmuştur. 1953 yılında, Başkan Eisenhower döneminde o zamana kadar Ulusal Güvenlik Konseyi’nin sekreter sıfatını taşıyan başkanı Ulusal Güvenlik Özel Yardımcısı (Special Assistant for National Security Affairs) adını almıştır. Günümüzde ise yaygın kullanımı ile Ulusal Güvenlik Danışmanı olarak adlandırılmaktadır. Her başkan, Ulusal Güvenlik Danışmanını tamamı ile kendi istekleri doğrultusunda atamaktadır. Bu değişimden itibaren de Ulusal Güvenlik Danışmanları Amerikan siyasetinde önemli rol almaya başlamışlardır. Hatta bazı durumlarda Dışişleri Bakanları ile tartışmalara girdikleri gözlenmiştir (Koç, 2005, s. 249). Başkan Richard Nixon döneminde (1969-1974) Ulusal Güvenlik Danışmanlığı yapan Henry A. Kissenger yönetimindeki Konsey, bir koordinasyon merkezi yerine Başkan’ın kararlarını etkileyen ve yabancı devlet

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

adamları ile müzakerelere odaklanan bir organizasyon haline gelmiştir. Ulusal Güvenlik Konseyi'nin yapısı, alt komitelerin çalışma prensipleri ve Konsey toplantılarına kimlerin katılacağı Başkan'ın ulusal güvenlik direktifleri ile belirlenir. Örneğin ABD Başkanı Barack Obama Konsey üyelerini; Başkan, Başkan Yardımcısı, Dışişleri Bakanı, Savunma Bakanı, Enerji Bakanı, Maliye Bakanı, Başsavcı, Yurt Güvenliği Bakanı (Secretary of Homeland Security), BM Temsilcisi, Beyaz Saray Genel Sekreteri, Ulusal Güvenlik Danışmanı, Ulusal İstihbarat Direktörü ve Genelkurmay Başkanı olarak belirlemiştir (Federation of American Scientists, 2009, s. 2). Konseyin altında çok sayıda alt komite faaliyet göstermektedir ve bu alt komiteler diğer devlet kurumları ile koordineli olarak Konseyin gündemi ve kendi özel görev alanları üzerine çalışmaktadır.

Ülkemizde ise Milli Güvenlik Kurulu çeşitli yönleri ile ABD'deki Ulusal Güvenlik Konseyine benzemiş olsa da (özellikle 1960 sonrası ve yapısal olarak) tarihi daha eskiye dayanmaktadır. Daha 1921 yılında Milli Güvenlik Kurulu'nun ilk örneği olarak adlandırabileceğimiz Harp Encümeni Fevkaladesi kanunla kurulmuştur. Harp Encümeni Fevkaladesi'nin amacı, milli savunma ve özellikle de içinde bulunulan savaşın yarattığı sorunların üstesinden gelebilecek kararların alınmasına yardım etmek ve ilgili birimlerle etkin bir eşgüdüm sağlamak olmuştur (Atatüre, 1994, s. 37).

1933 yılında 14443 sayılı Kararname ile kurulan Yüksek Müdafaa Meclisi Umumi Kâtipliği dönemi başlamıştır. Yüksek Müdafaa Meclisi, Başbakanın başkanlığında Genelkurmay Başkanı ile Bakanlar Kurulu üyelerinden oluşuyordu. Dilediği takdirde Cumhurbaşkanı da Yüksek Müdafaa Meclisi'ne başkanlık ediyordu. Yüksek Müdafaa Meclisi'nin görevi milli seferberlik bakımından vekilliklere (bakanlıklara) verilecek vazifeleri tespit etmek ve gerekli esasları hazırlamak olmuştur (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

1949 yılında ise 5399 sayılı Kanunla Milli Savunma Yüksek Kurulu ve Genel Sekreterliği dönemi başlamıştır. Kurulda bu defa tüm Bakanlar Kurulu yerine Milli Savunma Bakanı ve seçilen bazı bakanlar (İçişleri, Dışişleri, Maliye, Bayındırlık, Ekonomi, Ticaret, Ulaştırma, Tarım ve İşletmeler Bakanı) yer almıştır. Görevi ise hükümetçe takip edilecek milli savunma politikasının esaslarını hazırlamak ve bu hususta tespit edilecek tedbirleri yetkili makamlara sunmak şeklinde özetlenebilir.

1961 Anayasasının 111'nci Maddesi ile Milli Güvenlik Kurulu artık anayasal bir devlet kurumu haline gelmiştir. 111'nci Maddede "Milli Güvenlik Kurulu, milli güvenlik ile ilgili kararların alınmasında ve koordinasyonun sağlanmasında yardımcılık etmek üzere, gerekli temel görüşleri Bakanlar Kurulu'na bildirir." şeklinde görevlendirilmiştir. 1971 yılında yapılan bir değişiklik ile "bildirir" ibaresi "tavsiye eder" şeklinde değiştirilmiştir (Türkiye Büyük Millet Meclisi, 1961).

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

1982 Anayasasında da Milli Güvenlik Kurulu anayasal bir kurum olarak ele alınmaya devam edilmiştir. Anayasanın 118'nci maddesine göre; "Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından kurulur. Gündemin özelliğine göre Kurul toplantılarına ilgili bakan ve kişiler çağrılıp görüşleri alınabilir. Millî Güvenlik Kurulu; Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonunun sağlanması konusundaki görüşlerini Bakanlar Kuruluna bildirir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Bakanlar Kurulunca değerlendirilir. Millî Güvenlik Kurulunun gündemi; Başbakan ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir. Cumhurbaşkanı katılmadığı zamanlar Millî Güvenlik Kurulu Başbakanın başkanlığında toplanır." şeklinde düzenlenmiştir. Milli Güvenlik Kurulu'nun en son şeklini almasında 2001 yılında yapılan Anayasa değişikliği ve 2003 yılında yapılan MGK ve MGK Genel Sekreterliği Kanununda yapılan değişiklikler etkili olmuştur. Kısaca belirtmek gerekirse alınan kararların tavsiye niteliğinde olduğu belirtilmiş, Kurula Başbakan Yardımcıları ve Adalet Bakanı dâhil edilmiştir.

Görüldüğü üzere incelenen kurullar zaman içinde ülkelerin ihtiyaçlarına ve değişen güvenlik ortamına göre şekillenmişlerdir. Bu değişimdeki amaç koordinasyonu etkin bir şekilde sağlamak olmuştur. Asıl problem, giderek karmaşılaşan ulusal güvenlik sorunları karşısında güvenlik politikasının merkezileşmesi sağlayabilmek ve koordinasyon sorununu aşmaktır.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın temel amacı; Milli Güvenlik Kurulu ile ABD'deki Ulusal Güvenlik Konseyi'nin yetki ve işlevlerinin karşılaştırılması neticesinde milli güvenlik siyasetinin rasyonel bir şekilde yapılmasına katkı sağlayabilecek hususları belirleyebilmektir.

Bu amaçla şu alt konularda cevap aranmaya çalışılmıştır:

a. Milli Güvenlik Kurulu ile Ulusal Güvenlik Konseyi arasındaki benzerlikler ve farklılık arz eden hususlar nelerdir?

b. Karşılaştırma yapılan iki kurul arasındaki farklılıkların kaynağı ülkelerin siyasal sistemleri mi yoksa rasyonel karar alma seviyelerindeki farklılıktan mı kaynaklanmaktadır?

c. Rasyonel bir şekilde milli güvenlik siyaseti yürütmenin gereklilikleri nelerdir?

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

ç. Ulusal Güvenlik Danışmanı ile Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri'nin milli güvenlik politikasındaki rolleri nelerdir?

d. İncelenen kurumların bünyesindeki alt komitelerin işlevleri nelerdir?

e. Milli güvenlik kurullarının sadece tavsiye kararı alması ne gibi hukuki sonuçlar doğurmaktadır?

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Milli güvenlik konularının tartışıldığı en üst forum olarak tanımlanabilecek milli güvenlik kurulları, güvenlik politikasının icra edilmesinde önemli bir pozisyona sahip olmuştur. Birçok ülkede¹ milli güvenlik kurulu benzeri kurumlar mevcuttur. Bu kurumların her ülkeye göre çeşitli kuruluş amaçları olsa da en genel amaç güvenlik politikalarında eş güdümü sağlayabilmektir. Özellikle 2'nci Dünya Savaşından sonra ortaya çıkan koordinasyon ihtiyacı günümüzde çok daha artmış durumdadır. Güvenlik sorunları artık daha karmaşık ve diğer hususlarla iç içe geçmiş durumdadır. Geçmiş yıllarda bir devlete gelebilecek en büyük tehdidin bir diğer devlet olacağı düşünülürken bugün ekonomi, çevre, terör ve enerji güvenlik kapsamında değerlendirilebilmektedir. Ayrıca tehlike olarak adlandırabileceğimiz deprem ve bulaşıcı hastalıklar gibi birey ve toplum sağlığını tehdit eden hususlar da güvenlik kavramına dâhil edilmiştir. Yani güvenlik politikaları günümüzde her zamankiden daha fazla eş güdüm ihtiyacı duymaktadır. Rasyonel bir güvenlik politikasına katkı sağlayabilecek bir Milli Güvenlik Kurulu'nun günümüz güvenlik ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olmasının önem arz ettiği değerlendirilmektedir. Araştırmanın önemi de bu noktadan kaynaklanmaktadır. Araştırmanın amacında belirtildiği üzere, karşılaştırma neticesinde elde edilebilecek çıkarımların, rasyonel karar verme aşamasında kazanıma dönüştürülebileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca bu konuda yapılmış olan akademik çalışmaların az sayıda olması bir diğer dikkat çeken hususu oluşturmaktadır.

¹ Diğer ülkelerdeki örnekler araştırmanın 4'ncü Bölümünde " Diğer Ülkelerdeki MGK Benzeri Yapılanmalar " başlığı altında açıklanmıştır.

TASNİF DIŞI

4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

a. Özellikle, 2'nci Dünya Savaşından sonra ortaya çıkan Milli Güvenlik Kurulu benzeri kuruluşların büyük ölçüde, ABD'de bulunan Ulusal Güvenlik Konseyinden (National Security Council) esinlenilerek kurulduğu varsayılmıőtır.

b. Ulusal güvenlik ve milli güvenlik kavramları eş anlamlı olarak kullanılmaktadır.

5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

a. Milli Güvenlik Kurulu'nun karőılaőtırıldıėı emsal kuruluş olarak sadece Ulusal Güvenlik Konseyi (National Security Council) incelenmiőtır.

b. Araştırmada Milli Güvenlik Kurulu'nun ve Ulusal Güvenlik Konseyi'nin en son mevzuat ve yapıları ele alınmıştır.

c. Siyasi olduğu değerlendirilen hususlar araőtırmaya dâhil edilmemiőtır.

. Sadece Türkçe ve İngilizce kaynaklardan istifade edilmiőtır.

d. Araştırmada sadece ilişkisel araştırma modeli kullanılmıştır.

6. TANIMLAR

Milli Güvenlik Kurulu : Çalışma dahilinde aksi bir husus belirtilmediği takdirde Türkiye Cumhuriyeti Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği kast edilmektedir.

Ulusal Güvenlik Konseyi (National Security Council) : Çalışma dâhilinde aksi bir husus belirtilmediği takdirde Amerika Birleşik Devletlerindeki Ulusal Güvenlik Konseyi kast edilmektedir.

Ulusal Güvenlik Danışmanı: Çalışma dâhilinde aksi bir husus belirtilmediği takdirde Amerika Birleşik Devletlerindeki Ulusal Güvenlik Konseyi'nin idari yöneticisi ve ABD Başkanı'nın Ulusal Güvenlik Danışmanı kast edilmektedir.

TASNİF DIŞI

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma modeli olarak ilişkisel araştırma modeli uygulanmıőtır. Araştırmada Milli Güvenlik Kurulu ve ABD'deki Ulusal Güvenlik Konseyi (National Security Council) iki deęiőkken olarak ele alınmıştır. İlişkisel araştırma modelinde önce mevcut deęiőkkenler tekil olarak araőtırılacak müteakiben aralarındaki ilişki ortaya konulmaya çalıőılacaktır. İki kurumun işlevlerinin karşılaştırmalı analizinde; hukuki mevzuatları, organik yapıları ve karar alma süreçlerine olan katkıları esas parametreleri teşkil etmektedir.

2. VERİNİN TOPLANMASI

Veri toplanması literatür taraması şeklinde olmuştur. Araştırmada kullanılan veriler; kütüphanelerden, internetteki akademik veri tabanlarından, ilgili kurumların resmi web sitelerinden ve hakemli akademik yayınlardan derlenmiőtir. İncelenen kurumların hukuki mevzuatları araştırmanın temel verilerini teşkil etmektedir. Araőtırmaya yardımcı olabilmesi amacı ile Bilgi Edinme Kanunu çerçevesinde öncelikle Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğine, gerek duyulduğunda diğer kamu kurum ve kuruluşlarına da başvurulmuştur.

3. VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI

Verilerin özümü ve yorumlanmasında; nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi yöntemi uygulanmıőtır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**KURAMSAL ÇERÇEVE****1. MİLLİ GÜVENLİK KAVRAMI**

Araştırmanın kuramsal çerçevesini milli güvenlik kavramı oluşturmaktadır. Milli güvenlik kavramının ele alınmasının nedeni ise karşılaştırma yapılan her iki ülkenin MGK benzeri kuruluşlarının milli güvenliğe bakış açılarını ortaya koyabilmektir.

a. Milli Güvenlik Kavramının Gelişimi

Milli güvenlik veya ulusal güvenlik kavramını irdelemeden önce güvenlik kavramını belli bir ölçüde açıklamak yerinde olacaktır. Güvenlik tanımı ve güvenlik kavramının esası, akademik çevrelerce sürekli tartışma konusu olmuştur. Akademik çalışmalarda göze çarpan en önemli husus güvenlik kavramını tanımlamanın belirsiz olduğudur. Güvenlik kavramının tanımını güçleştiren çeşitli nedenler vardır. Bu nedenlerden bir tanesi güvenliğin göreceli ve esası tartışılan bir kavram olmasıdır. Tanımı kişiden kişiye, bir toplumdaki diğerine ve devlete göre değişiklik gösterebilir (Cebeci, 2007, s. 34). Bu durumda zamana göre de değişiklik göstermesi son derece doğal karşılanmalıdır. Tablo 1’de güvenlik algısının zamana bağlı değişimine örnek olması amacı ile Soğuk Savaş ve günümüz güvenlik ortamının bir karşılaştırması verilmiştir.

Soğuk Savaş	Bugün
* Devlet merkezli uluslararası düzen	* Küreselleşme / uluslararası aktörler
* İki kutupluluk	* Güç; askeri, ekonomik ve uluslararası
* Ulusal güvenlik endeksli	* Çıkar endeksli
* Ulusal savunma	* Güvenliğin geniş boyutu
* Tehlikeyi caydırmak ve savunmak	* Çatışma kapsamının genişlemesi
* Çatışma kaynakları belirgin	* Çoğu çatışma kaynakları belirsiz

Tablo 1: Güvenlik Ortamının Değişimi (T.C. Beykent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi, 2007)

Güvenlik kavramını tanımlamayı güçleştiren diğer neden ise güvenliği açıklamayı amaçlayan her teoremin farklı yaklaşımlar sergilemesidir. Bu yaklaşımları realist ve idealist olarak basitçe ayırmak mümkün olabilecektir. Bir yaklaşım olanı diğeri ise olması gerekeni yorumlayarak güvenlik kavramını açıklamaya çalışmaktadır. Güvenlik üzerine realist görüşe göre; uluslararası sistem devletlerin kendi güvenliğini komşuları pahasına sağlamaya çalıştıkları bir güç mücadelesi alanıdır ve 1648 Vestfalya Anlaşması’ndan bu yana asıl aktörler devletlerdir (Baylis,

TASNİF DIŞI

2008, s. 73). Neorealist ekol ise devletlerin yanında uluslararası örgütlerinden de aktör olabileceği yani devletler arası işbirliğinin olduğunu kabul etmişlerdir.

Bir diğer yaklaşım olan İnşacılık (constructivism) için güvenlik aktörlerin onu nasıl anlamlandırdıklarına ilişkin olarak öznelerarasıdır. Bu nedenle, güvenlik göz ardı edilemeyecek bir normatif öze bağlıdır (Brauch, 2008). Kopenhag ekolünün önde gelen yazarlarından B. Buzan ve Weaver'a göre güvenlik kavramı karşılıklı özneldir. Yani bir şeyin güvenlik meselesi haline gelebilmesi için sadece güvenlik aktörünün değerlendirmesi yeterli değildir aynı zamanda izleyici grubu (toplum, ulus) tarafından da meselenin bir güvenlik sorunu olarak algılanması gerekmektedir (Cebeci, 2007, s. 34). Ayrıca bu ekol güvenliği tanımlama gayretleri yanında sektörlere bölmüşlerdir. Güvenlik askeri, ekonomik, sosyal, politik ve çevresel olmak üzere beş boyutta incelenmektedir (Buzan, Weaver, & Wilde, 1998, s. 8).

“Ulusal güvenlik “ kavramı 2'nci Dünya Savaşı döneminde Amerika'nın dünyanın geri kalanı ile ilişkisini açıklamak için ABD'de ortaya atılmış ve ulusal güvenlik devletin gelişmesi ile savaş döneminin temel kavramlarından biri olmuştur (Brauch, 2008, s. 4).

Soğuk Savaş boyunca güvenlik çalışmaları, çoğunlukla devletin askerî tarafıyla ilgilenen bilim adamlarını yaptıkları çalışmalardan ibaret olmuştur. Bir konu askerî güçle ilgili olduğunda, bir güvenlik meselesi olarak düşünülmüş; askerî güçle ilgili olmayanlar ise ikincil politika (low politics) kategorisine dâhil edilmiştir (Baldwin, 2003). Günümüzde ise 11 Eylül'den sonra güvenlik ortamında belirsizlik artmış ve rasyonel bir güvenlik politikası üretmek zorlaşmıştır.

b. Türk ve Amerikan Hukuk Mevzuatındaki Milli Güvenlik Kavramı

Türk mevzuatında araştırma yaparken kanun, yönetmelik ve tüzükler ele alınmıştır. İlgili mevzuatta milli güvenlik, milli güvenlik siyaseti veya Milli Güvenlik Kurulu ile ilişkili olabilecek ve doğrudan yer veren mevzuat hükümleri esas alınmıştır. Mevzuatımızda yapılan milli güvenlik tanımlamalarına geçmeden önce mevzuatta yapılan atıfları belirtmek yararlı olacaktır.

Milli güvenlik ve milli güvenlik siyaseti kavramlarına atıf yapan kanun, yönetmelik ve tüzüklerin tamamında (MGK ve MGK Genel Sekreterliği kanunu hariç olmak üzere) bu kavramlar tanımlanmamıştır. Milli Güvenlik kavramı Türk mevzuatında genellikle bir nitelik, kısıtlama ölçüsü veya düzenleme tedbiri olarak

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

kullanılmıştır. Tayfun Akgüner'in 1961 Anayasasına göre milli güvenlik kavramı ve Milli Güvenlik Kurulu'nu incelediği eserinde milli güvenlik kavramının kanunlarımızda genellikle bir özgürlük kısıtlama ölçüsü olarak yer verildiğini vurgulamıştır. Ancak bu yorumun 1983 yılında yürürlükte olan kanunların incelemesi sonucunda olduğunu hatırlatmak gerekmektedir.

Günümüz mevzuatında milli güvenlik kavramı yerine genel güvenlik kavramının daha çok kullanıldığı dikkat çekmektedir. Örneğin Türk Ceza Kanununda Topluma Karşı İşlenen Suçlar başlığı altında genel güvenliğin kasten ve taksirle tehlikeye sokulması (Md. 170, 171) düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanununda (Md. 305) Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar bölümünde milli güvenlik kavramı temel milli yararlar² dâhilinde değerlendirilmiştir. Benzer bir durum 5682 sayılı Pasaport Kanununda da gözlenmektedir. Kanunun 22'nci Maddesinde memleketten ayrılmaları genel güvenlik bakımında sakıncalı olabilecek kişilere pasaport verilmesini yasaklamaktadır.

Milli güvenlik kavramı ile ilişkili olan bir diğer tanım olan milli güvenlik siyaseti kavramı da 3046 sayılı 27.09.1984 tarihli kanunla (Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında 174 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname İle 13/12/1983 Gün ve 174 Sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin kaldırılması ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 202 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun) tüm bakan ve genel müdürlerin görev tanımlamasına dahil olmuştur. İlgili kanunda (Md. 21) bakanların görevleri ; “Bakanlar, bakanlık hizmetlerini mevzuata, Hükümetin genel siyasetine, milli güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve Başbakana karşı sorumludur.” şeklinde tanımlanmıştır.

Milli güvenlik kavramının bir kriter olarak kullanıldığı bir diğer kanun da 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkındaki Kanundur. Kanunda (Md. 2) özelleştirme ilkeleri belirtilirken; “Özelleştirme uygulamalarında, milli güvenlik ve kamu yararının gerektirdiği durumlar hariç, kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelere devir yapılmaması” hükme bağlanmıştır.

² Türk Ceza Kanunu Md. 305 fıkra 4 : Temel millî yararlar deyiminden; bağımsızlık, toprak bütünlüğü, millî güvenlik ve Cumhuriyetin Anayasada belirtilen temel nitelikleri anlaşılır.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununda ise milli güvenlik kavramı vatandaşlığa kabulde bir şart olarak karşımıza çıkmaktadır. T.C. vatandaşlığına başvuru için aranan şartlarda (Md. 12) kişinin milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir halinin bulunmaması gerektiği vurgulanmıştır. 3835 sayılı Ahıska Türklerinin Türkiye'ye Kabulüne Dair Kanunda da (Geçici Md. 1) benzer düzenleme bulunmaktadır.

4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkındaki Kanunda da benzer durum gözlenmektedir. Çalışma izin isteminin reddinin düzenlendiği 14'ncü maddede isteğin milli güvenlik, kamu düzeni, genel asayiş, kamu yararı, genel ahlak ve genel sağlığa tehdit oluşturması hallerinde kabul edilmeyeceği belirtilmektedir.

Milli güvenlik ve milli güvenlik siyaseti kavramlarının kullanıldığı bir diğer kanun da 2954 sayılı Türkiye Radyo Televizyon kanunudur. 5'nci Maddede devletin milli güvenlik siyasetinin, milli ve ekonomik menfaatlerinin gereklerine uymak, yayın ilkeleri içinde düzenlenmiştir. Ayrıca Madde 23 ile milli güvenlik açısından yayınların men edilebileceği de kanunda yer almaktadır. Tablo 2'de ise MGK Genel Sekreterliği görev ve faaliyet alanındaki mevzuat listesi verilmiştir. Listedeki mevzuatta genellikle MGK'na seferberlik, olağanüstü hal gibi durumlarda Milli Güvenlik Kurulu'na verilen görevler belirtilmiştir. Çalışmanın devamında Milli Güvenlik Kurulu izah edilirken ilgili mevzuat hükümlerine yer verilecektir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununda ise Milli Güvenlik nedeniyle gizli tutulması zorunluluğu Bakanlar Kurulunca kabul edilen işlerde (Md. 51) pazarlık usulüne başvurulabileceği belirtilmiştir. Böylelikle milli güvenlikle ilgili alımlarda idareye kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

Görüldüğü üzere mevzuatımızda milli güvenlik kavramına yapılan atıflardan milli güvenliğin normal düzenlemelere istisna getirilebilecek önemde bir husus olduğu sonucuna varılabilir. Getirilen ek tedbirler özgürlüklerin kısıtlanmasının yanında idarenin işini kolaylaştıracak hükümler de içermektedir. Güvenliğin sağlanması ve özgürlüklerin güvence altına alınması günümüzün en önde gelen tartışma konularından birini oluşturmaktadır. Devletler özellikle savaşlar, terör saldırıları ve doğal afetler gibi olağanüstü durumlarda genellikle benzer tedbirlere başvurmaktadırlar. Güvenlik ve özgürlük veya güvenlik nedeni ile bireysel hakların kısıtlanması arasındaki zor denge ayrı bir çalışma konusu olarak değerlendirildiği için bu çalışmaya dâhil edilmemiştir. Bakan ve genel müdürlerin görev tanımlarına milli güvenlik siyasetine uygunluğun da eklenmesi milli güvenliğe verilen önemin bir diğer göstergesini teşkil etmektedir.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Mevzuatımızdaki ilk ve net milli güvenlik tanımına 1963 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konan Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterlik Yönetmeliğinde rastlanmaktadır. Yönetmeliğe göre (Tarihler Md. 3); “Milli Güvenlik (Topyekün Milli Güvenlik), dışarıdan ve içerden yapılabilecek her çeşit taarruzlara, bozguncu teşebbüslere, tabi afetlere ve büyük yangınlara azimle karşı koyabilmek, Devlet otoritesini muhafaza ve devam ettirmek ve bir savaştan galip çıkabilmek için bütün milli kudret, gayret ve faaliyetlerin tam olarak kullanılmasıdır.” şeklinde tanımlamıştır.

Şu an yürürlükte olan mevzuatta ise milli güvenlik tanımı, 2945 sayılı MGK ve MGK Genel Sekreterliği Kanununda (2’nci Md.) yapılmaktadır. Kanuna göre; milli güvenlik, “Devletin anayasal düzeninin, milli varlığının, bütünlüğünün, milletlerarası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dâhil bütün menfaatlerinin ve ahdi hukukunun her türlü dış ve iç tehditlere karşı korunması ve kollanmasını” ifade etmektedir. Yine aynı kanunda milli güvenlik siyasetinin de tanımı yapılmıştır. Kanunlarımızda sıklıkla atıf yapılması açısından milli güvenlik siyasetinin tanımı da ayrı bir önem taşımaktadır. İlgili kanuna göre; “Devletin Milli Güvenlik Siyaseti; milli güvenliğin sağlanması ve milli hedeflere ulaşılması amacı ile Milli Güvenlik Kurulunun belirlediği görüşler dâhilinde, Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilen iç, dış ve savunma hareket tarzlarına ait esasları kapsayan siyaseti” ifade etmektedir.

Milli güvenlik tanımını açtığımızda kısaca devletin sahip olduğu değerlerin korunması ve kollanmasını ifade etmektedir. Yani devlet merkezli bir realist yaklaşım sergilenmiştir. Tanımın içerisinde geçen menfaat kavramı milli güvenlik tanımını genişletmektedir. Menfaat veya çıkarın bir devlet için neyi ifade ettiğini belirtmek son derece zordur. Çünkü çıkar kavramı da güvenlik kavramı gibi belirsiz ve zamana, devlete ve coğrafyaya göre değişmektedir. Ancak genel bir tanım yapmak gerekir ise “ milli varlığın güven içinde bulundurulması ve mutlu yaşaması için, yararına olduğuna inanılan ve sağlanması gereken değerlerdir” şeklinde özetlenebilir (Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, 1990, s. 20).

Milli güvenlik tanımında bir diğer dikkat çeken özellik belirtilen değerlerin korunmasının yanında kollanmasının da belirtilmiş olmasıdır. “Kollamak” fiilinin eklenmesindeki amacın tehditlere karşı ön alabilmek, uzaktan karşılamak olduğu değerlendirilmektedir. Tanımda geçen “tehdit” kavramından da bahsetmek milli güvenlik tanımını anlamaya yardımcı olacaktır. Tehdit için genel sözlük anlamı “gözdağı” olarak verilmiştir. Müşterek Askeri Terimler Sözlüğünde “ milli menfaatlere ve milli güvenliğe yönelik her çeşit faaliyet ve girişimlerdir.” şeklinde tanımlanmıştır. Daha tatmin edici bir tanımlama vermek gerekirse; “tehdit, gerek kısa gerekse uzun

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

vadeli hedeflere ulaşmayı güçleştiren, yeri ve zamanı gelince ortadan kaldırılması için milli güç unsurlarının³ kullanılmasını gerektiren her çeşit faaliyet ve girişimlerdir” diyebiliriz (Küçükşahin, 2007, s. 45).

S.NO	SAYISI	MEVZUATIN ADI	KABUL TARİHİ
1	2945	MİLLİ GÜVENLİK KURULU VE MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ KANUNU	07.07.2003
2	2941	SEFERBERLİK VE SAVAŞ HALİ KANUNU	04.11.1983
3	4542	SEFERBERLİK VE SAVAŞ HALİ KANUNUNUN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDAKİ KANUN	01.03.2000
4	108	SAVUNMA SEKRETERLİĞİ KURULMASINA DAİR KANUN	26.10.1960
5	711	NÖBETÇİ MEMURLUĞU KURULMASINA VE OLAĞANÜSTÜ HAL TATBİKATLARINDA MESAINİN 24 SAAT DEVAMINI SAĞLAYAN KANUN	18.01.1966
6	697	ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME HİZMETLERİNİN OLAĞANÜSTÜ HALLERDE VE SAVAŞTA NE SURETLE YÜRÜTÜLECEĞİNE DAİR KANUN	16.07.1965
7	5188	ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİNE DAİR KANUN	25.06.2004
8	2565	ASKERİ YASAK BÖLGELER VE GÜVENLİK BÖLGELERİ KANUNU	18.12.1981
9	90/500	SEFERBERLİK VE SAVAŞ HALİ TÜZÜĞÜ	24.05.1990
10	2003/668 8	MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ YÖNETMELİĞİ	29.12.2003
11	7/514	ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME HİZMETLERİNİN OLAĞANÜSTÜ HALLERDE VE SAVAŞTA NE SURETLE YÜRÜTÜLECEĞİNE DAİR 697 SAYILI KANUNA İLİŞKİN ESASLAR	18.04.1970
12	4982	BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU	09.10.2003
13	2004/718 9	BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESAS VE USULLER HAKKINDA YÖNETMELİK	19.04.2004
14	3071	DİLEKÇE HAKKININ KULLANILMASINA DAİR KANUN	01.11.1984
15	2004/12	DİLEKÇE VE BİLGİ EDİNME HAKKININ KULLANILMASI KONUSU GENELGE	24.01.2004

Tablo 2: MGK Genel Sekreterliği Görev ve Faaliyet Alanındaki Mevzuat Listesi (MGK ve MGK Genel Sekreterliği)

Amerikan mevzuatında ise bizdeki gibi açık ve net bir ulusal güvenlik tanımına rastlanmamaktadır. Bu hususta yapılan akademik çalışmalarda net bir tanım yapmanın zor olduğunu belirtmektedir. Joseph J. Romm, Defining National Security adlı kitabında çok çeşitli ulusal güvenlik tanımlamalarını derlemiştir. Bu tanımlamalar yapıldıkları zamana, ve kişiye göre farklılık göstermektedir. Yapılan en basit ve genel tanımlama Uluslararası Sosyal Bilimler Sözlüğünden alınan tanımlamadır. Buna göre ulusal güvenlik, bir milletin kendi değerlerini dış tehditlere karşı

³ Milli güç unsurlarından kast edilen husus bir milletin siyasi, askeri, ekonomik, demografik, coğrafi, bilimsel ve teknolojik, psiko-sosyal ve kültürel güçleridir (Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, 1990).

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

koruyabilme kabiliyetidir (Romm, 1993, s. 5). Romm çalışmasının nihayetinde soğuk savaş sonrası için en uygun ulusal güvenlik tanımı için iki olasılık sunmuştur. Birincisi halkın yaşam kalitesini ve hükümetin politik seçeneklerini daraltan her ne ise onunla mücadele etmek olduğu, ikinci ise hayat standartlarının sürdürülebilir bir çevrede geliştirilmesi ve özgürlüğün dış etkilerden korunmasının hedeflenmesidir (Romm, 1993, s. 85). Ancak bu tanımlamalar günümüz güvenlik ortamı için geçerli olmayacaktır. Amerikan mevzuatında 11 Eylül saldırılarından sonra ortaya çıkan güvenlik ihtiyacını karşılayabilmek için 25 Kasım 2002 tarihinde kurulan Yurt Güvenliği Bakanlığı'nın (Department of Homeland Security) kuruluş kanuna bakıldığında dahi net bir ulusal güvenlik tanımına rastlanmamaktadır. Kanunda sadece ulusal güvenlik sisteminin tanımı yapılmaktadır. Ulusal güvenlik sisteminden kast edilen husus ise istihbaratı, kriptoloji faaliyetlerini, askeri birliklerin komuta kontrolünü, silah sistemlerinin kullanımını ve kritik görevleri içeren bilgi sistemleridir. Bu teknik tanımlamadan ve kanunun genelinden anlaşıldığı kadarı ile ulusal güvenliğe iç güvenlik odaklı bir yaklaşım sergilenmiştir (Department of Homeland Security, 2002).

Amerikan mevzuatında ulusal güvenlik kavramının tanımı olmasa da içeriği konusunda bilgi edinilebilecek bir diğer kaynak da ABD Başkanı George W. Bush'un 1 no'lu Ulusal Güvenlik Direktifidir. Bu direktifte Ulusal Güvenlik Konseyi'nin yapısı düzenlenmiştir. Direktifte, ABD'nin savunmasının, anayasal sisteminin korunmasının ve küresel boyutta ABD'nin çıkarlarının geliştirilmesinin ulusal güvenliğin kapsamında olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca ulusal güvenlik dünya ekonomisinde büyümek için ABD'nin imkânlarına bağlı olduğu belirtilmiştir (The White House, 2001). ABD Başkanı Barack Obama da görev geldiğinde George W. Bush'un direktifine benzer bir direktif yayınlamıştır. Ulusal güvenlik sisteminin organizasyonu konulu direktifte ulusal güvenlik tanımı bulunmamaktadır (Federation of American Scientists, 2009).

2006 yılında yayınlanan ABD Güvenlik Strateji Belgesi de ABD'nin güvenlik yaklaşımı konusunda fikir verebilmektedir. Belgede; güvenlik yaklaşımı “ Ulusal güvenlik stratejimiz hedefler bakımından idealist, araçlar ve imkanlar bakımından realisttir” şeklinde özetlenmiştir (The White House, 2006). Belgede ABD'nin savaşta olduğu da vurgulanmaktadır. Belgenin bir diğer önemli özelliği ise Amerika'nın ulusal ve uluslararası güvenliğin sağlanmasında önemli bir göreve sahip olduğu ve bu görevi müttefik ülkelerle işbirliği yaparak yerine getirmek zorunda olduğunun vurgulanmış olmasıdır. Ayrıca ABD Güvenlik Strateji Belgesi, Amerikan Hükümetinin

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

yaptıklarının ve yapacaklarının uluslararası kamuoyuna tebliğ edilmesinde bir araç olarak kullanılmıştır.

En son olarak Mayıs 2010 tarihinde ABD Başkanı B. Obama imzası ile yayınlanan Güvenlik Strateji Belgesinde ise “güvenlik” kavramı Amerikan çıkarlarının geliştirilmesi başlığı altında belirtilen stratejik yaklaşımın dört temel unsurundan biri olarak verilmiştir. Diğer unsurlar ise; ilk olarak açık uluslararası sistem içinde gelişebilecek ekonomik refah, tüm dünyada uluslararası değerlere saygı gösterilmesi ve ABD liderliğinde küresel tehditlere işbirliği ile üstesinden gelebilecek bir uluslararası düzen şeklinde özetlenebilir (The White House, 2010, s. 17).

Görüldüğü üzere Amerikan mevzuatında net bir tanım olmamasına rağmen eldeki veriler değerlendirildiğinde ortak noktanın çıkar olduğu görülmektedir. ABD Başkanı George W. Bush’un gerek direktifinden gerekse ABD Güvenlik Strateji Belgelerinden anlaşıldığı kadarı ile çıkarların korunması küresel boyutta ele alınmıştır. ABD çıkarlarının uygun bir güvenlik ortamında gelişeceği görüşündedir.

TASNİF DIŞI

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BULGULAR VE YORUM

**1. TÜRKİYE'DE MİLLİ GÜVENLİK KURULU VE MİLLİ GÜVENLİK KURULU
GENEL SEKRETERLİĞİ**

a. Tarihçe

(1) 1933 Öncesi Dönem

Ülkemiz tarihinde Milli Güvenlik Kurulu benzeri bir yapılanma ihtiyacına ilk kez milli mücadele döneminde rastlanmaktadır. Kurtuluş Savaşı'nın getirdiği zorlukları aşmak amacı ile 1921 yılında Harp Encümeni Fevkaladesi teşkil edilmiştir. Harp Encümeni Fevkaladesi'nin amacı, milli savunma ve özellikle de içinde bulunan savaşın yarattığı sorunların üstesinden gelebilecek kararların alınmasına yardım etmek ve ilgili birimlerle etkin bir eşgüdüm sağlamaktır (Atatüre, 1994, s. 37). Esasen Harp Encümeni Fevkaladesi'nin kuruluş amacı incelenen diğer emsal kuruluş olan ABD Ulusal Güvenlik Konseyi ile benzerlik içermektedir. Nitekim Harp Encümeni kuruluşuna ilişkin kanunun 1'nci maddesi de bunu göstermektedir.

(Madde 1) Ordunun desteklenmesi ve savunması, memleketin gerektirdiği bütün hazırlık, üretim ve ulaşım ile bu işlerin düzene sokulmasında etkili olan bakanlık işlemlerinin verimli ve uyumlu bir biçimde yürütülmesini sağlamak amacıyla bir olağanüstü harp kurulu oluşturulmuştur⁴ (Atatüre, 1994, s. 37).

Görüldüğü üzere asıl amaç, o tarihte Meclis Başkanı ve aynı zamanda Başkumandan Mustafa Kemal'e karar alma sürecinde yardımcı olmaktır. Bir diğer neden olarak ta Mecliste alınacak bazı kararların çıkma sürecini yine Meclis içinden teşkil edilen bir kurul sayesinde kısaltmak istenmesi gösterilebilir. Ancak Harp Encümeni Fevkaladesi'nin nasıl ve neden sonlandırıldığına ulaşamamıştır. 1933 yılına gelindiğinde ise günümüz Milli Güvenlik Kurulu'nun ilk şekli olan Yüksek Müdafaa Meclisi Umumi Katipliğine rastlanmaktadır.

(2) Yüksek Müdafaa Meclisi Umumi Kâtipliği Dönemi (1933-1949)

24 Nisan 1933 gün ve 14443 sayılı Kararname ile kurulmuş olan Yüksek Müdafaa Meclisi'nin teşkil tarzı şöyledir. Başbakanın başkanlığında, Genelkurmay Başkanı ve Bakanlar Kurulu üyelerinden oluşur. Yüksek Müdafaa Meclisine dilediği takdirde Cumhurbaşkanı başkanlık eder (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

⁴ Kanunun tam metni EK-F'de verilmiştir.

TASNİF DIŞI

Yüksek Müdafaa Meclisi'nin görevi, milli seferberlik bakımından vekillikleri verilecek vazifeleri tespit etmek ve gerekli esasları hazırlamaktır. Yüksek Müdafaa Meclisi bu görevi yerine getirebilmek için senenin muayyen zamanında birbiri ardı sıra toplantılar yapar. Lüzumu halinde olağanüstü de toplanabilir (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

Yüksek Müdafaa Meclisi Umumi Katibi, Milli Savunma Bakanlığı'nca tayin edilir. Umumi Katibin, bu konudaki görevini icra etmesi için seçilmiş memurlardan oluşan bir bürosu vardır (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

Umumi Katip ve Bürosu milli seferberliğe ait konuları önceden hazırlamak, ilgili kuruluşlarla koordine etmek ve mütalaalar almak, sonucu Yüksek Müdafaa Meclisi'ne sunmak ve Meclisten çıkacak kararları takip etmekle görevlendirilmiştir (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

Yüksek Müdafaa Meclisi ve Umumi Katipliği 24 Nisan 1933 gün ve 14443 sayılı Kararnamede ana hatları ile belirtilmiş olan görevlerini bu tarihten kısa bir süre sonra 10 Ağustos 1933 günü çıkarılan 14819 sayılı Kararnameye Ek Talimatname⁵ ile yürütülmüştür (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

Şekil 1: Yüksek Müdafaa Meclisi Kuruluş Şeması (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği)

2'nci Dünya Savaşı esnasında ve hemen önceki yıllarda görev yapan Yüksek Müdafaa Meclisi hiç kuşkusuz olarak savaşın getirdiği sorunların üstesinden gelmek için çalışmıştır. Meclisin kuruluşuna ilişkin talimatnamede de belirtildiği üzere en çok üzerinde durduğu husus seferberlik halinin düzenlenmesi olmuştur. Yani günümüz anlamında bir milli güvenlik siyaseti üreten yada yürütmeye bu hususta yardımcı

⁵ Yüksek Müdafaa Meclisinin Kuruluşuna İlişkin Talimatname Ek-D'de sunulmuştur.

TASNİF DIŞI

olan, tavsiyelerde bulunan bir kurul görünümünden uzaktır. Ancak o zamanın en büyük ihtiyacı olan seferberlik esnasında gerekli olan eşgüdümü karşılayabilmiştir.

(3) Milli Savunma Yüksek Kurulu ve Genel Sekreterliği Dönemi (1949-1962)

3 Haziran 1949 gün ve 5399 sayılı Kanunla kurulmuş olan Milli Savunma Yüksek Kurulu Başbakanın başkanlığında ve onun teklifi ile Bakanlar Kurulu tarafından seçilecek Bakanlarla, Milli Savunma Bakanı ve Genelkurmay Başkanından oluşur. Cumhurbaşkanı bu kurulun tabii üyesidir. Bakanlar Kurulu'nun 1 Temmuz 1949 gün ve 3/9548 sayılı kararı ile Milli Savunma Yüksek Kurulu Üyeliğine seçilecek Bakanlar; İçişleri, Dışişleri, Maliye, Bayındırlık, Ekonomi, Ticaret, Ulaştırma, Tarım ve İşletmeler Bakanları olup; seferde Harp Kuvvetleri Genel Komutanı Yüksek Kurulun tabii üyesidir. Kurul gerektiğinde Askeri Şura üyelerini ve her türlü uzmanları istişare için çağırabilir (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

5399 sayılı Kanuna göre Milli Savunma Yüksek Kurulu'nun görevleri şunlardır.

(1) Hükümetçe takip edilecek Milli Savunma Politikasının Esaslarını hazırlamak,

(2) Bütün Devlet teşkilatında her türlü özel müessese ve teşekküllere ve vatandaşlara düşecek Milli Savunma ödev ve görevlerini tespit ile gereken Kanuni ve İdari tedbirleri almak üzere yetkili makamlara sunmak,

(3) 2 nci bentte yazılı tedbirlerin uygulanmasını kovuşturmak,

(4) Topyekün Milli Seferberlik Planını barışta hazırlamak ve gereğinde tam olarak uygulanmasını sağlamak,

(5) Yurt savunmasıyla ilgili işlerden Başbakanın lüzum gösterdiklerini inceleyerek mütalaasını bildirmek.

Milli Savunma Yüksek Kurulu bu görevleri yerine getirmek için en az ayda bir defa toplanır. Milli Savunma Yüksek Kurulu'nun kararlarından doğrudan doğruya icra edilebilecek olanlar Başbakan tarafından ilgili yerlere tebliğ olunur. Bakanlar Kurulu Kararını gerektirenler Bakanlar Kurulu'na sunulur (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

TASNİF DIŞI

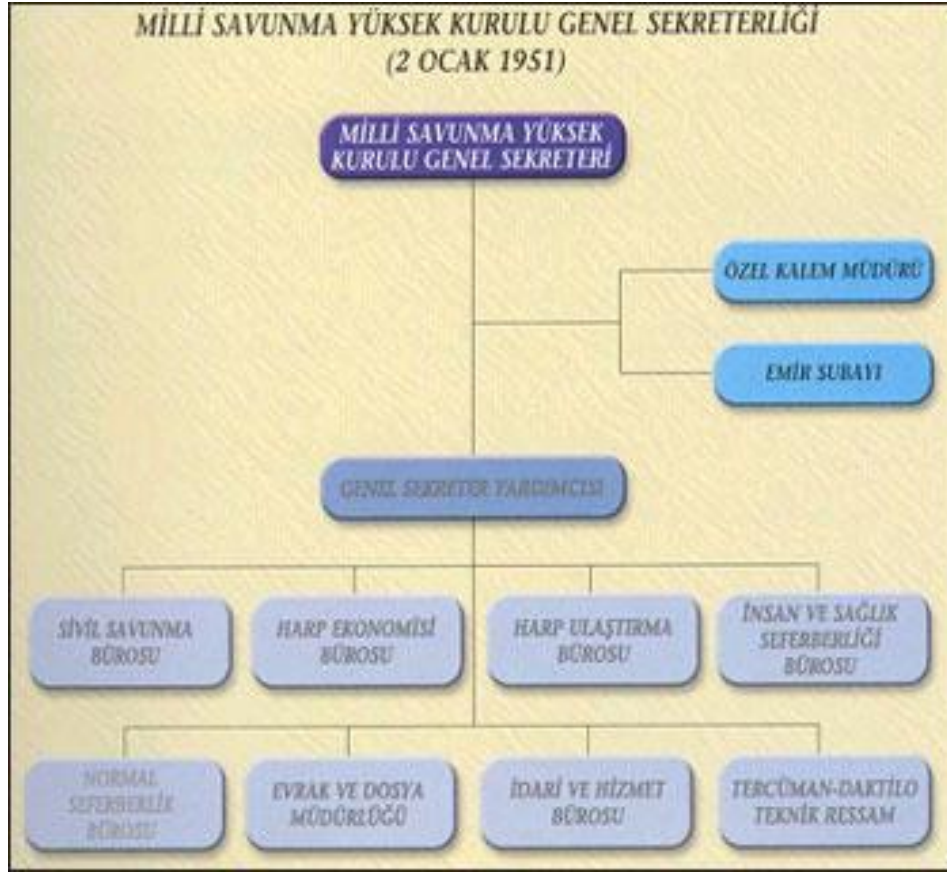

Şekil 2: Milli Savunma Yüksek Kurulu Kuruluş Şeması (Milli Güvenlik Kurulu)

Milli Savunma Yüksek Kurulu'nun çalışmalarını düzenlemek üzere 5399 sayılı Kanunun 6'ncı maddesi gereğince Milli Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreterliği ihdas edilmiştir. Genel Sekreter, Genelkurmay Başkanının mütalaası alınarak Milli Savunma Bakanınca yapılacak teklif üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla atanır (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

Genel Sekreterliğin kadrosu, Başbakanın teklifi üzerine Milli Savunma Yüksek Kurulu tarafından tespit edilir. Bu kadroda çalıştırılacak personel, daireleri ile bağlılıkları saklı kalmak, özlük haklarına ve terfilerine ilişkin işlemleri mensup bulundukları Bakanlık ve Dairelere ait olmak, disiplin ve izin bakımından Başbakanı tabi bulunmak üzere Bakanlıklar ve Katma Bütçeli Dairelerden ve Devlet Ekonomi kurumları memur ve hizmetlilerinden Başbakan tarafından atanır (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

TASNİF DIŞI

Şekil 3: Milli Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreterliği Kuruluş Şeması (Milli Güvenlik Kurulu)

Milli Savunma Yüksek Kurulu adından da anlaşılacağı üzere güvenlik politikaları yerine savunma politikaları ile ilgilenmiştir. Yine de bu durum kendisinden önceki Yüksek Müdafaa Meclisi dönemindekinden daha kapsamlı bir görev tanımı vardır. Kendisinden önceki Kurul (Yüksek Müdafaa Meclisi) sadece 2'nci Dünya Savaşının getirdiği sorunlarla uğraşmıştır. Bu nedenle seferberlik konusuna önem vermiştir. Milli Savunma Yüksek Kurulun da Topyekûn Milli Seferberlik Planını barışta hazırlamak ve gereğinde tam olarak uygulanmasını sağlamak, şeklinde bir görevi vardır. Milli Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreterliği bünyesindeki bürolara baktığımızda 3 büronun (Evrak ve Dosya Müdürlüğü, İdari ve Hizmet Bürosu, Tercüman-Daktilo Teknik ressam) genel olarak sekretarya görevi aldığı söylenebilir. 2 Büro (Normal, İnsan ve Sağlık Seferberliği Büroları) seferberlik hizmeti için ayrılmıştır. Ancak Milli Savunma Politikasının Esaslarını hazırlamak gibi genel ve geniş kapsamlı bir görev yine Kurul'un görevleri arasındadır.

Kurulduğu tarih olan 1949 yılından 1961 yılına kadar MSYK 50'ye yakın karar almış bulunmaktadır uzman kadrosunun yetersizliğinden söz edilmektedir (Akgüner,

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

1983, s. 183). Görüldüğü üzere sadece savunma işleri ile uğraşan bu kurul 1961 Anayasası ile Milli Güvenlik Kurulu adını alarak anayasal bir kuruluş olmuştur.

(4) 1961 Anayasasına Göre Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Dönemi (1962-1983)

1961 Anayasasının 111'nci Maddesi ile Milli Güvenlik Kurulu artık anayasal bir devlet kurumu haline gelmiştir. 111'nci Maddede "Milli Güvenlik Kurulu, milli güvenlik ile ilgili kararların alınmasında ve koordinasyonun sağlanmasında yardımcılık etmek üzere, gerekli temel görüşleri Bakanlar Kurulu'na bildirir." şeklinde düzenlenmiştir. 1971 yılında yapılan bir değişiklik ile "bildirir" ibaresi "tavsiye eder" şeklinde değiştirilmiştir (Türkiye Büyük Millet Meclisi, 1961).

1961 Anayasası'nın belirtilen maddelerine ve 129 sayılı Kanuna göre Milli Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının, hazır bulunmadığı zaman Başbakanın başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcıları, Milli Savunma, İçişleri, Dışişleri, Maliye, Ulaştırma ve Çalışma Bakanları ile Kuvvet Komutanlarından teşekkül eder. Lüzumu halinde Başbakanın daveti üzerine diğer Bakanlar ve Kuruluşların uzman kişileri toplantıya katılırlar, fakat oylamaya iştirak edemezler. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri toplantılara katılır, fakat oylamaya katılamaz (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Şekil 4: 1961 Anayasasına Göre Milli Güvenlik Kurulu Kuruluş şeması (Milli Güvenlik Kurulu)

129 sayılı Kanunun 2'nci maddesine göre Milli Güvenlik Kurulu'nun görevleri şunlardır. Milli Güvenlikle ilgili kararların alınmasında ve koordinasyonun sağlanmasında Bakanlar Kurulu'na yardımcılık etmek üzere;

(1) Milli Güvenlik Politikasının esaslarının hazırlanması ve bu politikanın tadil ve tashihi,

(2) Bu esasların uygulanmasıyla ilgili olarak Milli Güvenlik konularının her biri için milli plan ve programların hazırlanması, bunların tahakkuku için, nihai ve ara hedeflerin tespiti ve bu konudaki faaliyetlerin ahenkleştirilmesi,

(3) Bütün devlet teşkilatına, her türlü özel müessese ve teşekküllere ve vatandaşlara düşecek topyekun savunma ve milli seferberlik hizmetlerinin ve sorumluluklarının tespiti ve bu konuda lazım gelen kanuni ve idari tedbirlerin alınması,

(4) Bakanlıklar tarafından hazırlanacak Milli Seferberlik Planlarına (Sivil Olağanüstü Hal Planlarına) temel olacak esasların tespiti, bu planların ahenkleştirilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesidir. Milli Güvenlikle ilgili temel görüşler Bakanlar Kuruluna bildirilir.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Milli Güvenlik Kurulu ayda bir defa toplanır. Ayrıca başkanın göstereceği lüzum üzerine de toplanabilir. Kurul kararlarını çoğunlukla alır. Eşitlik halinde Başkanın bulunduğu tarafın oyuna itibar olunur.

11 Aralık 1962 gün ve 129 sayılı Kanunla Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği'nin görevleri:

(1) Milli Güvenlik Kurulu'nun yukarıda sıralanan görevleriyle ilgili çalışmalarını ve incelemeleri yapar ve teklifleri hazırlar.

(2) Milli Güvenlik Kurulu'nca teklif ve Bakanlar Kurulu'nca tasvip edilmiş olan bilcümle karar, prensip ve planlar ile bu konudaki mevzuatı, sorumlu organlarda tatbikatını takip eder ve bu maksatla belirli zamanlarda raporlar hazırlayarak Milli Güvenlik Kurulu'na sunar.

(3) Milli Güvenlik Kurulu ile ilgili toplantıların hazırlıklarını yapar.

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği'nin kuruluş, görev ve çalışma usulleri, Milli Güvenlik Kurulu'nca hazırlanan ve Bakanlar Kurulu'nca tasvip edilen bir Yönetmelikle tespit edilmiştir.

Dünya konjonktüründe meydana gelen değişiklikler, ülkemizin milli menfaatlerini kollayacak ve milli güvenlik ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği'nin teşkilat ve kadrolarında da zaman zaman değişiklikler yapılması gerekli olmuştur (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 1963 yılındaki Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği'nin Ana Hizmet Birimlerini kapsayan Kuruluş Şeması aşağıda gösterilmiştir.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Şekil 5: 1963 yılındaki Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği (Milli Güvenlik Kurulu)

Anayasanın 111'nci maddesinden ve 129 sayılı kanunundan anlaşılacağı üzere Milli Güvenlik Kurulu üyeleri sivil ve askeri olmak üzere iki kesimden oluşmaktadır. Bu bakımdan MGK'yı sadece siyasi veya askeri bir kuruluş olarak nitelenmek uygun olmayacaktır. Askeri kesimden gelen üyelerin sayısı 4'tür. Bunlar Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlarıdır. Kuvvet Komutanları ilk defa bu dönemde Milli Güvenlik Kuruluna dahil olmuşlardır. Sivil üyeler ise Cumhurbaşkanı, Başbakan, Devlet Bakanı, Başbakan Yardımcıları, Milli Savunma, İçişleri, Maliye, Ulaştırma, Çalışma Bakanları ile Başbakanın MGK gündemi doğrultusunda davet edeceği bakanlardan meydana gelmektedir. Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcıların sayısı ancak Bakanlar Kurulunun oluşumu ile belli olacağından ve Kurul gündemine göre davet edilen bakanların sayı değişebileceğinde MGK'daki sivil üye sayısı belli değildir. Örneğin 1963 tarihli Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterlik Yönetmeliğinin yürürlüğe koyan Bakanlar Kurulu kararında Cumhurbaşkanı, Başbakan ve diğer bakanların yanında 3 Devlet Bakanı ve 3 Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısının imzaları bulunmaktadır. Yani 1963 yılı için MGK'ya diğer bir bakanın davet edilmediğini varsayarsak Kurul'daki sivil üye sayısı 14'e kadar çıkabilmektedir.

Günümüze kadar olan süreçte MGK'ya yapılan iki büyük eleştirinin ilki bu döneme rast gelmektedir. Bu tartışmalardan biri MGK'nun 28 Mart 1970 tarihinde aldığı karar olmuştur (Tezcan, 2000, s. 30). 1968 yılında başlayan öğrenciler arasındaki sağ-sol ayrışmasının üniversitelerde işgal ve boykot gibi eylemlere dönüşmesi ve bu ayrışmanın topluma yayılma ihtimalinin artması üzerine yapılan

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

MGK açıklaması tepki çekmiştir. MGK bildirisinde özetle; “ üniversitelerin bulunduğu bazı şehirlerde meydana gelen olayları üniversitelerin özerkliğine zarar verdiğini ve vatandaşları tedirgin ettiği tespitinde bulunmuştur. Ayrıca bu gibi hareketlerin devletin bütün imkanları ile karşısında olduğu ve vatandaşların devlete güvenmeleri tavsiye edilmiştir.” Yapılan eleştirilerin ortak noktası MGK’nun danışmanlık ve uzmanlık işi görmesi gerektiği ve kamuoyu yaratma, eleştirme ve yönetme merkezi olmadığıdır (Tezcan, 2000, s. 32). Ancak daha öncede belirtildiği üzere MGK üyelerinin çoğunluğunu sivil üyeler teşkil etmektedir. Yani alınan kararlarda yürütmenin ağırlığı bariz bir şekilde mevcuttur. Diğer önemli bir eleştiri konusu ise günümüze kadar uzanan 28 Şubat süreci dir.

(5) 1982 Anayasasına Göre Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Dönemi

1982 Anayasasında da Milli Güvenlik Kurulu anayasal bir kurum olarak ele alınmıştır. Anayasanın 118’nci maddesine göre; “Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından kurulur. Gündemin özelliğine göre Kurul toplantılarına ilgili bakan ve kişiler çağrılıp görüşleri alınabilir. Millî Güvenlik Kurulu; Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonunun sağlanması konusundaki görüşlerini Bakanlar Kuruluna bildirir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Bakanlar Kurulunca değerlendirilir. Millî Güvenlik Kurulunun gündemi; Başbakan ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir. Cumhurbaşkanı katılmadığı zamanlar Millî Güvenlik Kurulu Başbakanın başkanlığında toplanır.” şeklinde düzenlenmiştir. Milli Güvenlik Kurulu’nun en son şeklini almasında 2001 yılında yapılan Anayasa değişikliği ve 2003 yılında yapılan MGK ve MGK Genel Sekreterliği Kanununda yapılan değişiklikler etkili olmuştur. Bu nedenle 1982 Anayasasına göre MGK başlığını 2003 yılı öncesi ve sonrası olmak üzere iki dönem olarak ele almak uygun olacaktır.

1982 yılından 2003 yılına kadar olan dönem içerisinde Milli Güvenlik Kurulu'nun görevleri 2945 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde ise şöyle belirtilmiştir.

Buna göre Milli Güvenlik Kurulu;

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

(1) Devletin milli güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili kararların alınması ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusunda görüş tespit eder,

(2) Devletin milli güvenlik siyaseti doğrultusunda tespit edilen milli hedeflerin ve hazırlanan milli plan ve programların gerçekleştirilmesine ilişkin tedbirleri belirler.

(3) Devletin milli güvenlik siyasetini etkileyecek milli güç unsurlarını ve ülkenin siyasi, sosyal, iktisadi, kültürel ve teknolojik durum ve gelişmelerini sürekli takip ederek değerlendirir. Milli hedefler yönünde güçlenmelerini sağlayacak temel esasları tespit eder.

(4) Devletin varlığı, bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda zorunlu gördüğü tedbirleri tespit eder.

(5) Anayasal düzeni koruyucu, milli birlik ve bütünlüğü sağlayıcı, Türk Milletini Atatürkçü düşünce, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve milli ülkü ve değerler etrafında birleştirecek milli hedeflere yönlendirici gerekli tedbirleri belirler. Sayılan bu hususlara yönelmiş yurtiçi ve yurtdışı tehdide karşı koymak, bu tehdidi etkisiz kılmak için gerekli strateji ve temel esaslar ile birlikte planlama ve uygulama hizmetleri konularında görüşleri, ihtiyaçları ve ele alınması lüzumlu gördüğü tedbirleri tespit eder,

(6) Olağanüstü hallerde sıkıyönetim, seferberlik veya savaş hali ilanı için görüş tespit eder,

(7) Olağan hal ile savaş, savaşı gerektiren ve savaş sonrası hallerde kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ve vatandaşlara düşecek topyekun savunma, milli seferberlik ve diğer konularda hizmet ve yükümlülükler ile bu hususlarda yapılacak planlara temel teşkil edecek esasları tespit eder.

(8) Devletin milli güvenlik siyasetinin ön gördüğü hususlar ve topluma yönelik hizmetler ile topyekun savunma hizmetlerinin gerektirdiği mali, ekonomik, sosyal, kültürel ve diğer konulara ilişkin tedbir ve ödeneklerin kalkınma plan, program ve yıllık bütçelerde yer almasını sağlamak üzere gerekli esasları tespit eder.

(9) Milli Güvenlik kapsamına giren konularda yapılan ve yapılacak milletler arası anlaşmalar hakkında görüş tespit eder. Milli Güvenlik Kurulu tespit ettiği bu görüş, tedbir ve esasları Kurul kararı halinde Bakanlar Kurulu'na bildirir ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Kurul ayda bir defa olağan toplanır. Ayrıca Cumhurbaşkanının gerekli gördüğü ve Başbakan veya Genelkurmay Başkanının önerilerini uygun bulduğu hallerde olağanüstü de toplanabilir. Kurul toplantıları Cumhurbaşkanının başkanlığında yapılır. Cumhurbaşkanı katılmadığı zamanlar Kurula Başbakan başkanlık eder. Kurul kararlarını çoğunlukla alır. Eşitlik halinde Kurul Başkanının bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır. Milli Güvenlik Kurulu kararları Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu gündemine öncelikle alınmak suretiyle görüşülür ve gerekli kararlar alınır (Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği).

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği teşkilatı 2945 sayılı kanunla, Başbakana bağlı olarak kurulmuştur. Genel Sekreterlik birimlerinin kuruluş, görev ve yetkileri ile diğer hususlar Bakanlar Kurulu'nun 10 Şubat 1984 tarih ve 84/7706 sayılı kararı ile kabul edilen MGK Genel Sekreterliği Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Bu yönetmeliğe göre Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin görevleri;

(1) Milli Güvenlik Kurulu'nun görevleriyle ilgili olarak gerekli her türlü çalışma araştırma inceleme ve değerlendirmeyi yapar bunların sonuçlarını teklifleri ile birlikte Cumhurbaşkanı Başbakan ve Milli Güvenlik Kurulu'na sunar.

(2) Milli Güvenlik Kurulu kararlarının hazırlanmasında bu kararlara ilişkin Bakanlar Kurulu kararlarının uygulanmasında Bakanlar ve ilgili Kurumlar ve Kuruluşlarla müşterek çalışmalar yapar, uygulamaları takip ve kontrol eder; düzenleyici yönlendirici ve koordine edici işbirliğinde bulunur.

(3) Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterlik hizmetlerini yürütür.

(4) Bakanlar Kurulu'nun milli güvenliğin sağlanması sorumluluğuna ilişkin olarak; Devletin savunma siyaseti dışında milli güvenlik siyasetini tayini tespiti uygulama ve gerektiğinde düzeltme ve değiştirme görevlerini doğrudan veya bakanlık kurum ve kuruluşlarda yapılacak müşterek çalışmalarla araştırır inceler planları hazırlar ve bu konudaki uygulamaları takip ve koordine eder yönlendirir sonuçları değerlendirir.

(5) Milli Güvenlik Kurulu Kararları ile bunlara ilişkin Bakanlar Kurulu Kararları doğrultusunda 2945 sayılı Kanunda belirtilen konularda gerekli olan hizmet ve faaliyetleri planları yürütür ve ilgili Bakanlık Kamu ve Özel Kurum ve Kuruluşlardaki bu konulara ilişkin uygulamaları takip ve kontrol eder yönlendirir ve koordine eder.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

(6) Silahlı Kuvvetlerin görev alanı dışında kalan topyekün savunma hizmetlerini koordine eder ve bu konudaki düzenlemeleri takip eder. Bu hizmetlerle ilgili plan ve esasların tespiti düzeltilmeleri ve, değişiklik işlemlerini yürütür. Bu esaslara göre bakanlık kurum ve kuruluşların yapacakları planların gerçekleşmesi ve uygulamalarını temin ve takip eder. Milletler arası andlaşma ve anlaşmalar gereğince aynı konu ile ilgili hizmetleri yerine getirir ve getirilmesini sağlar. Olağan hal ve savaş, savaşı gerektiren ve savaş sonrası hallerde topyekün savunma sivil hizmetleri yönünden kamu ve özel kuruluşlara düşecek görev ve yükümlülüklere ait kanuni ve idari tedbirleri tespit ederek gerçekleşmesi için faaliyetlerde bulunur.

(7) Şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebepleriyle ilan edilen olağanüstü halde alınacak tedbiri yapılacak iş ve işlemlerin tespit çalışmalarını yapar, uygulamada işbirliğinin sağlanması için gerekli tedbirleri tespit eder ve bu konudaki tekliflerini Başbakana sunar.

(8) Milli güvenlik siyasetinin öngördüğü tedbirlerin alınması ve hizmetlerin yürütülmesi ile topluma yönelik hizmetler ve topyekün savunma sivil hizmetlerinin gerektirdiği mali ekonomik sosyal ve diğer tedbirlerin kalkınma plan ve programlarında yer alması yıllık bütçelerde bunlar için ödenek ayrılması konularında Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile işbirliği ve koordinasyonda bulunur.

(9) Cumhurbaşkanı Başbakan ve Milli Güvenlik Kurulu'nca ve kanunlarla verilen diğer görevleri yürütür, şeklinde tespit edilmiştir.

Genel Sekreterliğin yetkileri ise yine aynı yönetmelikle; Genel Sekreterlik yukarıda belirtilen görevlerin yerine getirilmesinde takip ve kontrol edilmesinde yönlendirilmesinde koordine edilmesinde ve denetlenmesinde verilen direktifler çerçevesinde Cumhurbaşkanı Başbakan ve Milli Güvenlik Kurulu adına yetkilidir, şeklinde belirlenmiştir.

TASNİF DIŞI

Şekil 6: 1982 Anayasasına göre Milli Güvenlik Kurulu (Milli Güvenlik Kurulu)

b. Milli Güvenlik Kurulu’nun Yapısı, Görevi, Çalışma Usulleri

2003 yılından sonra ise Milli Güvenlik Kurulu'nun görevleri 2945 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde (Değişik:7.8.2003-4963/24 md.)ise şöyle belirtilmiştir:

Millî Güvenlik Kurulu, ilgili kanunun 2’nci maddesinde belirtilen millî güvenlik ve Devletin millî güvenlik siyasetine ilişkin tanımlar çerçevesinde Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili konularda tavsiye kararları alır ve gerekli koordinasyonun sağlanması için görüş tespit eder; bu tavsiye kararlarını ve görüşlerini Bakanlar Kuruluna bildirir ve kanunlarla verilen görevleri yerine getirir. Başbakan, Millî Güvenlik Kurulunun tavsiye kararlarının ve görüşlerinin değerlendirilmek üzere Bakanlar Kuruluna sunulması ve Bakanlar Kurulunda kabulü halinde bu tavsiye kararlarının uygulanmasının koordinasyonu ve izlenmesi için bir Başbakan yardımcısını görevlendirebilir.

2003 yılında gerçekleştirilen yasal değişikliklerle Milli Güvenlik Kurulu'nun her ay yerine iki ayda bir toplanması da hükme bağlanmıştır. Gerektiğinde Kurul, Başbakanın teklifi üzerine veya doğrudan Cumhurbaşkanının çağrısı ile de toplanır. Kurul toplantıları Cumhurbaşkanının başkanlığında yapılır. Cumhurbaşkanının katılmadığı zamanlar Kurula Başbakan başkanlık eder. Kurul kararlarını çoğunlukla alır. Eşitlik halinde Kurul Başkanının bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır. Milli Güvenlik Kurulu Kararları, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu gündemine öncelikle alınmak suretiyle görüşülür ve gerekli kararlar alınır.

TASNİF DIŞI

Şekil 7: 2001 yılı Anayasa değişikliği sonrasında Milli Güvenlik Kurulu (Milli Güvenlik Kurulu)

MGK'nın en son değişiklikle oluşan yapısı Şekil 7'de gösterilmiştir. Üyelerde dikkat çeken en önemli husus sivil üye sayısındaki artış olmuştur. Başbakan Yardımcıları ile Adalet Bakanı'nın da katılımı ile MGK'nun üye sayısı 13'e çıkarılmıştır. Ancak bu artış 1982 yılından hemen sonraki MGK'na göredir. Şu anki MGK yapılanması 1961 Anayasası dönemindeki Kurul'a benzemektedir.

MGK'nın çalışma usullerini anlatırken Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nden bahsetmek yerinde olacaktır. Anayasamıza göre, MGK devletin milli güvenlik siyaseti hakkında görüş oluşturmak ve Bakanlar Kuruluna bildirmekle görevlidir. Devletin milli güvenlik siyasetinin tespiti sorumluluğu ve uygulama yetkisi ise Bakanlar Kuruluna aittir. Bakanlar Kurulu devletin milli güvenlik siyasetini Milli Güvenlik Siyaset Belgesi ile belirlemektedir (Harp Akademileri Komutanlığı, 2002). Belge gizli olduğundan açık kaynaklardan ulaşmak mümkün olmamaktadır. Ancak belgenin hazırlanmasında takip edilen prosedür fikir yürütmek açısından faydalı olacaktır. 2002 yılında dönemin MGK Genel Sekreteri Orgeneral Tuncer KILINÇ'ın Harp Akademileri Komutanlığında verdiği konferans belgenin hazırlanmasında takip edilen prosedür hakkında açıklayıcı bilgiler içermektedir.

Konferansa notlarına göre belge ile ilgili çalışma Başbakanlık Direktifinin alınması ile başlanır. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğince;

Genelkurmay Başkanlığından; Askeri Durum Değerlendirmesi,

Dışişleri Bakanlığından, Dış Politik Durum Değerlendirmesi,

İçişleri Bakanlığından, İç Güvenlik Durum Değerlendirmesi,

MİT Müsteşarlığından, İç Güvenlik ve Dış Politik Durum Değerlendirmeleri,

DPT Müsteşarlığından, Sosyal ve Ekonomik Durum Değerlendirmeleri alınır ve bu değerlendirmeler neticesinde ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlarla koordine

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

edilerek milli menfaatler ve milli hedeflere uygun olarak taslak belge düzenlenir (Harp Akademileri Komutanlığı, 2002, s. 7).

Belge, MGK tarafından uygun bulunursa kurul kararı ile Bakanlar Kuruluna bildirilir. Bakanlar Kurulu onayladığı takdirde; Bakanlar Kurulu Kararı çıkarılır ve Başbakanlık Uygulama Direktifi ile ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlara yayımlanır. Müteakiben milli güvenlik siyasetinin uygulanması için Gnkur. Bşk.'lığı, bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları tarafından kendi görev alanlarına ilişkin Milli Strateji Belgeleri hazırlanır (Harp Akademileri Komutanlığı, 2002).

Görüldüğü üzere bu süreç ayrıntılı bir çalışmayı gerektirmektedir. MGK bu sürece hem tavsiye hem de bir koordinasyon merkezi olarak katkıda bulunmaktadır.

c. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği'nin Yapısı, Görevi

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin görev ve yetkileri ise ilgili yönetmelikte;

a) Başbakanın ve Genelkurmay Başkanının Milli Güvenlik Kurulu'nun gündemine ilişkin önerilerini; Kurul üyesi bakanlar ile diğer bakanların gündeme girmesini istedikleri konuları Başbakanın görüşünü alarak Cumhurbaşkanına sunmak,

b) Cumhurbaşkanınca düzenlenen gündemi Kurul üyelerine dağıtmak,

c) Kurul toplantıları için toplantı yerinin hazırlanmasını sağlamak; toplantı tutanaklarını Kurul Başkanının belirleyeceği usule göre tutmak; toplantı sonucunda alınacak karar ve basın bildirisi taslağını hazırlayarak Kurula sunmak ve Kurul tarafından Onaylanmasının ardından Kurul kararlarını beş nüsha halinde imzalatarak bir nüshasını Cumhurbaşkanına, iki nüshasını Bakanlar Kurulunda görüşülmek ve Devlet arşivinde muhafaza edilmek üzere Başbakanlığa, bir nüshasını da Genelkurmay Başkanlığına göndermek, bir nüshası ile görüşme tutanaklarını ise Genel Sekreterlik arşivinde muhafaza etmek; basın bildirisini basın ve yayın organlarına dağıtmak,

d) Kurulun her türlü yazı işlerini yürütmek,

e) Milli Güvenlik Kurulu tarafından verilen görevleri yerine getirmek; bu çerçevede söz konusu görevlerle bağlantılı olarak araştırma ve değerlendirme yapmak, bu araştırma ve değerlendirme sonuçlarını Kurul üyelerine ulaştırmak ve bu konuları kapsayan bir dokümantasyon merkezi oluşturmak,

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

- f) Diğer kanunlarla Genel Sekreterliğe verilen görevleri yerine getirmek,
- g) Başbakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak, şeklinde tanımlanmıştır.

Şekil 8: MGK Genel Sekreterliği Kuruluş Şeması (Milli Güvenlik Kurulu, 2003)

ç. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri'nin Görevleri

MGK ve MGK Genel Sekreterliği Kanununda Genel Sekreterin görev ve yetkileri düzenlenmemiştir. Kanun bu düzenlemeyi yönetmeliğe bırakmış durumdadır. Kanunda sadece Genel Sekreterin atanması ile ilgili hükümler mevcuttur. Kanuna göre; Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile atanır. Söz konusu atamanın, Türk Silâhlı Kuvvetleri mensupları arasında yapılmasının öngörülmesi hâlinde Genelkurmay Başkanının olumlu görüşü alınır.

Yönetmeliğe göre ise; Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Genel Sekreterliğin en üst amiri olup Genel Sekreterliğin görevlerinin mevzuata uygun olarak yürütülmesinden Başbakanı karşı sorumludur. Genel Sekreter, emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden sorumlu ve Genel Sekreterlik teşkilatının faaliyetlerini, işlem ve eylemleri ile hesaplarını denetlemekle görevlidir.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Yönetmelik görev tanımlamasını basit ve genel bir çerçeveye oturtmuştur. Bu durumda Genel Sekreterin görevleri Genel Sekreterliğin görevleri ile paralel duruma gelmektedir.

d. Diğer Ülkelerdeki MGK Benzeri Yapılanmalar

MGK'nu karşılaştıracığımız ABD örneği olan Ulusal Güvenlik Konseyini açıklamadan önce diğer ülkelerdeki duruma kısaca bakmak bilgilendirme açısından yararlı olacaktır. ABD'nin esas alınmasındaki neden öncelikle milli güvenlik kavramının Amerika tarafından ilk olarak siyasi amaçlı kullanılmasıdır. Bir diğer neden olarak da MGK benzeri kuruluşların 2'nci Dünya Savaşı sonrasında ABD Ulusal Güvenlik Konseyini örnek almış olmalarıdır (Akgüner, 1983, s. 181).

Milli güvenlik kuruluşlarının teşkili ve görevlerinin belirlenmesinde; devletlerin coğrafyalarına, jeopolitik konumlarına ve sosyo-kültürel yapılarına bağlı olarak oluşan tehdit algılamaları ile anayasal düzenleri önem taşımaktadır. Bu nedenle, her devlet, milli güvenliği ile ilgili kuruluşlarını bu ölçütlere göre oluşturmuştur (Milli Güvenlik Kurulu). Diğer bazı ülkelerde de MGK benzeri kuruluşların yanında benzer bir yapılanmaya ihtiyaç duymayan ülkelerin de olduğunu belirtmek gerekmektedir. Danimarka, Finlandiya , İsveç ve Lüksemburg bu ülkelere örnek gösterilebilir.

Almanya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, Letonya, Polonya ve Slovenya'da milli güvenlik kurulları sadece sivil üyelerden oluşmaktadır. ABD, Bulgaristan, Estonya, İspanya, İtalya, Litvanya, Macaristan, Portekiz, Romanya, Slovakya, Yunanistan ve Hırvatistan'da ise Genel Kurmay Başkanları üyeler arasındadır (Milli Güvenlik Kurulu Web Sitesi).

Her ülke güvenlik kurumlarını kendine özgü nedenlere göre şekillendirmekle beraber, genellikle MGK ve benzeri kurulların oluşturulmasındaki amaç milli güvenlikle ilgili, iç ve dış politikalar arasında işbirliği sağlamaktır. Bir diğer amaç ise milli güvenlik, dolayısı ile milli savunma ile ilgili işleri siyasi düşünce ve etkilerden koruyup, böylece silahlı kuvvetlerin tarafsızlığını sağlamak olabileceği değerlendirilmektedir (Akgüner, 1983, s. 179).

Söz konusu kurulların isimleri ilk ortak noktayı oluşturmaktadır. Genellikle MGK benzeri kuruluşlar Milli Güvenlik, Savunma, Kurulu ve konseyi şeklinde isimlendirilmiştir. İncelenen ülkelerin MGK benzeri kuruluşların önemli bir bölümünün

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

yasal dayanağını Anayasa; diğerlerinde ise yasalar veya kararnameler oluşturmaktadır. Kurul veya Konsey başkanlığını, ülkelerin yönetim sistemlerine bağlı olarak Cumhurbaşkanı, Devlet Başkanları veya Başbakanlar yapmaktadır. Kurulların. Konseylerin toplanmalarına ilişkin standart bir süre bulunmamaktadır. Kurullar veya Konseylerin toplantıları, ülkelere göre ayda bir, iki veya üç ayda bir ya da gerektiğinde Kurulların veya Konseylerin başkanlarının çağrısı ile gerçekleştirilmektedir. Kurullar veya Konseyler, iç ve dış güvenlik ile savunma konularında danışma işlevini yerine getirmektedir. Söz konusu kuruluşların, analiz edilen tüm ülkelere genellenebilecek standart bir teşkilatı bulunmamakta; her ülke kendi milli güvenlik ihtiyaçlarına göre bu teşkilatlarını oluşturmaktadır. Bununla birlikte, hemen tüm ülkelerde İçişleri, Dışişleri, Milli Savunma ve Adalet Bakanları bu Kurulların, Konseylerin üyesidir. Ayrıca, Macaristan ve Portekiz'de de Kuvvet Komutanları Kurul, Konseylerde yer almaktadır. Ülkelerin çoğunda Kurulların, Konseylerin sekretarya hizmetlerinin karşılanması yanında ülke güvenliği konusunda stratejik araştırma ve değerlendirme faaliyetlerini yürüten ülkemizdeki MGK Genel Sekreterliği benzeri birimler de mevcuttur. Ayrıca bu birimler, milli güvenliğe ilişkin iç ve dış güvenlik ile savunma konularında bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamaktadır (Milli Güvenlik Kurulu Web Sitesi).

2. ULUSAL GÜVENLİK KONSEYİ (NATIONAL SECURITY COUNCIL)

Ulusal Güvenlik Konseyini incelemenden önce karşılaştırma zeminini eşitlemek amacı ile ABD politik sisteminden yürütmeye ağırlık vererek bahsetmek yararlı olacaktır. Zira bir ülkenin siyasi yapı bünyesindeki kurumların yapı ve işlevlerini etkilemektedir.

a. ABD Politik Sistemi

1789 tarihinde kabul edilen ABD Anayasası devletin genel şeklini belirten bir çerçeve niteliğindedir ve esnek yapısından dolayı dünyada geçerli olan en eski anayasadır. Ancak Anayasa 1789'dan beri 27 kez değiştirilmiştir ve gelecekte daha başka değişiklikler yapılması olasıdır (ABD Dışişleri Bakanlığı , s. 9) Federal hükümet ABD Anayasasının kendisine özel olarak verdiği yetki ve sorumluluklarla sınırlıdır. Anayasada belirtilen yetkilerden bazıları arasında eyaletler arasındaki ticareti düzenleme, milli güvenliği sağlama, para basma, göç ve vatandaşlığa kabul etme işlemlerini düzenleme ve yabancı ülkelerle anlaşmalar yapma yer alır. Anayasa yalnızca federal hükümetin yapısı ve yetkilerini belirlemez aynı zamanda

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

eyalet hükümetlerinin genel koşullarını da düzenler. Ayrıca her eyaletin, eyalet içindeki yerel yönetimleri de kapsayan kendi anayasası vardır. Yerel yönetimler arasında belediye, il, kasaba, okul bölgesi ve bölgedeki doğal kaynaklar ve ulaşım ağları gibi konuların yönetiminden sorumlu olan özel amaçlı bölgeler yer alabilir (Uluslararası Enformasyon Programları Dairesi, 2005, s. 3).

Başkan ve başkan yardımcısı, seçici kurul aracılığıyla, iki dönemle sınırlı dört yıllık bir görev süresince halk tarafından seçilirler. Federal yasaların uygulanması ve yönetimi görevi, belirgin ulusal ve uluslararası konularla ilgilenmek üzere Kongre tarafından yaratılmış olan çeşitli bakanlıklara verilmiştir. Bu bakanlıkların başında bulunan, başkanca seçilip Kongre tarafından onaylanan kişiler, genellikle başkanın “Kabine”si diye bilinen bir danışmanlar kurulu oluştururlar. Her biri bir bakan yönetiminde olan on beş bakanlık⁶ bulunmaktadır; ancak Adalet Bakanlığı bir istisna olup bu bakanlığa başsavcı başkanlık etmektedir. Burada dikkat çekilmesi gereken husus bakanların sıfatının “sekreter” olması ve icra alanları hususunda ABD Başkanı’na yardımcı olmalarıdır. Diğer ülkelerde yürütme organı denince ilk aklı gelen Bakanlar Kurulu veya Kabineler’in Amerika’daki durumu çok değişiktir. Anayasada Kabineler’den söz edilmemektedir. Kabineler, Amerika’nın ilk Başkanı George Washington’un uygulamasıdır (Gülbüz, 2007, s. 84). Senato’nun ve Yüksek Mahkemenin, Başkana danışmanlık yapmaktan çekinmeleri üzerine Washington, bir Kabineler oluşturmuştur. Başkanın seçtiği kişilerden oluşan Kabineler tamamen Başkana bağlıdır. Başkan istediği zaman Kabinedeki bakanları istifaya zorlayabilir ve her Bakanlığın politikasına müdahale edebilir (Gülbüz, 1987, s. 93). Kabineler bakanlıklarının yanı sıra bazıları oldukça büyük olan çeşitli bağımsız Yürütme Organı kurum ve komisyonları mevcuttur. Başkan başka bir üst düzey Yürütme organı yetkilisinin kabineye dâhil olmasını sağlayabilir. Bu kişiler de bakan statüsündedirler. Şu anki ABD Kabinesinde 15 Bakan ve Başkan Yardımcısına ek olarak Beyaz Saray Genel Sekreteri, yönetim ve Bütçe Dairesi direktörü, Çevre koruma Ajansı Yönetici, BM Elçisi, Ekonomi Danışmanları Konseyi Başkanı ve ABD Ticaret Temsilcisi de yer almaktadır (The White House, 2009).

Görüldüğü üzere Amerikan sisteminde nihai karar alıcı Başkan’dır. Başkan Truman’ın masasında bulunan plakette yazdığı gibi, “işler burada biter” (Koç, 2005, s. 241). Bu söz ABD siyasal sistemi en kısa ve çarpıcı bir şekilde özetlemektedir.

⁶ ABD hükümetinde bulunan bakanlıklar: Tarım, Ticaret, Savunma, Eğitim, Enerji, Sağlık ve İnsan Hizmetleri, Yurt Güvenliği, Bayındırlık ve İskân, İç İşleri, Adalet, Çalışma, Devlet, Ulaştırma, Hazine, Gazi İşleri Bakanlığı. (The White House, 2009)

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Ama bu, “bütün kararları Başkan alır” anlamına gelmemektedir. Başkanlar politika yapma, karar alma ve uygulama süreçlerinde yardıma ihtiyaç duyarlar.

Yürütme kapsamında Amerikan siyasi sisteminde çok sayıda Başkanın karar vermesine yardımcı olmak maksadı ile oluşturulan idari kurumlar mevcuttur. Bu danışma kurumların en önemlileri 1939 yılında ABD Başkanı Franklin D. Roosevelt tarafından kurulan Başkanın Çalışma Ofisi dâhilinde toplanmıştır. Şu anki ofisin bünyesinde konsey, ofis veya kurum olarak adlandırılan 38 kuruluş bulunmaktadır. Ofis adeta Başkanın günlük olarak görüştüğü yakın danışman kurullarının ve danışmanlarının toplandığı bir ortam konumundadır (The White House, 2009). Çalışmanın konusunu teşkil eden ABD Ulusal Güvenlik Konseyi de Başkanın Çalışma Ofisi içinde konuşlanmıştır.

b. Tarihçe

Ulusal Güvenlik Konseyi'nin tarihçesinin yazımında ABD Başkanlarının kronolojik sırasını takip etmenin uygun olacağı değerlendirilmektedir. Çünkü her ABD Başkanı UGK'ni gerek dönemin şartlarına gerekse kendi çalışma şekillerine göre biçimlendirmişlerdir.

(1) 1947 Öncesi Dönem

ABD'de güvenlik konseyi benzeri bir yapılanmaya ilk defa 1916 yılında rastlanmaktadır. Ulusal Savunma Konseyi (Council of National Defense) olarak adlandırılan kurul 1'nci Dünya Savaşının (askeri hareket kapsamında) getirdiği ulusal ve uluslararası koordinasyon sorunlarını gidermeye yönelik çalışmıştır. Konsey 1921 yılında kapatıldıktan sonra ABD Başkanı güvenlik politikalarını koordine eden tek makam olarak kalmıştır. Nisan 1938 tarihinde Dışişleri Bakanı Cordell Hull'un teklifi ile üç bakanlığın (dışişleri, savaş ve donanma) müsteşar seviyesinde katıldığı İrtibat Komitesi (Liaison Committee) kurulmuştur (Best Jr., 2009, s. 3). Ancak bu komite Latin Amerika sorunları için ve düzensiz olarak toplanmıştır. 2'nci Dünya Savaşı yıllarında ise çok sayıda bakanlıklar arası komite kurulmuştur. Ancak bu komitelerin Başkanla irtibatları bulunmamaktadır. Genelde danışmanlara tavsiye vermek üzere çalışmışlardır (Best Jr., 2009, s. 3). 1945'de kurulan "The State, War and Navy Coordination Committee'dir."(SWNCC) Hükümet, Ordu ve Deniz Kuvvetleri Eşgüdüm Kurulu diye çevirebileceğimiz komitenin başına deniz kuvvetleri sekreteri James Forrestal getirilmiştir (Atatüre, 1994, s. 19). Bu kurul güvenlik politikalarını geniş kapsamda düzenleyen Ulusal Güvenlik Yasasından sonra yerini Ulusal Güvenlik Konseyine bırakmıştır.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

(2) 1947 Ulusal Güvenlik Yasası ve Ulusal Güvenlik Konseyi'nin Fonksiyonu

1947 tarihli ABD Ulusal Güvenlik Yasasının en göze çarpan özelliği geniş kapsamlı bir kanun olmasıdır. Kanunun çıkartılmasındaki amaç savaş sırasında sergilenen dağınık yönetim şekline çözüm getirmektir. Ulusal Güvenlik Konseyi yasanın getirdiği tedbirlerden sadece bir tanesidir. Konseyin fonksiyonu, milli güvenliği içine alan konularda devlet kurumlarının daha etkili bir şekilde iş birliği yapabilmesi , diğer bakanlıkları ve askeri meseleleri etkin kılmak için milli güvenlikle ilgili iç,dış ve askeri politikaların entegrasyonu bakımından ABD Başkanına tavsiye vermek olacaktır. Yasa ile ordu içinde de bir revizyona gidilmiştir. Savaş ve Donanma Bakanlıkları (The War Department ve Navy Department) Savunma Bakanlığı'nın çatısı altında birleştirilmiştir. Hava Kuvvetleri Komutanlığı ve Merkezi Haber Alma Teşkilatı (CIA) da bu kanunla kurulmuştur (National Security Act of 1947, 1947).

(3) Truman Yönetimi (1947-1953)

Ulusal Güvenlik Konseyi, 26 Temmuz 1947 tarihinde çıkartılan Ulusal Güvenlik Yasası ile kurulmuştur. Kanunun çıkartılmasındaki amaç savaş sırasında sergilenen dağınık yönetim şekline çözüm getirmektir. Çözüm arayışları esnasında önemli bir yeri de Ulusal Güvenlik Konseyi yasanın getirdiği tedbirlerden sadece bir tanesidir. Konseyin fonksiyonu, milli güvenliği içine alan konularda devlet kurumlarının daha etkili bir şekilde iş birliği yapabilmesi , diğer bakanlıkları ve askeri meseleleri etkin kılmak için milli güvenlikle ilgili iç, dış ve askeri politikaların entegrasyonu bakımından ABD Başkanına tavsiye vermek olacaktır. Yasa ile ordu içinde de bir revizyona gidilmiştir. Savaş ve Donanma Bakanlıkları (The War Department ve Navy Department) Savunma Bakanlığı'nın çatısı altında birleştirilmiştir. Hava Kuvvetleri Komutanlığı ve Merkezi Haber Alma Teşkilatı (CIA) da bu kanunla kurulmuştur (National Security Act of 1947, 1947). ABD Ulusal Güvenlik Konseyi'nin önceki uygulaması olarak değerlendirilen SWNCC'nin başkanlığını yapan James Forrestal ise ABD'nin ilk Savunma Bakanı olmuştur (Destler & Daalder, 2009, s. 3). Ayrıca Ulusal Güvenlik Konseyi'nin oluşmasında James Forrestal'ın yakın arkadaşı olan Ferdinand Eberstadt raporu da etkili olmuştur. Ekim 1945 tarihinde Senato'nun Askeri İşler Komitesine sunduğu 250 sayfalık raporunda güvenlik politikalarını bir komiteler sistemi ile şekillendirmeyi önermiştir (Zegart, 1999, s. 64).

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Ulusal Güvenlik Konseyinin ilk üyeleri; Başkan, Başkan Yardımcısı, Dışışleri, Savunma Bakanları ve Ulusal Güvenlik Kaynakları Kurulu Başkanlarıdır. Ayrıca diğer bakanlar ve müsteşarlar ihtiyaç duyulduğunda Konseyin toplantılarına katılabilmektedir.

Ulusal Güvenlik Kurulunun kuruluşu için direktifi veren Truman'ın özellikle üzerinde durarak şu sözleri söylemesi dikkat çekicidir. "Ulusal Güvenlik Kurulu kesinlikle bir danışma (tavsiye) kurulusudur. Politika yapma işlevi yoktur ve karar için bir oylama da söz konusu değildir (Atatüre, 1994, s. 16).

Ulusal Güvenlik Konseyi ilk toplantısını 26 Eylül 1947 tarihinde Başkan Truman'ın katılımı ile yapmış ancak Başkan Truman diğer toplantılara düzenli bir şekilde iştirak etmemiştir. Başkanın yokluğunda Konseyin başında Dışışleri Bakanı bulunmuştur (Best Jr., 2009, s. 7). Kore Savaşının başladığı Haziran 1950 tarihine kadar Truman 57 UGK toplantısının sadece 12 tanesine katılmıştır. Savaş boyunca da UGK her Perşembe günü toplanmış ve Truman 71 toplantının 64 tanesi katılmıştır (Inderfurth & Johnson, 2004, s. 27). Başkan Truman, Ulusal Güvenlik Konseyini güvenlik politikalarını koordine eden bir merkez ofisi yerine sorunları değerlendirmek ve çalışmak için bir forum olarak görmüştür. Bu durumun nedeni 2'nci Dünya Savaşı sırasında sergilenen dağınık yönetim tarzını gören Kongre'nin savaş sonrasında UGK üzerinden yürütmeyi denetleme isteği olduğu değerlendirilmektedir (Koç, 2005, s. 246).

1949 yılında yapılan değişiklik ile UGK Başkanın Çalışma Ofisi (Executive Office of the President) içine alınmıştır. Başkan, Başkan yardımcısı Hazine, Dışışleri, Savunma Bakanları ve Ulusal Güvenlik Kaynakları Kurulu Başkanı (Chairman of the National Security Resources Board) doğal katılımcılar olarak tespit edilmiştir (Best Jr., 2009, s. 7).

(4) Eisenhower Yönetimi (1953-1961)

Eisenhower yönetiminde UGK daha da kurumsallaşmış ve personeli net yetki ve sorumluluk kavramları ile genişlemiştir. Toplantılar Başkanın kendisinin de katılımı ile haftalık olarak düzenlenmeye başlamıştır. Diğer katılımcılar ise genellikle Hazine Bakanı, Bütçe Direktörü (the Budget Director), Genelkurmay Başkanı ve Merkezi İstihbarat Yöneticisi olmuştur (Best Jr., 2009, s. 8).

Eisenhower döneminde yapılan en önemli değişiklik Boston'lu bir banker olan Robert Cutler'in UGK genel sekreterliğine atanması olmuştur. 1953 yılında yapılan

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

bu atama ile o zamana kadar Ulusal Güvenlik Konseyi'nin sekreter sıfatını (Executive Secretary) taşıyan başkanı, ulusal güvenlik özel yardımcısı (Special Assistant for National Security Affairs) adını almıştır (Burke, 2009, s. 286). Günümüzde ise yaygın kullanımı ile Ulusal Güvenlik Danışmanı (National Security Adviser) olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemdeki önemli değişikliklerden diğeri ise Planlar ve Operasyon Koordinasyon Komitesi olarak adlandırılan iki alt komitenin kurulmuş olmasıdır (Koç, 2005, s. 247).

(5) Kennedy Yönetimi (1961-1963)

Başkan Eisenhower tersine Kennedy Kurula fazla ilgi göstermemiş ve yoğun şekilde kullanmamıştır (Gürbüz, 2007, s. 84). Ancak Kennedy'nin Ulusal Güvenlik Danışmanı McGeorge Bundy politik karar verme sürecinden direk olarak Başkanın altında kilit rol oynayan ilk UGD olmuştur (Best Jr., 2009, s. 10). Bu dönemde Başkanın kişisel bağlantıları ve geçici görev kurulları politika üretmede ana enstrümanları teşkil etmektedir.

Kennedy yönetiminde yapılan en önemli yapısal değişiklik bir önceki dönemde kurul bünyesine katılan Planlar ve Operasyon Koordinasyon Komitelerinin lağv edilmesidir. Bir diğer değişiklik ise Acil Durum Planlama Ofisi Direktörünün UGK'na dahil edilmesidir (Best Jr., 2009, s. 11). Küba füze krizi ve Domuzlar Körfezi gibi ciddi dış politika sorunları ile uğraşıldığı bu dönemde UGK'nin yoğun olarak kullanılmaması ilgi çekici olarak değerlendirilmektedir.

(6) Johnson Yönetimi (1963-1969)

22 Kasım 1963 tarihinde Kennedy'nin ölümünden sonra aniden kendini iktidarda bulan ve yaklaşan seçimlerin baskısını üzerinde hisseden Başkan Johnson, Kennedy kadar güvenlik politikaları ile ilgilenmiş değildir. 1965 yılında üzerindeki seçim baskısını seçimleri kazanarak atlatmasına rağmen bu kez de Vietnam Savaşı başlamıştır. Başkan Johnson bu dönemde UGK'ne ek olarak pek çok diğer kaynaklardan bilgi edinme yoluna gitmiştir. Johnson'ın Başkanlığındaki kurumsal sistemin başarısı daha ziyade Dışişleri Bakanlığının politika üretme kabiliyetine bağlı kalmıştır (Best Jr., 2009, s. 12).

(7) Nixon Yönetimi (1969-1974)

Nixon dönemi için söylenecek ilk şey pek çok yazarın Ulusal Güvenlik Konseyi'nin yeniden hayat bulduğu konusunda hem fikir olduklarıdır. Eisenhower

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

yönetiminde elde edilen tecrübelerden yola çıkan Nixon tekrar Ulusal Güvenlik Konseyini güvenlik politikası alanında etkin kılmıştır. Nixon'ın güvenlik politika sisteminin temel formu esasen Eisenhower'inkine benzemektedir (Best Jr., 2009, s. 13).

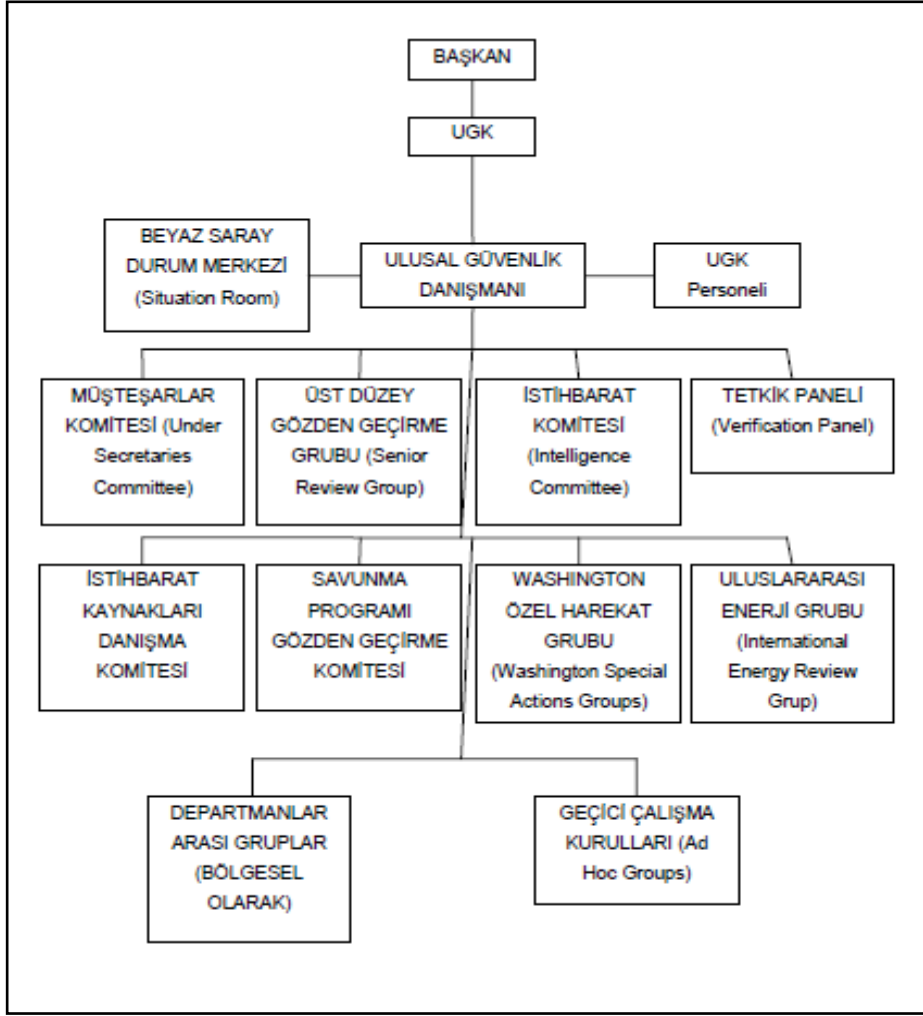
Nixon dönemi aynı zamanda Vietnam Savaşının tüm hızı ile yaşandığı yıllardır. Nixon'ın yaptığı ilk önemli icraat Harvardlı bir profesör ve yarı zamanlı hükümet danışmanlığı yapan Henry Kissinger'ı Ulusal Güvenlik Danışmanlığına getirmesidir. Kissinger'ın etkisi, hepsinin başkanlığını kendisinin yaptığı dört yeni alt komitenin kurulun yapısına dahil edilmesiyle artmıştır. Bunlar; Washington Özel Harekat Grubu (Washington Special Action Group, WASAG): Muhtemel acil durumlar ve krizlerle başa çıkmak için teşkil edilmiştir. İstihbarat Komitesi (Intelligence Committee), Savunma Programı Gözden Geçirme Komitesi ve Üst Düzey Gözden Geçirme Grubudur (Best Jr., 2009, s. 13). (Senior Review Group) Nixon Dönemi Ulusal Güvenlik Konseyi Şekil 9'da şematik olarak gösterilmiştir.

Nixon ve Kissinger tarafından oluşturulan ulusal güvenlik sisteminin iki amacı vardır. Birincisi kontrolü en üst seviyede tutabilmek ikincisi ise karar vericiler için açık alternatif seçenekler geliştirebilmektir (Best Jr., 2009, s. 14). Bu dönemde ulusal güvenlik politikalarının çok fazla Kissinger merkezli olduğu eleştirileri de duyulur olmuştur. Henry Kissinger'ın 1973-1975 yılları arasında Ulusal Güvenlik Danışmanlığının yanında Dışışleri Bakanlığını görevinde de bulunmasının (Kissinger, 2010) bu eleştirilerin temelini oluşturduğu değerlendirilmektedir.

Başkan Richard Nixon döneminde Ulusal Güvenlik Danışmanlığı yapan Henry A. Kissenger yönetimindeki Konsey, bir koordinasyon merkezi yerine Başkan'ın kararlarını etkileyen ve yabancı devlet adamları ile müzakerelere odaklanan bir organizasyon haline gelmiştir.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Şekil 9: Nixon Dönemi Ulusal Güvenlik Konseyi (Inderfurth & Johnson, 2004, s. 69)

(8) Ford Yönetimi (1974-1977)

ABD Başkanı Gerald Ford, Kissinger yönetimindeki Ulusal Güvenlik Konseyinde esaslı bir değişikliğe gitmemiştir. Kasım 1975 tarihinde havacı bir tümgeneral olan Brent Scowcroft Ulusal Güvenlik Danışmanlığına atanmıştır. Daha sonra tekrar bu göreve gelecek olan Brent Scowcroft, Amerikan tarihinde çok başarılı olarak değerlendirilen Ulusal Güvenlik Danışmanları arasında gösterilmektedir. Bu dönemde dikkat çeken yapısal değişiklik ise Kasım 1976 tarihinde dış istihbarat birimlerinin yeniden organize edilmesi neticesinde UGK İstihbarat Komitesinin düzenlenmesi olmuştur (Best Jr., 2009, s. 15).

(9) Carter Yönetimi (1977-1981)

ABD Başkanı Jimmy Carter döneminde Ulusal Güvenlik Konseyinin Amerikan siyasetindeki baskın rolü adeta sona ermiştir. Carter'ın güvenlik politikaları

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

konusundaki asıl muhatapları Savunma ve Dışışleri Bakanlığı olmuştur. Yapılan değışiklikle Ulusal Güvenlik Konseyinin alt komitelerinin sayısı yediden ikiye indirilmiş ve konseyin yapısı belki de tarihindeki en sade şeklini almıştır (Best Jr., 2009, s. 16). Şekil 10'da Carter Dönemi Ulusal Güvenlik Konseyi şematik olarak gösterilmektedir.

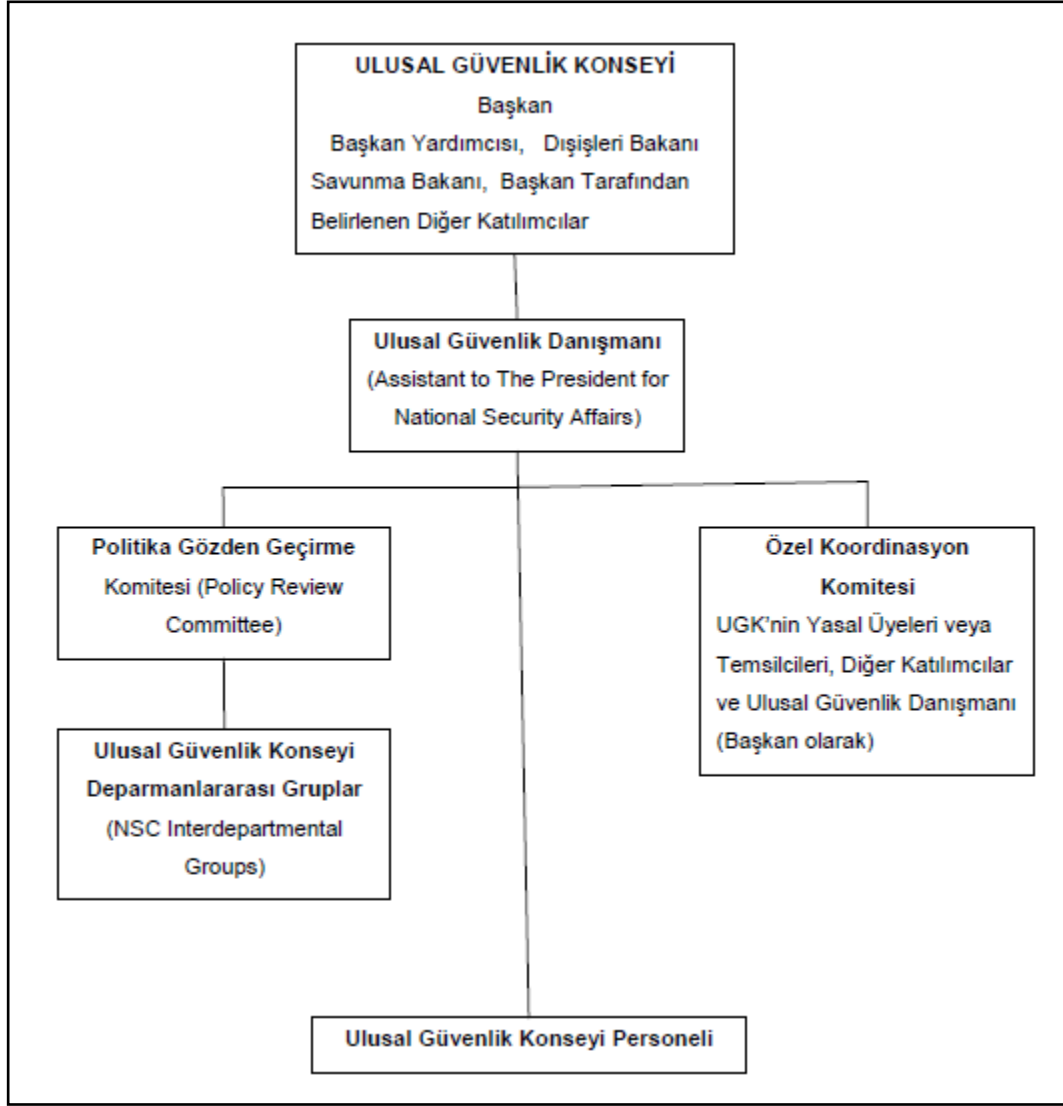
(10) Reagan Yönetimi (1981-1989)

Reagan dönemde dikkat çeken husus güvenlik politikalarının oluşumunda Dışışleri Bakanlığının ağırlığının artmış olmasıdır. Ulusal Güvenlik Konseyi bünyesindeki çoğu alt komitenin başına konsey personelinin yerine Dışışleri Bakanlığının bürokratları getirilmiştir (Best Jr., 2009, s. 17). Çeşitli nedenlerle Başkan Reagan çok sayıda Ulusal Güvenlik Danışmanı ile çalışmıştır. Bu dönemde 6 danışman değıştiren ABD Başkanı Amerikan kamuoyunda çok tartışılan ve İran-Kontra olayı olarak adlandırılan skandalla uğraşmak zorunda kalmıştır.

1985-1986 yıllarında zamanın UGK Başdanışmanı McFarlane, Yarbay Oliver North ve diğer sekreteryaya üyeleri, Amerika'nın Lübnan'da rehine olarak tutulan görevlilerini serbest bırakmasını sağlamak ve donuk ilişkileri geliştirmek için İran'a silah satılması politikasını Kongrenin bilgisi olmadan uygulamışlardır (Department of National Security and Strategy, 1990, s. 45). 25 Kasım 1986'da İran'a silah satılması, buradan elde edilen paranın da Nikaragua'nın solcu hükümetine karşı gerillalara verilmesinin ortaya çıkarılması üzerine UGK Başdanışmanı Poindexter istifa etmiş ve Yarbay Oliver North görevden alınmıştır. 2 Ocak 1987'de Frank C. Carlucci Başdanışman olarak atanmıştır (Atatüre, 1994, s. 30).

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Şekil 10: Carter Dönemi Ulusal Güvenlik Konseyi (Inderfurth & Johnson, 2004, s. 72)

(11) George H.W. Bush Yönetimi (1989-1993)

Bush yönetimi ile birlikte Brent Scowcroft Ulusal Güvenlik Danışmanı olarak geri dönmüştür. H.W. Bush'un yayınladığı ilk ulusal güvenlik direktifi ile üç adet alt komite kurulmuştur. Asli Komite (Principals Committee); Savunma, Dışışleri, Genelkurmay Başkanı, Merkezi İstihbarat Direktörü, Beyaz Saray Genel Sekreteri katılımı ile toplanmaktadır ve Ulusal Güvenlik Danışmanı komitenin başkanlığını yapmaktadır. Vekiller Komitesinde (Deputies Committee) ise asıl katılımcıların yardımcısı veya ikinci adamı konumundaki bürokratların katılımından oluşmaktadır. Politika Koordinasyon Komiteleri (Policy Coordinating Committees) ise daha önceki yapılarda gördüğümüz ihtisas komitelerin toplamından oluşmaktadır (Best Jr., 2009, s. 20).

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

H.W. Bush yönetiminin UGK yapısı Nixon ve Ford dönemlerine benzemektedir. Anahtar rol oynayan alt komiteler düzenlenmiştir. Ayrıca bu dönem Sovyetler Birliğinin dağılması, Almanya'nın birleşmesi ve ilk Irak Savaşı gibi önemli dış politika olaylarına sahne olması açısından Ulusal Güvenlik Konseyi için önem arz etmektedir.

(12) Clinton Yönetimi (1993-2001)

ABD Başkanı Clinton iç politika meselelerine daha çok ilgi gösteren bir yönetim anlayışı sergilemiştir. Nixon döneminde UGK'den istifa eden ve Carter döneminde Anthony Lake Ulusal Güvenlik Danışmanlığına getirilmiştir. Mart 1997'de bu görevi bırakan Lake'nin yerine yardımcısı Samuel R. Berger geçmiş ve Başkana görevde bulunduğu süre boyunca yardımcı olmuştur (Best Jr., 2009, s. 20).

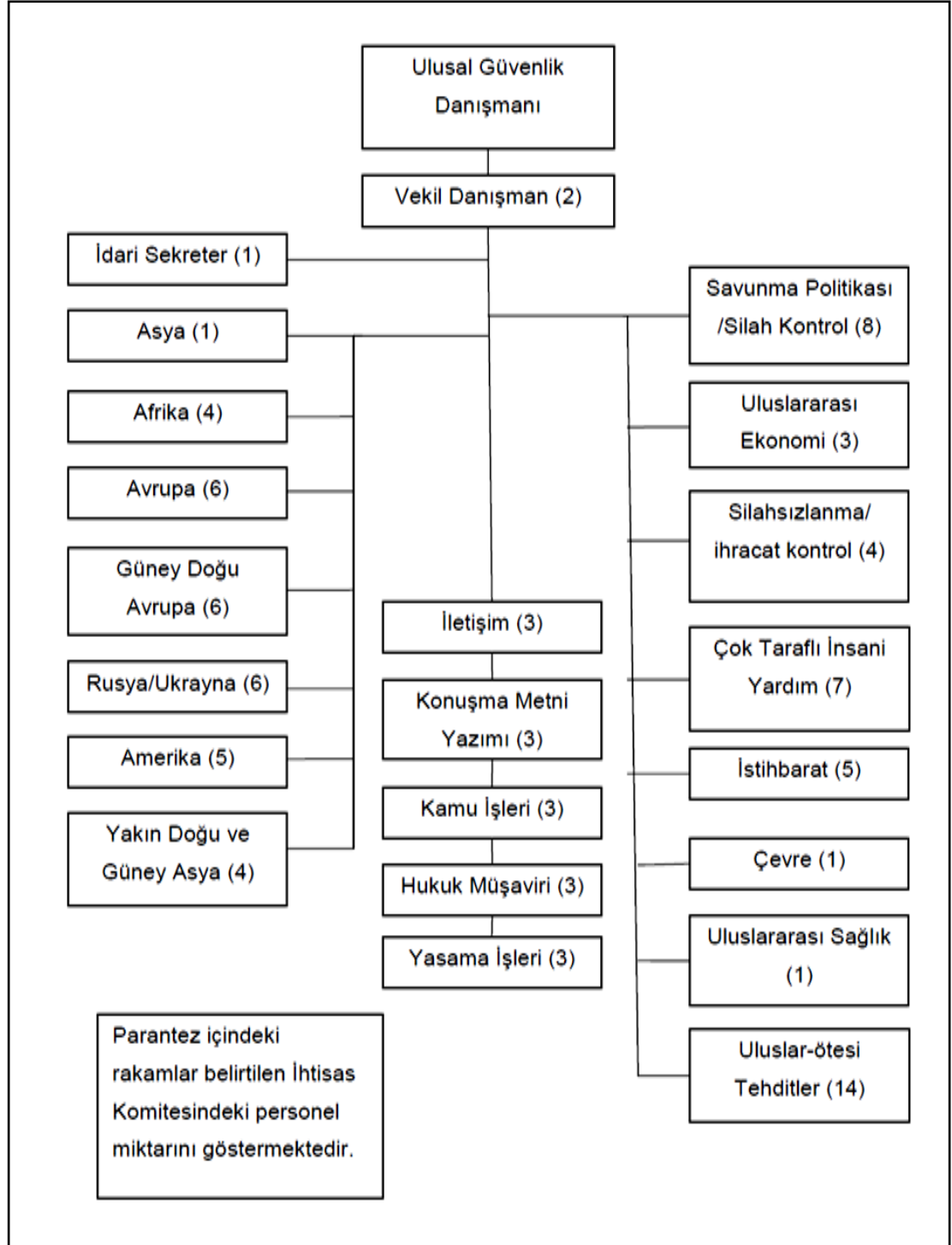
Bu dönem Soğuk Savaşın bittiği yıllara rastlamaktadır. Güvenlik kaygılarının azaldığı bu dönemde ABD Başkanı Clinton'ın sergilediği en dikkat çekici husus güvenlik politikalarının merkezine ekonomiyi getirmiş olmasıdır. Bu dönemde kurulan Ulusal Ekonomi Konseyi (National Security Council) Ulusal Güvenlik Konseyi ile düzenli olarak görüşmelerde bulunmuşlardır (Destler & Daalder, 2009, s. 234). Ulusal Ekonomi Konseyi Güvenlik Konseyinin alt komitesi olarak kurulmayıp Başkanın Çalışma Ofisi içinde ayrı bir danışma kurulu olarak yer almaktadır.

(13) George W. Bush Yönetimi (2001-2009)

George W. Bush iktidara gelmesinden sonra Şubat 2001 tarihinde yayınladığı ulusal güvenlik direktifinde Ulusal Güvenlik Konseyini organizasyon yapısı düzenlenmiştir. H.W. Bush döneminde oluşturulan yapının ana hatları ile korunduğu gözlenmektedir. Yine bu direktifle geniş katılımcılı bir ulusal güvenlik sistemi öngörüldüğü söylenebilir zira Ulusal Güvenlik Konseyine katılımcı olarak 40 ayrı devlet kurumunda personel talep edilmektedir (The White House, 2001).

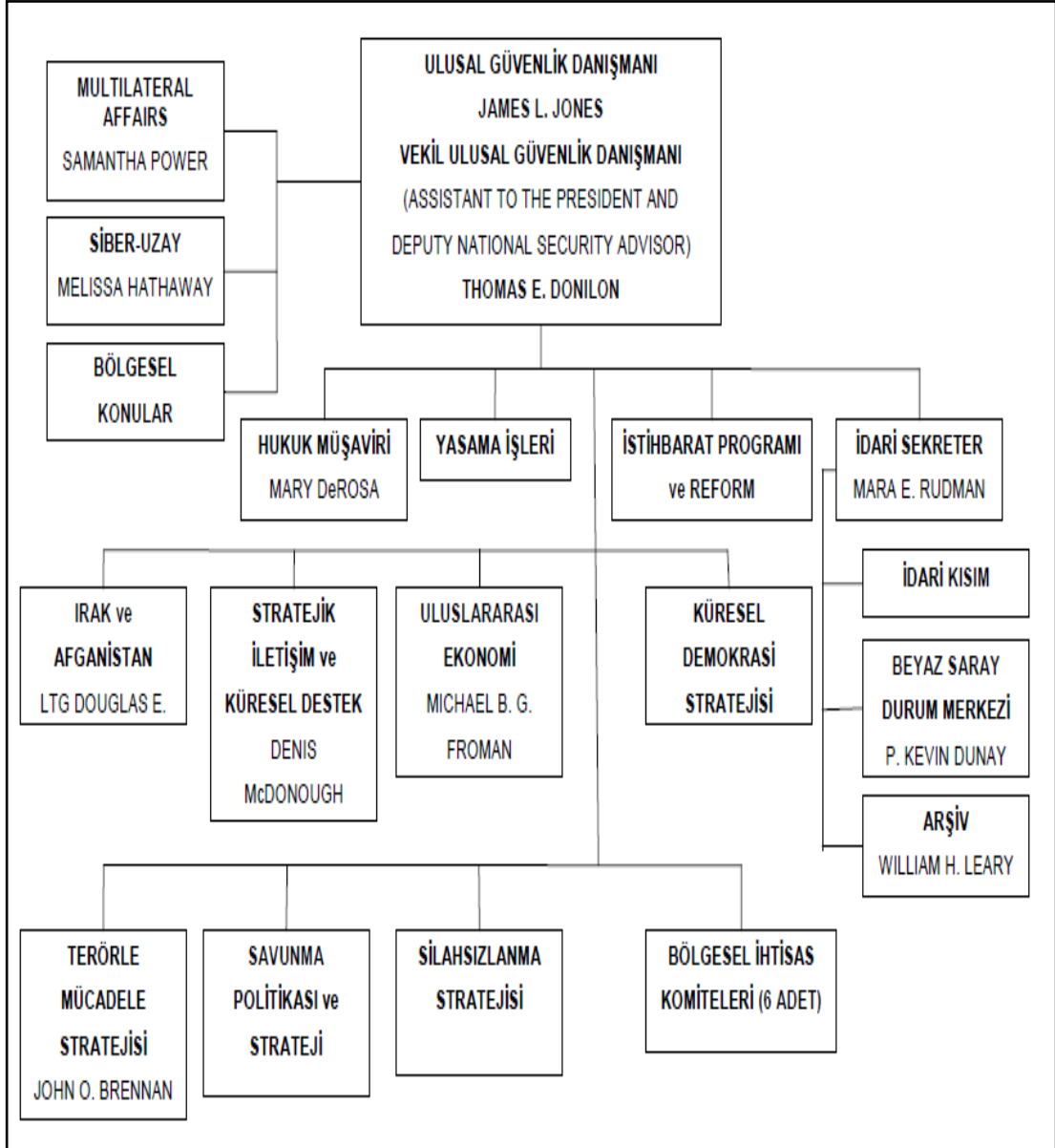
Bu dönemdeki önemli yapısal değişiklikler 11 Eylül saldırılarının sonrasında gelmektedir. İstihbarat alanında düzenlemeler yapılmış ve Yurt Güvenliği Bakanlığı (Homeland Security Department) kurulmuştur. Yurt Güvenliği Bakanı da Ulusal Güvenlik Konseyinin daimi üyesi konumuna gelmiştir (Best Jr., 2009, s. 22).

TASNİF DIŞI

Şekil 11: Clinton Dönemi Ulusal Güvenlik Konseyi (Inderfurth & Johnson, 2004, s. 103)

(14) Obama Yönetimi (2009-)

Şekil 12: Obama Dönemi Ulusal Güvenlik Konseyi (The Henry L. Stimson Center)

Obama'nın iktidara gelmesinden sonra yayınladığı ulusal güvenlik direktifinde konseye ve alt komitelere önem verdiğini söylenebilmektedir. Konu ve bölgesel ihtisas komitelerinin sayısının arttığı gözlenmektedir. Kurumlar arası süreç düzenlenirken bazı kurullara eşgüdüm görevi verilirken bazı alt komitelere ise sadece kriz dönemlerinde süreci takip etme görevi verilmiştir (Federation of American Scientists, 2009).

En son şekli ile ABD Başkanı Barack Obama Konsey üyelerini; Başkan, Başkan Yardımcısı, Dışişleri Bakanı, Savunma Bakanı, Enerji Bakanı, Maliye

TASNİF DIŞI

Bakanı, Başsavcı, Yurt Güvenliği Bakanı (Secretary of Homeland Security), BM Temsilcisi, Beyaz Saray Genel Sekreteri, Ulusal Güvenlik Danışmanı, Ulusal İstihbarat Direktörü ve Genelkurmay Başkanı olarak belirlemiştir (Federation of American Scientists, 2009, s. 2). Başkan B. Obama dönemindeki Ulusal Güvenlik Konseyinin yapısı Şekil 12’de gösterilmiştir.

c. Ulusal Güvenlik Konseyi (National Security Council) Yapısı, Görevi, Çalışma Usulleri

UGK’nin görevleri; Başkan’a tavsiyelerde bulunmak amacıyla ulusal güvenlik konularında gerçek ve potansiyel askeri güçle ilgili olarak Amerika’nın riskleri, taahhütleri, amaçlarını belirlemek, bunlarla ilgili bilgilere sahip olmak, Ulusal güvenlikle ilgili hükümet birimleri arasında ortak çıkarların kesiştiği noktaları düşünmek ve Başkan’a tavsiyelerde bulunmaktır (National Security Act of 1947, 1947).

Konsey kesin olarak belirtilmemesine rağmen genellikle haftada bir defa toplanır. Toplantı konuları genellikle dış politik güvenlik sorunlarıdır. Ulusal Güvenlik Konseyinin toplantıları sonunda, Başkan tarafından onaylanmış bir bildiri de yayınlanır. Bu bildiri, Eşgüdüm Kurulu aracılığı ile ilgili hükümet organları ve bakanlıklarına gönderilir ve işleme alınır.

(1) Ulusal Güvenlik Danışmanı’nın Rolü

Ulusal Güvenlik Danışmanları Amerikan siyasetinin etkin isimleri arasında yer almaktadır. Hatta gazeteci Elizabeth Drew’e göre ise; bu makam dışişleri ve savunma politikalarının oluşturulmasında sistemin merkezidir. Dahası, başkana dışişleri ve savunma konularında fikir verme konusunda yapılan hazırlıklar temelinde danışman, hükümet üyelerinden daha da yansız olabilir görüşü vardır (Atatüre, 1994, s. 19). Gün içinde Beyaz Saray Genel Sekreteri (Chief of Staff) ile beraber Başkanı en çok gören kişi muhtemelen Ulusal Güvenlik Danışmanıdır. Ulusal Güvenlik Danışmanı, normal bir gün içinde Dışişleri ve Savunma Bakanları ile CIA ve Genel Kurmay Başkanları ile onlarca telefon konuşması yapmaktadır (Koç, 2005, s. 256). Danışmanların görevlerini nasıl icra edecekleri, nasıl bir role sahip oldukları da çeşitli tartışma ve çalışmalara konu olmuştur. Bu çalışmalar içinde en çok tartışılanlardan biri Alexander George’un 1972 yılında yazdığı bir makalede dile getirdiği “çoklu danışmanlık” (multiple advocacy) diye adlandırılan karar verme modeli dâhilinde formüle ettiği “dürüst arabulucu” (honest broker) rolüdür (Burke, 2009, s. 7-285).

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Çoklu danışmanlık modelinde başlıca üç tür aktör vardır: “Hakim” (Magistrate) yani Başkan, muhafız (custodian) yani Ulusal Güvenlik Danışmanı ve danışmanlar (advocates) yani Bakanlar ve diğer danışmanlardır. Modelde Başkan’ın olabildiğince zengin bilgi, bakış açısı ve politika önerilerine en optimal şekilde ulaşması hedeflenmektedir. Modelde Başkan nihai karardır. Danışmanlar belli bir rekabet içinde Başkan’ın ilgisini değişik bilgi ve önerilerle çekmeye çalışan oyunculardır. Ulusal Güvenlik Danışmanı ise bu sürecin düzenli, adil ve yapıcı bir şekilde yürümesi ile görevlidir. Çoklu danışmanlık sisteminde Ulusal Güvenlik Danışmanı’nın aşağıdaki görevleri üstlenmesi öngörülmektedir:

- *Hangi konuların Başkan’ın ilgisine değeceğini belirlemek.*
- *“Dürüst aracı” (“Honest broker”) olmak: Değişik kurumların fikirlerini Başkan’a özet olarak yansıtırken adil ve dürüst olmak ve kendi eğiliminin bu süreci etkilemesine izin vermemek.*
- *Tartışmalar sırasında değişik Bakan ve danışmanların kendi pozisyonlarını hakkıyla sunabilmeleri ve savunabilmelerini sağlamak. Bu amaçla oyuncular arasındaki bürokratik kaynak, zaman, Başkan’a erişim ve otorite eşitsizliklerini olabildiğince dengelemek. Bir görüşün, sırf daha iyi sunulduğu için ya da daha çok ve etkili destekçisi olduğu için kabul edilmesini engellemek.*
- *Önde gelen oyuncular arasındaki çatışma ve gerilimleri “yönetmek” ve bunların sağlıklı bir rekabetin ötesine geçerek siyaset yapma ve uygulama sürecini tıkamasına izin vermemek.*
- *Popüler olmayan ama göz önüne alınması gereken siyaset seçenekleri için savunucular bulmak. Eğer meşru bir pozisyon olması gereken kadar etkili savunulamıyorsa Başkan’ın karşısında bu seçeneği etkili şekilde sunabilecek dış kanallar yaratmak.*
- *Önemli ama büyük zaman baskısı olmayan konularda, önde gelen oyuncular arasında yapılan tartışmaları dışarıdan tecrübeli ve sır tutabilir kişilerle paylaşmak. Bu kişilerin gerek değişik seçenekler gerekse sürecin kalitesi hakkındaki bağımsız değerlendirmelerini almak (Koç, 2005, s. 253-255).*

Bir diğer çalışma Crabb ve Mulcahy’nin yaptığı sınıflandırmadır. Yazarlar Ulusal Güvenlik Danışmanlarını uygulama ve politika üretme eksenlerinin oluşturduğu bir düzlemde değerlendirmişlerdir. Tablo3’de gösterildiği şekli ile danışmanlar yönetici, koordinatör, danışman ve aktivist (etken) rol oynayabildikleri tespit edilmiştir (Crabb & Mulcahy, 2004, s. 163). İdeal bir danışmanın bu düzlemin ortasında yer alması gerektiği öngörülmüştür.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Danışmanlık sisteminin kurulmasından bu yana çeşitli özellikteki danışmanlar görev yapmışlardır. Çeşitli meslek gruplarından olan danışmanların bazıları medyada sık sık görünürken (örneğin Henry Kissinger), bazıları perde arkasında kalmayı tercih etmiştir. Danışmanlar arasında Henry Kissinger, Zbigniew Brzezinski, Colin Powell, Condoleezza Rice gibi tanınmış isimler olmasına rağmen bu görevi en uygun şekilde yerine getiren isim olarak genellikle Brent Scowcroft gösterilmektedir (Destler & Daalder, 2009, s. 183). Destler ve Daalder'e göre asker kökenli Scowcroft'un başarısının nedeni kendi rolünü sınırlandırabilmesi ve her seviyedeki politika süreçlerini koordine edebilmesidir. Bu nedenlerle Scowcroft, Başkan Nixon, Ford (1975-1977) ve Başkan George H. W. Bush (1989-1993) döneminde olmak üzere bu görevi iki defa icra eden tek isim olmuştur (Best Jr., 2009, s. 36).

		Uygulama Sorumluluğu		
		düşük	yüksek	
Politika Belirleme Sorumluluğu	YÖNETİCİ	KOORDİNATÖR	düşük	
	DANIŞMAN	AKTİVİST	yüksek	

Tablo 3: Crabb ve Mulcahy'nin Ulusal Güvenlik Danışmanları Sınıflandırması (Crabb & Mulcahy, 2004, s. 164)

3. KARŞILAŞTIRMA KONULARI

Araştırmanın bu bölümün şu ana kadar yapılan açıklamalar doğrultusunda incelenen kurumlara aşağıdaki konu başlıkları altında yorumlar getirilmiştir. Ulusal Güvenlik Konseyi ile Milli Güvenlik Kurulu arasındaki benzer ve farklı noktalar belirtilmiştir. Farklılıkları ve benzerliklerin nedenleri avantaj ve dezavantajları da izah edilmeye çalışılmıştır.

a. Hukuki Mevzuat

İki kurum arasında karşılaştırma yaparken ilk değerlendirilecek husus kurumların kuruluş ve gelişmelerini sağlayan kanun metinleri olmuştur. Türkiye ve ABD'nin politik yapılarındaki farklılıkları göz önünde tutarak baktığımızda Milli Güvenlik Kurulu'nun daha ayrıntılı ve açıklayıcı bir mevzuata sahip olduğu görüşüne varılabilir.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Öncelikle MGK'nın bir anayasal kurum olduğunu belirtmekte fayda vardır. Anayasamızın katı ve düzenleyici (Gözler, 2005, s. 51) bir anayasa olduğunu ve 12 Eylül Askeri Müdahalesi öncesindeki yoğun kargaşa ortamının etkisi ile yazılmış olduğunu hatırlattıktan sonra bu durumun MGK'ya verilen önemin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca ABD Ulusal Güvenlik Konseyi ile karşılaştırıldığında ilgili kanunun MGK'ya özel nitelikte olduğu belirtilmelidir. Ulusal Güvenlik Konseyi ise sadece Konseyi değil ABD'nin tüm ulusal güvenlik politikalarını düzenleyen genel nitelikli bir kanunla kurulmuş olmasıdır. Genel kanunla yapılan düzenlemenin getirisi UGK'nın yerinin ait olduğu sistemde daha net görülebilmesidir.

Mevzuat açısından baktığımızda belirtilmesi gereken bir diğer husus da MGK'nın geçirdiği tüm önemli değişikliklerin kanun yolu ile yapılmış olmasıdır. Böylelikle TBMM'de görüşülmesi ile daha tutarlı bir düzenleme yapıldığı ve kanun yolu olması nedeni ile halk iradesinin sürece dahil edildiği sonucuna varılabilir.

ABD Ulusal Güvenlik Konseyinin yapısal değişiklikleri ise tamamı ile ABD Başkanlarının inisiyatifi ile gerçekleşmiştir. Bu durum Başkanların çalışma şekillerine ve ülkenin ihtiyaçlarına göre şekillenebilmektedir. Bu sayede yürütmeye çalışma şeklinde rahatlık sağlanmıştır. Ayrıca yapısal değişiklikler bürokratik engellere takılmadan kolayca yerine getirilebilmektedir.

b. Kurulların Yapısı

Kurulların yapısı irdelendirildiğinde ilk belirtilmesi gereken husus ABD Ulusal Güvenlik Konseyinin çok değişken bir yapıya sahip olmasıdır. Ulusal Güvenlik Konseyinde mevcut bulunan çeşitli, yani konu ve bölgesel bazlı, ihtisas komiteleri dikkat çekmektedir. Bu alt komiteler kendi uzmanlık alanlarına güvenlik çerçevesinden bakarak yürütmeye karar vermesinde yardımcı olabilmektedirler.

Milli Güvenlik Kurulunda ise ihtisas komiteleri MGK Genel Sekreterliği bünyesinde toplanmışlardır. En son olarak genel sekreterlik bünyesinde ihtisas komitesi olarak Hukuk Müşavirliği, Araştırma ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı, Seferberlik ve Savaş Hazırlıkları Planlama Dairesi Başkanlığı mevcuttur. Diğer alt birimler idari ve sekreteryaya görevlerini yerine getirmektedir. Yani Amerikan örneğinde gördüğümüz konu ve bölgesel bazda yapılanmış alt birimlere rastlanmamaktadır. Mevcut mevzuatımızda alt uzmanlık birimlerinin kurulması mümkün olmasına rağmen bu yapılanmaya gidilememiştir. Yürütmeye karar

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

vermesinde yardımcı olmak ve tavsiye kararlarına rasyonel katkı sağlayabilmek için uzmanlık komitelerinin teşkil edilmesinin yararlı olacağı değerlendirilmektedir. Zira uzmanlık kurulları ulusal ve uluslararası siyasi değişkenlerden (kaygı, ideolojik veya siyasi tercihler) etkilenmeden ulusal ve uluslararası meselelere güvenlik perspektifi ile bakabileceklerdir. Aksi takdirde Milli Güvenlik Kurulu güvenlik politikalarının tartışıldığı üst düzey bir forum olarak kalacaktır.

c. Kuruluş Amaçları

İncelenen her iki Güvenlik Kurulunun da görevleri ve çıkış noktaları birbirine benzemektedir. Her iki kurul da yürütme için tavsiye kararları almaktadırlar. Ancak Ulusal Güvenlik Konseyinin ilgi alanı ülkenin siyasi yapına da bağlı olarak genellikle dış politika olmuştur. Milli Güvenlik Kurulu ise hem iç hem de dış politikada güvenlikle ilgili olduğu değerlendirilen her konuyu gündemine almıştır.

Her iki kurulda kuruluş amacı ilk olarak savaş döneminde edinilen tecrübeler doğrultusunda güvenlik politikalarını koordine edebilmektir. ABD için bu savaş dönemi 2'nci Dünya Savaşıdır. Türkiye için ise Harp Encümeni Fevkaladesi ile Kurtuluş Savaşı kast edilmektedir. Her iki durumda da güvenlik aktörlerinin eşgüdümündeki amaç yürütmeye yardımcı olmaktır. ABD örneğinde müteakip yıllarda zaman zaman Ulusal Güvenlik Konseyi politika üretme konusunda bir bakanlık gibi hareket ettiği gözlenebilmiştir.

Milli Güvenlik Kurulunun bir diğer amacı ise sivil-asker ilişkilerini düzenlemek veya sivil-asker ilişkilerini kurumsallaştırmak olduğu değerlendirilmektedir. Milli Güvenlik Kuruluna asker üyelerin dâhil edilmesi ile TSK'nin siyasetin etkilerinden korunması sağlanabilmiştir. Sivil-asker veya ordu-siyaset ilişkileri bu araştırmanın sınırları dışında kalmış ayrı bir araştırma konusu olmasına rağmen kısa da olsa belirtmek faydalı olacaktır. Sivil-asker ilişkileri konusunda Samuel Huntington'un görüşleri tatmin edici seviyededir. Yazara göre;

Bir ulusun sivil-asker ilişkilerinin düzenlenme biçimi, o ulusun askeri güvenlik politikasının temelini oluşturur. Bu politikanın kurumsal düzeydeki amacı, askeri güvenliği, diğer sosyal değerlerden en az fedakârlıkla, en azami seviyede çıkaracak bir sivil-asker ilişkileri sistemini geliştirmektir. Bu amaca ulaşılması, sivil ve askeri gruplar arasındaki güç ve tutumların karmaşık bir dengelenişini gerektirir. Makul biçimde dengelenmiş bir sivil-asker ilişkileri kalıbı geliştiren uluslar, güvenlik

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

arayışında önemli bir avantaja sahip olurlar. Askeri politikanın işlevsel meselelerine doğru çözümler getirilmesi olasılığını artırır. Bu dengeden yoksun bir sivil-asker ilişkileri modeli sürdüren uluslar ise kaynaklarını israf eder ve hesap edilmemiş risklerle karşılaşır (Huntington, 2004, s. 4).

Görüldüğü üzere bu husus göz ardı edilemeyecek kadar önem arz etmektedir ve Milli Güvenlik Kurulu sivil-asker ilişkilerinin düzenlenmesinde kilit bir konuma sahip olduğu değerlendirilmektedir.

Bir diğer belirtilmesi gereken husus UGK gündeminin dış politikaya odaklanmış olmasıdır. Bu durumun ülkenin federal yapısından kaynaklandığı değerlendirilmektedir. İç güvenliğin sağlanması Eyaletlerin sorumluluğuna bırakılmış durumdadır. Türkiye’de ise iç ve dış güvenlikle ilgili olduğu değerlendirilen her husus Milli Güvenlik Kurulu gündemine dâhil edilmektedir.

ç. Ulusal Güvenlik Danışmanı ve MGK Genel Sekreteri’nin Görev ve Yetkileri

Öncelikle araştırılan makamların isimleri (Genel Sekreter ve Ulusal Güvenlik Danışmanı) üzerinde durulması gereken bir hususu teşkil etmektedir. Genel sekreterden anlaşıldığı üzere idari bir hizmet yetkilisi tanımlanmaktadır. Ayrıca sekreterin sözlük anlamı olarak “bazı kamu kuruluşlarında, siyasi partilerde veya büyük özel kuruluşlarda yönetim işlerini yürüten görevli, genel yazman, umumi kâtip” verilmektedir (Türk Dil Kurumu). Tanımdan anlaşıldığı üzere genel sekreterin karar alma sürecine bariz bir katkısı bulunmamaktadır. Danışmanın sözlük anlamı ise “bilgi ve düşüncesi alınmak için kendisine danışılan görevli kimse, müşavir” olarak özetlenebilir (Türk Dil Kurumu). Sadece sözlük anlamlarına bakarak danışmanın genel sekretere oranla karar verme sürecine etkisinin daha fazla olduğu söylenebilir.

Her iki makamın görev ve yetkilerin tanımlandığı mevzuatlar açısından bakıldığında MGK Genel Sekreteri’nin görev ve yetki tanımlamasının ilgili kanun ve yönetmelikte ayrıntılı bir şekilde olduğu görülmektedir. 2945 sayılı MGK ve MGK Genel Sekreterliği Kanununda sadece Genel Sekreterin ataması ile ilgili bir düzenleme yapılmıştır. Yönetmelikte ise Genel Sekreter kısaca Genel Sekreterliğin işleyişinden sorumlu tutulmuştur. Amerika’daki emsalinde ise Ulusal Güvenlik Konseyinin genel sekreteri aynı zamanda ABD Başkanı’nın ulusal güvenlik danışmanıdır ve Amerikan politik sisteminde etkin isimler arasında yer almaktadır. Ulusal Güvenlik Danışmanının bu etkinliği her zaman Başkana yakın olmasından gelmektedir.

TASNİF DIŞI

TASNİF DIŞI

Bu karşılaştırma neticesinde ABD Ulusal Güvenlik Danışmanının güvenlik politikalarının oluşmasındaki etkisinin veya oranının MGK Genel Sekreterine oranla daha fazla olduğu sonucuna varabiliriz.

d. Alınan Tavsiye Kararlarının Hukuki Sonuçları

Karşılaştırma yapılan her iki kurumunda tavsiye kararı almaktadır ve yürütmeye güvenlik politikaları hususunda yardımda bulunmayı amaç edinmektedirler. İlk değerlendirmede alınan tavsiye kararlarının hukuki bir sonuç doğurmayacağı kanaatine varılabilir. Öncelikle tavsiye kararı denilmekle Milli Güvenlik Kurulu'nun uzmanlık yönü vurgulanmaktadır. Maalesef alınan kararların ne kadarının yürütme tarafından bir işleme (Bakanlar Kurulu kararı, yasa teklifi vb.) tabi tutulduğu sağlıklı bir şekilde belirlemek mümkün değildir. Çünkü yapılan basın açıklamaları genellikle yüzeysel kalmaktadır. Milli Güvenlik Kurulu bu konuda ABD Ulusal Güvenlik Konseyinden biraz daha şeffaf bir konumdadır. Ulusal Güvenlik Konseyi basın açıklamaları düzenli bir şekil yayınlanmamaktadır.

İlgili kanunda alınan tavsiye kararının Bakanlar Kuruluna bildirileceği belirtilmektedir. Bu durumda alınan her MGK kararı Bakanlar Kurulu gündeminde yer almaktadır. Kararların oy çokluğuna ve Bakanlar Kurulu üyelerinin MGK'da sayıca üstünlüğüne baktığımızda kararın tavsiye niteliğinde olsa da önemli bir ağırlığı olduğu sonucuna varılabilir.

TASNİF DIŞI

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Amerikan Ulusal Güvenlik Konseyi'nin işlev ve yapısından mutlaka ülkemiz için çıkarılacak dersler mevcuttur. Ancak Ulusal Güvenlik Konseyi'ni Türkiye'deki emsali olan Milli Güvenlik Kurulu ile karşılaştırmak gerektiğinde farklılıkların sağlıklı tespit edilmesi gerekmektedir. Bunu sağlamanın yolu karşılaştırma zeminini eşitlemektir. Amerikan siyasal sistemini açıklamak ve siyasal sistemde Ulusal Güvenlik Konseyi ve Ulusal Güvenlik Danışmanın yerini belirtmek yararlı olacaktır. Amerikan siyasetinde yürütme Başkanın sorumluluğundadır ve bakanlar kurulu bile bir danışma kurumu niteliğindedir. Bu durumda danışmanlık müessesesi bir anlamda yürütme mekanizmasına dâhil edilmiştir ve diğer siyasal sistemlere nazaran önem arz etmektedir. Bu önemli danışman ve danışma kurumları sistem gereği etkin çalışmak ve rasyonel olmak zorundadırlar. Çünkü Başkanın en uygun kararı verebilmesi danışmanlık sisteminin iyi çalışmasına bağlıdır. Ancak nihayetinde Başkana karar vermesine yardımcı olması için tasarlanan bu sistem adı üstünde danışmanlıktır karar alma sorumluluğu içermez. ABD Başkanı Dwight Eisenhower belirttiği üzere ; İyi organizasyon iyi politikanın garantisi değildir. Ama kötü organizasyon kötü politikanın garantisidir (Koç, 2005, s. 240)."

Türkiye'deki Milli Güvenlik Kurulu ile ABD Ulusal Güvenlik Konseyi arasındaki farklılıkların önemli bir kısmı ülkelerin politik sistemlerindeki farklılıktan kaynaklanmaktadır. Her iki kurulun da yürütme erkine danışma kurumu niteliğinde olmasına rağmen çalışmada belirtildiği üzere danışmanlık müessesesi ABD siyasal sisteminde ön plana çıkmaktadır.

ABD Ulusal Güvenlik Konseyi ile Milli Güvenlik Kurulu arasındaki önemli bir farklılık da hukuki mevzuatlarından kaynaklanmaktadır. Öncelikle ABD Ulusal Güvenlik Konseyi, 1947 tarihli Ulusal Güvenlik Yasası ile kurulmuştur. Bu yasa genel ve ülkenin tüm güvenlik politikasını toparlayıcı nitelikte olup 2'nci Dünya Savaşı sonrasında edinilen tecrübeler neticesinde çıkarılmıştır. Bu tarihten sonraki tüm gelişmeler ABD Başkanı'nın direktifleri ile olmuştur. Bu durumun en belirgin avantajı yürütmeye yani ABD sisteminde Başkana önemli ölçüde esneklik ve kolaylık sağlamasıdır. Böylelikle Konsey sürekli olarak işlevselliğini korumuş ve ait olduğu sisteme daha iyi adapte olmuştur. Olumsuz olarak belirteceğimiz husus ise kanun koyucunun amacından zamanla uzaklaşma ihtimalinin bulunmasıdır.

Hukuki mevzuat açısından Milli Güvenlik Kuruluna baktığımızda ise Kurul'da meydana gelen tüm değişikliklerin özel kanunla olmasıdır. Diğer belirtilmesi gereken

TASNİF DIŞI

bir husus da Milli Güvenlik Kurulu'nun anayasal bir devlet kurumu olmasıdır. Böylelikle kurum Türkiye'nin siyasal sisteminde önemli bir yer almıştır. Kurum üzerindeki değişimlerin kanunla yapılması TBMM'ni sürece dahil etmiş yani halk iradesine başvurulmuştur. Ancak düzenlemelerin kanunla yapılması uzun bürokratik bir süreç gerektirmektedir.

Belirtilmesi gereken bir diğer husus ise ABD Ulusal Güvenlik Konseyi'nin konu ve coğrafi esasa dayanan karmaşık olarak nitelendirilebilecek yapısına karşın Milli Güvenlik Kurulu'nun sade bir yapılanma içinde olmasıdır. Bu durum doğal olarak ABD'nin bir süper güç olmasına, dünya siyasetine etki etmek çabasına ve danışmanlık sisteminin siyasal sistemde ağırlığının fazla olması ile açıklanabilir. Aynı zamanda bu yapılanmaya bakıldığında Ulusal Güvenlik Konseyi'nin rasyonel ve güvenlik politikası üretmede bir düşünce kuruluşu olarak çalıştığı sonucuna varılabilir. Milli Güvenlik Kurulu ise bir düşünce kuruluşundan ziyade güvenlik politikalarının tartışılıp koordine edildiği bir üst forum niteliği taşımaktadır. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği ise Kurul üyelerinin temsil ettiği kurumlar arasındaki koordinasyon sağlayan bir idari hizmet birimi şeklinde yapılanmıştır.

Bu noktada vurgulanması gereken husus güvenlik politikası üreten kurumların rasyonel olması zorunluluğudur. Çünkü başarılı bir ulusal güvenlik politikası diplomatik, ekonomik, istihbarat ve askeri faktörleri içine alan uluslararası durumun dikkatli analizine dayanmaktadır. Amerikan Ulusal Güvenlik Konseyinden gerek çalışma şekli gerekse organizasyon yapısı açısından örnek alınacak hususlar teknik bulunmaktadır. Ancak Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal ATATÜRK *"Milletimizin, güçlü, mutlu ve güvenlik içinde yaşayabilmesi için devletin tamamen milli bir siyaset izlemesi ve bu siyasetin, iç kuruluşlarımıza tamamen uygun ve dayalı olması lazımdır."* Demekle güvenlik politikalarının da her şeyden önce milli olması gerekliliğini vurgulamıştır.

TASNİF DIŞI

KAYNAKÇA

ABD Dışışleri Bakanlığı, *ABD Hükümeti'nin Ana Hatları*. Aralık 19, 2009 tarihinde ABD Büyükelçiliği Web Sitesi: http://turkish.turkey.usembassy.gov/ana_hatlar.html adresinden alındı.

Akgüner, T. (1983). *1961 Anayasasına Göre Milli Güvenlik Kavramı ve Milli Güvenlik Kurulu*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Atatüre, S. (1994). Türkiye ve ABD'de Ordu Siyaset İlişkisi: Milli Güvenlik Kurulları Örneği. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Baldwin, D. A. (2003). Güvenlik Kavramı. *Avrasya Dosyası* , 9 (2), 5-36.

Baylis, J. (2008). Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kavramı. *Uluslararası İlişkiler* , 5 (18), 69-87.

Best Jr., R. A. (2009, Haziran 08). *The National Security Council: An Organizational Assessment*. Ekim 01, 2009 tarihinde Online Informational for the Defence Community:<http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA501333&Location=U2&doc=GetTRDoc.pdf> adresinden alındı.

Brauch, H. G. (2008). Güvenliğin Yeniden Kavramsallaşması: Barış, Güvenlik, Kalkınma ve Çevre Kavramsal Dörtlüsü. *Uluslararası İlişkiler* , 5 (18), 1-49.

Burke, J. P. (2009). *Honest Broker? The National Security Advisor and Presidential Decision Making*. Texas: Texas A&M University Press.

Burke, J. P. (2009). The National Security Advisor and Staff: Transition Challenges. *Presidential Studies Quarterly* , 39 (2), 283-321.

Buzan, B., Weaver, O., & Wilde, J. d. (1998). *Security: A Framework for Analysis*. London: Lynne Rienner Publishers.

Cebeci, M. (2007). Tehdit Algılamasında Yapısal ve Konjonktürel Nitelikler/İthal Tehditler. *Türkiye'ye Yönelik Dış Kaynaklı Risk ve Tehditler* (s. 33-42). İstanbul: Harp Akademileri Basımevi.

Crabb, V. C., & Mulcahy, V. K. (2004). The Lessons of the Iran-Contra Affair For National Security Policy Making. K. F. Inderfurth, & L. K. Johnson içinde, *Fateful Decisions Inside the National Security Council* (s. 162-172). Oxford: Oxford University Press.

Department of Homeland Security. (2002, Kasım 25). *Homeland Security Act of 2002*. Nisan 23, 2010 tarihinde Department of Homeland Security Web Sitesi: http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/hr_5005_enr.pdf adresinden alındı.

Department of National Security and Strategy. (1990). *NSC Case Study: Iran-Contra Affair*. Pennsylvania: U.S. Army War College.

Destler, M. I., & Daalder, I. H. (2009). *In The Shadow of the Oval Office: Profiles of the National Security Advisers and the Presidents They Served from JFK to George W. Bush*. New York: Simon & Schuster.

Federation of American Scientists. (2009, Şubat 13). *Presidential Policy Directives, Barack Obama Administration*. Ekim 19, 2009 tarihinde Federation of American Scientists: <http://fas.org/irp/offdocs/ppd/ppd-1.pdf> adresinden alındı.

Gözler, K. (2005). *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*. Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

Gürbüz, Y. (2007). *Karşılaştırmalı Politik Sistemler*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Gürbüz, Y. (1987). *Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Harp Akademileri Komutanlığı. (2002). Milli Güvenlik Kavramı, Milli Güvenlik Sisteminin Ana Esasları, Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. *Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Orgeneral Tuncer KILINÇ'ın Harp Akademilerinde Verdiği Konferans*. İstanbul: Harp Akademileri Basım Evi.

Huntington, S. P. (2004). *Asker ve Devlet*. (U. K. Kızılaslan, Çev.) İstanbul: Salyangoz Yayınları.

Inderfurth, K. F., & Johnson, L. K. (2004). *Fateful Decisions: Inside The National Security Council*. New York: Oxford University Press.

Kissinger, H. A. (2010). *Henry A. Kissinger Biography*. Mayıs 22, 2010 tarihinde Henry A. Kissinger Web Sitesi: <http://www.henryakissinger.com/biography.html> adresinden alındı.

Koç, Ş. B. (2005). Arzın Merkezine Seyahat: ABD Ulusal Güvenlik Konseyi. *Avrasya Dosyası* , 11 (2), 240-263.

Küçükşahin, A. (2007). Türkiye'nin Tehdit Belirleme Yöntemi ve Güvenlik Anlayışı Çerçevesinde Düşman Kavramının Değerlendirilmesi. *Türkiye'ye Yönelik Dış Kaynaklı Risk ve Tehditler Sempozyum Bildirileri* (s. 43-73). İstanbul: Harp Akademileri Basımevi.

MGK ve MGK Genel Sekreterliği. *MGK Genel Sekreterliği Görev ve Faaliyet Alanındaki Mevzuat Listesi*. Nisan 15, 2010 tarihinde MGK ve MGK Genel Sekreterliği Resmi web sitesi: <http://www.mgk.gov.tr/Turkce/bilgiedinme/bilgimevzuat.html> adresinden alındı.

Milli Güvenlik Kurulu. *Diğer Ülkelerdeki Milli Güvenlik Kurulu Benzeri Kuruluşlar*. Nisan 11, 2010 tarihinde Milli Güvenlik Kurulu Resmi Web Sitesi: <http://www.mgk.gov.tr/Turkce/benzerkuruluslar.html> adresinden alındı.

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. (1990). *Devlet'in Kavram ve Kapsamı*. Ankara: Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Yayınları.

Milli Güvenlik Kurulu. (2003). *MGK Genel Sekreterliği Kuruluş Şeması*. Mayıs 11, 2010 tarihinde MGK ve MGK Genel Sekreterliği Web Sitesi: <http://www.mgk.gov.tr/Turkce/sss.html> adresinden alındı.

Milli Güvenlik Kurulu. (2008). *Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği*. Ocak 30, 2009 tarihinde Milli Güvenlik Kurulu: <http://www.mgk.gov.tr/Turkce/sss.html> adresinden alındı.

Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği. *Milli Güvenlik Kurulu Tarihçesi*. Ekim 01, 2009 tarihinde Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği Web Sitesi: http://www.mgk.gov.tr/Turkce/tarihce_1.html adresinden alındı.

Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. (1983, Kasım 9). *Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanunu*. Eylül 1, 2009 tarihinde Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Web Sitesi: <http://www.mgk.gov.tr/Turkce/kanun.html> adresinden alındı.

National Security Act of 1947. (1947). Ekim 01, 2009 tarihinde United States Intelligence Community Web Sitesi: http://www.intelligence.gov/0-natsecact_1947.shtml adresinden alındı.

Öztürk, O. M. (1997). *Anayasal Düzeyde Savunma ve Güvenlik Yapılanması*. İstanbul: Vadi Yayınları.

Romm, J. J. (1993). *Defining National Security*. New York: Council on Foreign Relations.

Rothkopf, D. (2005). *Running The World: The Inside Story of The National Security Council and The Architects of American Power*. New York: PublicAffairs.

Stuart, D. T. (2003). Ministry of Fear: The 1947 National Security Act in Historical and Institutional Context. *International Studies Perspectives* (4), 293–313.

T.C. Anayasası. (1982, Kasım 7). Ekim 19, 2009 tarihinde TBMM Web Sitesi: <http://www.tbmm.gov.tr/Anayasa.htm> adresinden alındı.

T.C. Beykent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi. (2007). *Türkiye İçin Ulusal Güvenlik Raporu*. İstanbul: T.C. Beykent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi.

TBMM. (1983, Kasım 11). *2954 Sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu*. Nisan 20, 2010 tarihinde Mevzuat Bilgi Sistemi: <http://www.mevzuat.gov.tr>

/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.2954&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch= adresinden alındı.

TBMM. (1994, Aralık 27). *4046 Sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun*. Nisan 20, 2010 tarihinde Mevzuat Bilgi Sistemi: <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.4046&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> adresinden alındı.

TBMM. (2003, Şubat 27). *4817 Sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun*. Nisan 22, 2010 tarihinde Mevzuat Bilgi Sistemi: <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.4817&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> adresinden alındı.

TBMM. (2009, Mayıs 29). *5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu*. Nisan 20, 2010 tarihinde Mevzuat Bilgi Sistemi: <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.5901&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> adresinden alındı.

TBMM. (1984, Eylül 27). *Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında 174 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname İle 13/12/1983 Gün ve 174 Sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Kaldırılması ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi hakkındaki kanun*. Nisan 22, 2010 tarihinde Mevzuat Bilgi Sistemi: <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.3046&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> adresinden alındı.

TBMM. (1983, Eylül 08). *Devlet İhale Kanunu*. Nisan 22, 2010 tarihinde Mevzuat Bilgi Sistemi: <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.2886&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> adresinden alındı.

Tezcan, Y. (2000). *Siyaset, Strateji ve Milli Güvenlik*. İstanbul: Ülke Kitapları.

The Henry L. Stimson Center. *National Security Council Organization Chart*. Mayıs 17, 2010 tarihinde The Henry L. Stimson Center Web Sitesi: www.stimson.org/budgeting/pdf/NSC_Organization_Chart_2-09.pdf adresinden alındı.

The White House. (2009). *Administration, Executive Office of the President*. Aralık 23, 2009 tarihinde The White House Web Sitesi: <http://www.whitehouse.gov/administration/eop> adresinden alındı.

The White House. (2009). *Administration, The Cabinet*. Aralık 21, 2009 tarihinde The White House Web Sitesi: <http://www.whitehouse.gov/administration/cabinet> adresinden alındı.

The White House. (2001, Şubat 13). *National Security Presidential Directives*. Nisan 23, 2010 tarihinde Federation of American Scientists Web Sitesi: <http://www.fas.org/irp/offdocs/nspd/nspd-1.htm> adresinden alındı.

The White House. (2006). *National Security Strategy of USA*. Washington: The White House.

The White House. (2010). *National Security Strateji*. Washington: The White House.

The White House. (2001, Şubat 13). *Organization of the National Security Council System*. Mayıs 11, 2010 tarihinde Federation of American Scientists Web Sitesi: <http://www.fas.org/irp/offdocs/nspd/nspd-1.htm> adresinden alındı.

The White House. (2009, Nisan 20). *The Cabinet*. Mayıs 13, 2010 tarihinde The White House Resmi Web Sitesi: <http://www.whitehouse.gov/administration/cabinet> adresinden alındı.

Topur, T. (2005). *Milli Güvenlik ve Türkiye*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

TRT. (2009, Aralık 10). *Obama Nobel Barış Ödülü'nü Aldı*. Aralık 26, 2009 tarihinde TRT Haber Web Sitesi: <http://www.trt.net.tr/haber/>

HaberDetay.aspx?HaberKodu=333183a1-d4cd-4ed0-a15c-6052367d2349 adresinden alındı.

Türk Dil Kurumu. *Büyük Türkçe Sözlük*. Mayıs 4, 2010 tarihinde Türk Dil Kurumu Web Sitesi: <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=genel+sekreter&ayn=tam> adresinden alındı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi. (1961, Temmuz 9). *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 1961*. Kasım 9, 2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi: <http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa61.htm> adresinden alındı.

Uluslararası Enformasyon Programları Dairesi. (2005, Ekim). *About America, How The United States is Governed*. Aralık 20, 2009 tarihinde ABD Büyükelçiliği Web Sitesi: http://www.usemb-ankara.org.tr/About_America_Government/index.htm adresinden alındı.

Yurttaş, F. (2004, Temmuz). Milli Güvenlik Kurulu'nun Türk Siyasetindeki Rolü. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zegart, A. B. (1999). *Flawed By Design: The Evolution of The CIA, JCS, and NSC*. Stanford: Stanford University Press.

EKLER LİSTESİ

EK-A: MİLLİ GÜVENLİK KURULU VE MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ KANUNU

EK-B: MGK GENEL SEKRETERLİĞİ YÖNETMELİĞİ

EK-C: MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLERİ

EK-Ç: ULUSAL GÜVENLİK DANIŞMANLARI

EK-D:YÜKSEK MÜDAFAA MECLİSİNİN KURULUŞUNA İLİŞKİN TALİMATNAME

EK-E: YÜKSEK MÜDAFAA MECLİSİ KARARNAMESİ

EK-F: HARP ENCÜMENİ FEVKALADESİNİN KURULUŞUNA İLİŞKİN KANUN

MGK VE MGK GENEL SEKRETERLİĞİ KANUNU**Kanun Numarası : 2945****Kabul Tarihi : 9/11/1983****Yayımlandığı R. Gazete : 11/11/1983 Sayı : 18218****BİRİNCİ KISIM****Amaç ve Tanımlar**

Amaç Madde 1 - Bu Kanunun amacı; Milli Güvenlik Kurulunun kuruluş, görev, çalışma esas ve usulleri ile Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilat, görev,yetki, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

Tanımlar Madde 2 - Bu Kanunda geçen,

- a)** Milli Güvenlik; Devletin anayasal düzeninin, milli varlığının, bütünlüğünün, milletlerarası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dahil bütün menfaatlerinin ve ahdi hukukunun her türlü dış ve iç tehditlere karşı korunması ve kollanmasını,
- b)** Devletin Milli Güvenlik Siyaseti; milli güvenliğin sağlanması ve milli hedeflere ulaşılması amacı ile Milli Güvenlik Kurulunun belirlediği görüşler dahilinde, Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilen iç, dış ve savunma hareket tarzlarına ait esasları kapsayan siyaseti, ifade eder.

İKİNCİ KISIM**Milli Güvenlik Kurulu****BİRİNCİ BÖLÜM****Kuruluş ve Görevler**

Kuruluşu Madde 3 - Anayasanın 118 inci maddesi gereğince Milli Güvenlik Kurulu kurulmuştur.

(Değişik: 15/1/2003-4789/1 md.) Milli Güvenlik Kurulu, Cumhurbaşkanının başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan Yardımcıları, Adalet, Milli Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından oluşur.

Kurul toplantılarına üyeler dışında, gündemin özelliğine göre ilgili bakan ve kişiler de çağırılarak bilgi ve görüş alınabilir.

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri toplantılara katılır, fakat oylamaya katılamaz.

Görevler Madde 4 - (Değişik: 7/8/2003-4963/24 Md.) Milli Güvenlik Kurulu;2 nci maddede belirtilen millî güvenlik ve Devletin millî güvenlik siyasetine ilişkin tanımlar çerçevesinde Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili konularda tavsiye kararları alır ve gerekli koordinasyonun sağlanması için görüş tespit eder; bu tavsiye kararlarını ve görüşlerini Bakanlar Kuruluna bildirir ve kanunlarla verilen görevleri yerine getirir. Başbakan, Millî Güvenlik Kurulunun tavsiye kararlarının ve görüşlerinin değerlendirilmek üzere Bakanlar Kuruluna

sunulması ve Bakanlar Kurulunda kabulü halinde bu tavsiye kararlarının uygulanmasının koordinasyonu ve izlenmesi için bir Başbakan yardımcısını görevlendirebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Çalışma Usulleri

Kurulun Toplanması

Madde 5 - (Değişik: 7/8/2003-4963/25 md.) Kurul, iki ayda bir toplanır. Gerekğinde Kurul, Başbakanın teklifi üzerine veya doğrudan Cumhurbaşkanının çağrısı ile de toplanır. Kurul toplantıları Cumhurbaşkanının Başkanlığında yapılır. Cumhurbaşkanının katılmadığı zamanlar Kurula Başbakan başkanlık eder.

Gündem Madde 6 - Kurulun gündemi Cumhurbaşkanı tarafından düzenlenir. Gündemin hazırlanmasında Başbakan ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınır.

Kurul üyesi bakanlar ile diğer bakanların gündeme girmesini istedikleri konular, Başbakanın da görüşünü alarak Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri vasıtasıyla Cumhurbaşkanına iletilir.

Kararlar Madde 7 - Kurul, kararlarını çoğunlukla alır. Eşitlik halinde Kurul Başkanının bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır. Kurul kararları, Cumhurbaşkanına ve Bakanlar Kurulunda görüşülmek üzere Başbakanlığa, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği tarafından gönderilir.

Kararların Bakanlar Kurulunda görüşülmesi

Madde 8 - Milli Güvenlik Kurulu kararları, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu gündemine öncelikle alınmak suretiyle görüşülür ve gerekli kararlar alınır.

Kararların dağıtım ve takibi

Madde 9 - (Mülga: 7/8/2003-4963/35,c md.)

Görüşme tutanakları

Madde 10 - Milli Güvenlik Kurulu toplantılarında yapılan görüşmeler, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği görevlileri tarafından usulüne uygun şekilde tutanakla tespit edilir. Kararların asılları ve görüşme tutanakları Genel Sekreterlikte saklanır. Tutanaklar ve görüşmeler açıklanamaz ve yayınlanamaz. Kararlar Milli Güvenlik Kurulunun vereceği karara göre açıklanabilir veya yayınlanabilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM**Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği****BİRİNCİ BÖLÜM****Kuruluş ve Teşkilat****Genel Sekreterlik**

Madde 11 - Başbakana bağlı Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği teşkilatı kurulmuştur.

Genel Sekreterliğin birimleri

Madde 12 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği; Genel Sekreter, Genel Sekreter yardımcıları, Genel Sekreterlik bürosu ile aşağıda belirtilen birimlerden oluşur.

- a) Hukuk Müşavirliği,
- b) Ana hizmet birimleri başkanlıkları,
- c) Personel ve İdari İşler Dairesi Başkanlığı.

Ana hizmet birimleri başkanlıkları Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterinin teklifi ve Başbakanın onayı ile kurulur. Ana hizmet birimleri dışında gerekli görüldüğünde görevleri ve hizmet süreleri belirtilmek kaydıyla Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterinin teklifi ve Başbakanın onayı ile geçici hizmet birimleri, özel ihtisas ve araştırma komisyonları, Genel Sekreterlik teşkilatı içinde veya dışında özel eğitim, planlama ve uygulama birimleri kurulabilir. Bunların hizmet ve çalışma sürelerinin uzatılması aynı usule bağlıdır.

Genel Sekreterlik birimlerinin kuruluş, görev ve yetkileri ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM**Görev ve yetkiler**

(Değişik: 7/8/2003-4963/26 md.)

Genel Sekreterliğin görev ve yetkileri

Madde 13 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği;

- a) Millî Güvenlik Kurulunun sekreterlik hizmetlerini yürütür,
- b) Millî Güvenlik Kurulunca ve kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.

Genel Sekreterliğin Yetkileri

Madde 14 - (Mülga:7/8/2003-4963/35,c md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Personel****Genel Sekreter**

Madde 15 - (Değişik: 7/8/2003-4963/27 md.) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile atanır. Söz konusu atamanın,

Türk Silâhlı Kuvvetleri mensupları arasından yapılmasının öngörülmesi hâlinde Genelkurmay Başkanının olumlu görüşü alınır.

Diğer personel

Madde 16 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği teşkilatında görev alacak personel;

- a) Genel Sekreterlik kadrolarına atanacaklardan,
- b) Sözleşmeli personelden,
- c) Silahlı Kuvvetlerden Genel Sekreterlikte görevlendirileceklerden,
- d) 160 sayılı Devlet Personel Dairesi Kurulması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi kapsamına giren kurum ve kuruluşların personelinden, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterinin teklifi ve Başbakanın onayı ile Genel Sekreterlikte görevlendirilenlerden, oluşur.

Genel sekreterlikte birinci derece kadrolara Genel Sekreterin inhası üzerine ortak kararla, 2 - 4 üncü derece kadrolara Genel Sekreterin teklifi üzerine Başbakanın onayı ile, 5 - 15 inci derece kadrolara Genel Sekreterin onayı ile atama yapılır.

Genel Sekreterlik kadrolarında görevli personelin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına atanmasına ihtiyaç duyulması halinde atamaya ilişkin talep Başbakanlığa bildirilir. Başbakanlık bunların atanacakları kurum ve kuruluşları tespit eder. İlgili kurum ve kuruluşlar atama işlemlerini genel hükümlere göre yaparlar.

Özel hükümler

Madde 17 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği personeli aşağıdaki özel hükümler dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir.

(Değişik: 17/12/2003-5017/1 md.) Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği kadroları, genel hükümlere uygun olarak tespit edilen ek göstergeleri ile birlikte Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayı ile ihdas edilir veya kaldırılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa 31/7/1970 tarih ve 1327 sayılı Kanunla eklenen zam ve tazminatlara ilişkin ek madde gereğince, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği personelinin görev ve kadro unvanları esas alınarak kimlere ne oranda ödeme yapılacağı; tespit olunan azami miktar ve oranları geçmemek üzere Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayı ile belirlenir.

Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında olup, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinde görevlendirilecekler, Genelkurmay Başkanlığı ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğince müştereken tespit edilir. Subay ve astsubayların Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinde görevlendirilmelerinde 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa göre işlem yapılır.

160 sayılı Devlet Personel Dairesi kurulması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi kapsamına giren kurum ve kuruluşların personelinden çalıştırılmalarına ihtiyaç duyulanlar, esas görevlerine ait bütün hakları saklı kalmak, aylık ve diler özlük haklarını da bağlı bulundukları yerlerden almak ve disiplin, izin ve sicil bakımından Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğine bağlı bulunmak şartıyla Başbakan tarafından gerekli görüldüğü sürece bu teşkilatta çalıştırılabilir.

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinde yukarıdaki 4 ve 5 inci fıkralara göre görevlendirilen personele, kendi kurumlarınca ödenen zam ve tazminatlar toplamı Genel Sekreterlikteki emsali personele üçüncü fıkra uyarınca yapılan ödemeler toplamından az olduğu takdirde aradaki fark bu personele Genel Sekreterlik bütçesinden tazminat olarak ödenir.

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinde çalıştırılacak sözleşmeli personelde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesindeki şartlar aranmaz. Bunların istihdam şekli, sözleşme esasları, Bakanlar Kurulunca tespit edilecek tavanı aşmamak üzere alacakları az ve en çok ücretleri ile sosyal haklarına ait esaslar yönetmelikle düzenlenir. (Ek: 8/4/1990 - KHK - 417/1 md.) Sözleşme ile çalıştırılacak personel, istekleri üzerine T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler.

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği personelinden Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayı ile gerekli görülenlere 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu gereğince giyecek yardımı yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çalışma Usulleri ve Çeşitli Hükümler

Çalışma düzeni

Madde 18 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, bu kanun ile diğer kanun ve mevzuatla verilen görevleri kendi teşkilatı ve gerektiğinde diğer bakanlık kurum ve kuruluşlarla da müştereken yürütür.

İç çalışma düzeni ile Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin bakanlık, kurum ve kuruluşlarla çalışma ve ilişkileri yönetmelikle düzenlenir.

Bilgi ve belgeler

Madde 19 - (Mülga: 7/8/2003-4963/35,c md.)

Genel Sekreterlik bütçesi

Madde 20 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Genel Bütçeye dahildir. Gizli hizmet giderleri için bütçeye ayrıca ödenek konulur. Genel Sekreter bu ödeneğin sarfından Başbakana karşı sorumludur.

Yönetmelik

Madde 21 - (Değişik: 17/12/2003-5017/1 md.)Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin esas ve usuller ile kanunda belirtilen konular Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterlik tarafından hazırlanarak Milli Güvenlik Kurulunda görüşülen ve Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilen bir yönetmelikte düzenlenir.

Bu yönetmelik Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde hazırlanarak yürürlüğe konur.

Kaldırılan Hükümler

Madde 22 - 11 Aralık 1962 tarihli ve 129 sayılı Milli Güvenlik Kurulu Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 - Yürürlükten kaldırılan 129 sayılı Kanuna göre görev yapan Milli Güvenlik Kurulu tarafından verilen ve uygulamaları devam eden kararlarla, Milli Güvenlik Konseyi tarafından kabul edilen Milli Siyaset kararlarının uygulanmasına, bu Kanuna göre yeniden düzenlenen Milli Güvenlik Kurulunun alacağı değişiklik veya kaldırma kararları yürürlüğe girdiği tarihe kadar devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 2 - 21 inci maddeye göre çıkarılacak yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar, 129 sayılı Milli Güvenlik Kurulu Kanunu uyarınca çıkarılmış yönetmeliğin bu kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 3 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin mevcut teşkilatı ve personel kadroları bu kanun hükümlerine göre yeniden düzenlenir. Halen Genel Sekreterlikte görevli olan bakanlık, kurum ve kuruluşlar personeli ile sözleşmeli çalışanlar dahil bütün personel, yeni kadro ve statüleri ile Genel Sekreter tarafından teşkilatta görevlendirilebilir veya 14 üncü maddeye uygun olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına atanabilir.

GEÇİCİ MADDE 4 - (EK: 7/8/2003-4963/28 md.) Bu Kanunla 9.11.1983 tarihli ve 2945 sayılı Millî Güvenlik Kurulu ve Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanununda öngörülen düzenlemelere uygun olarak, 2945 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde gösterilen esaslar çerçevesinde bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde yönetmelik çıkarılır.

Yürürlük Madde 23 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme Madde 24 - Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MGK GENEL SEKRETERLİĞİ YÖNETMELİĞİ

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 29/12/2003 No : 2003/6688

Dayandığı Kanunun Tarihi : 09/11/1983 No : 2945

Yayınlandığı Resmi Gazete Tarihi : 08/01/2004 No : 25340

Yayınlandığı Düstur Tertibi : 5 Cilt : S

BİRİNCİ BÖLÜM**Genel Esaslar**

Amaç Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, 2945 sayılı Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanununun uygulanmasına ilişkin esas ve usuller ile Kanunun öngördüğü hususları düzenlemektir.

Kapsam Madde 2 - Bu Yönetmelik, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği teşkilatının kuruluş, görev ve yetkilerine, personeline ve iç çalışma düzenine ait hükümleri kapsar.

Tanımlar Madde 3 - Bu Yönetmelikte geçen;

(a) Milli Güvenlik; Devletin anayasal düzeninin, milli varlığının, bütünlüğünün, milletlerarası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dahil bütün menfaatlerinin ve ahdi hukukunun her türlü dış ve iç tehditlere karşı korunması ve kollanmasını,

(b) Devletin Milli Güvenlik Siyaseti; milli güvenliğin sağlanması ve milli hedeflere ulaşılması amacıyla Milli Güvenlik Kurulunun belirlediği görüşler dahilinde, Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilen, iç, dış ve savunma hareket tarzlarına ait esasları kapsayan siyaseti,

(c) Genel Sekreterlik; Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğini,

(d) Genel Sekreter; Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM**Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Teşkilatı**

Bağılılık Madde 4 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Başbakana bağlı bir kuruluştur.

Genel Sekreterlik teşkilatı

Madde 5 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcıları, Genel Sekreterlik Bürosu ile aşağıdaki birimlerden oluşur:

(a) Hukuk Müşavirliği,

(b) Ana hizmet birimleri başkanlıkları,

(1) (Değişik : 14/3/2005-2005/8626 K.)Araştırma ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı,

(2) Sekreterya Hizmetleri Dairesi Başkanlığı,

(3) Seferberlik ve Savaş Hazırlıkları Planlama Dairesi Başkanlığı,

(c) Personel ve İdari İşler Dairesi Başkanlığı,

(d) Değişik : 14/3/2005-2005/8626 K.)Basın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı,

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri

Madde 6 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Genel Sekreterliğin en üst amiri olup Genel Sekreterliğin görevlerinin mevzuata uygun olarak yürütülmesinden Başbakana karşı sorumludur. Genel Sekreter, emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden sorumlu ve Genel Sekreterlik teşkilatının faaliyetlerini, işlem ve eylemleri ile hesaplarını denetlemekle görevlidir.

Genel Sekreter Yardımcıları

Madde 7 - Genel Sekretere bağlı en fazla üç Genel Sekreter Yardımcısı görevlendirilir. Yardımcıların görev, yetki ve sorumlulukları ile nitelikleri yönerge ile tespit edilir.

Genel Sekreterlik Bürosu

Madde 8 - Genel Sekreterlik Bürosu, Genel Sekreterin çalışma programını; resmi ve özel yazışmalarını; protokol ve tören işlerini düzenlemek, yürütmek ve Genel Sekretere vereceği diğer işleri yerine getirmek üzere yeteri kadar birim ve personelden oluşur.

Genel Sekreter Müşavirleri

Madde 9 - Genel Sekreterlikte önem ve öncelik taşıyan konularda Genel Sekretere yardımcı olmak üzere yeteri kadar Genel Sekreter başmüşaviri ve müşaviri görevlendirilebilir.

Hukuk Müşavirliği

Madde 10 - Hukuk Müşavirliği aşağıdaki görevleri yapar:

(a) Milli Güvenlik Kurulunca ve kanunlarla Genel Sekreterliğe verilen görevlerle ilgili konularda hukuki görüş tespit etmek,

(b) Başbakanlık ve bakanlıklar ile Genel Sekreter ve Genel Sekreterlik birimleri tarafından gönderilen kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile diğer hukuki konular hakkında görüş bildirmek,

(c) Genel Sekreterliğin menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukuki tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak,

(d) 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanun hükümlerine göre adli ve idari davalarda gerekli bilgileri hazırlamak, taraf olduğu idari davalarda Genel Sekreterliği temsil etmek.

Araştırma ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı

Madde 11 - Değişik : 14/3/2005-2005/8626 K.)Araştırma ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- (a) Milli Güvenlik Kurulunca ve kanunlarla Genel Sekreterliğe verilen görevler doğrultusunda araştırma ve değerlendirme yaparak dokümanlar hazırlamak,
- (b) (a) bendinde belirtilen konularda veri ve dokümantasyon merkezi oluşturmak,
- (c) Basın ve yayınları takip etmek,
- (d) Genel Sekreterin vereceği diğer görevleri yapmak.

Sekreteryah Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

Madde 12 - Sekreteryah Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- (a) Milli Güvenlik Kurulunun gündemine girebilecek konuları tespit ederek Genel Sekretere sunmak,
- (b) Cumhurbaşkanının tespit ettiği gündemi Kurul üyelerine dağıtmak,
- (c) Kurul toplantıları için toplantı yerinin hazırlanmasını sağlamak,
- (d) Kurul toplantı tutanaklarını usulüne göre tutmak,
- (e) Toplantı sonucunda alınacak karar ve basın bildirisi taslağını hazırlayarak Kurul tarafından tasvibini müteakip Kurul kararlarını beş nüsha olarak imzalatmak; kararların bir nüshasını Cumhurbaşkanına, iki nüshasını Başbakanlığa, bir nüshasını da Genelkurmay Başkanlığına göndermek; bir nüshası ile görüşme tutanaklarını Genel Sekreterlik arşivinde muhafaza etmek,
- (f) Basın bildirisini basın ve yayın organlarına dağıtmak,
- (g) Kurulun her türlü yazı işlerini yürütmek,
- (h) Milli Güvenlik Kurulu toplantıları ile ilgili bütün belgeleri, kararları ve tutanakları gizlilik derecelerine uygun olarak tespit etmek, dosyalamak, koruyucu ve düzenleyici arşiv hizmetlerini yürütmek,
- (ı) Genel Sekreterin vereceği diğer görevleri yapmak.

Seferberlik ve Savaş Hazırlıkları Planlama Dairesi Başkanlığı

Madde 13 - Seferberlik ve Savaş Hazırlıkları Planlama Dairesi Başkanlığı, seferberlik ve savaş hali konusunda Milli Güvenlik Kurulunca ve kanunlarla Genel Sekreterliğe verilen görevleri yapar.

Personel ve İdari İşler Dairesi Başkanlığı

Madde 14 - Personel ve İdari İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- (a) Genel Sekreterliğin insan gücü politikası ve planlaması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak,
- (b) Genel Sekreterlik personelinin atama, nakil, terfi, ücret, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütmek,

- (c) Genel Sekreterlik teşkilatının eğitim planını hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek,
- (d) Satın alma, kiralama; bakım ve onarım, arşiv, sağlık ve benzeri her türlü idari ve mali hizmetleri yürütmek,
- (e) Genel Sekreterliğin bütçesinin hazırlanması, gerçekleşmesi ve ödeneklerin sarfı ile ilgili işlemleri yerine getirmek,
- (f) Genel Sekreterliğin bilgi işlem sisteminin kurulması, bakım ve onarım, yazılım, program üretme işlemleri ile internet faaliyetleri ve bu konudaki teknik hizmetleri yerine getirmek,
- (g) Genel Sekreterlik nöbet, koruyucu güvenlik ve İstihbarata Karşı Koyma hizmetlerini düzenlemek, takip ve kontrol etmek,
- (h) Genel Sekreterin vereceği diğer görevleri yapmak.

Basın ve Halkla İlişkiler Dairesi başkanlığı

Madde 15 - (Değişik : 14/3/2005-2005/8626 K.)Basın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Genel Sekreterliğin medya organları ve halkla ilişkilerini düzenler, medya yayınlarını takip ederek değerlendirir ve bu konudaki diğer görevleri yerine getirir.

Geçici hizmet birimleri

Madde 16 - Geçici nitelikte ve mevcut ana hizmet birimleri tarafından yerine getirilmesi mümkün olmayan hizmetleri yürütmek üzere ana hizmet birimleri dışında, görevleri ve hizmet süreleri belirtilmek kaydıyla, Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayı ile geçici hizmet birimleri kurulabilir. Bunların hizmet ve çalışma sürelerinin uzatılması aynı usule bağlıdır. Bu birimlerin kuruluş, görev, yetki ve bağlantılar ile çalışma süreleri onayda belirtilir.

Özel ihtisas ve araştırma komisyonları

Madde 17 - Milli Güvenlik Kurulunun veya Genel Sekreterliğin görevleri ile ilgili konularda çalışmak üzere, görevleri ve hizmet süreleri belirtilmek kaydıyla, Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayıyla geçici ihtisas ve araştırma komisyonları ile özel eğitim, planlama ve uygulama birimleri kurulabilir. Komisyonlara katılacaklar ile birimlerde görev alacaklar Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayı ile belirlenir. Çalışma süresi dolduğu halde görevi bitmeyen komisyonların ve birimlerin hizmet ve çalışma süreleri aynı usulle uzatılır.

Birimlerin kuruluş şemaları ve personelin görevleri

Madde 18 - Genel Sekreterlik kuruluş şeması ile birimlerin ayrıntılı kuruluş şemaları ile buralarda çalışan personelin görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usul ve esasları Genel Sekreter tarafından yayınlanacak yönerge ile tespit edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin Görev ve Yetkileri****Genel Sekreterliğin görev ve yetkileri**

Madde 19 - Genel Sekreterliğin görev ve yetkileri şunlardır:

- (a) Başbakanın ve Genelkurmay Başkanının Milli Güvenlik Kurulunun gündemine ilişkin önerilerini; Kurul üyesi bakanlar ile diğer bakanların gündeme girmesini istedikleri konuları Başbakanın görüşünü alarak Cumhurbaşkanına sunmak,
- (b) Cumhurbaşkanınca düzenlenen gündemi Kurul üyelerine dağıtmak,
- (c) Kurul toplantıları için toplantı yerinin hazırlanmasını sağlamak; toplantı tutanaklarını Kurul Başkanının belirleyeceği usule göre tutmak; toplantı sonucunda alınacak karar ve basın bildirisi taslağını hazırlayarak Kurula sunmak ve Kurul tarafından Onaylanmasının ardından Kurul kararlarını beş nüsha halinde imzalatarak bir nüshasını Cumhurbaşkanına, iki nüshasını Bakanlar Kurulunda görüşülmek ve Devlet arşivinde muhafaza edilmek üzere Başbakanlığa, bir nüshasını da Genelkurmay Başkanlığına göndermek, bir nüshası ile görüşme tutanaklarını ise Genel Sekreterlik arşivinde muhafaza etmek; basın bildirisini basın ve yayın organlarına dağıtmak,
- (d) Kurulun her türlü yazı işlerini yürütmek,
- (e) Milli Güvenlik Kurulu tarafından verilen görevleri yerine getirmek; bu çerçevede söz konusu görevlerle bağlantılı olarak araştırma ve değerlendirme yapmak, bu araştırma ve değerlendirme sonuçlarını Kurul üyelerine ulaştırmak ve bu konuları kapsayan bir dokümantasyon merkezi oluşturmak,
- (f) Diğer kanunlarla Genel Sekreterliğe verilen görevleri yerine getirmek,
- (g) Başbakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**Genel Sekreterlik Personeline İlişkin Hükümler****Personel temini**

Madde 20 - Genel Sekreterlikte görevlendirilecek personel;

- (a) Genel Sekreterlik kadrolarına atanacaklardan,
- (b) Sözleşmeli personelden,
- (c) Türk Silahlı Kuvvetlerinden Genel Sekreterlikte görevlendirileceklerden,

(d) 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2'nci maddesi kapsamına giren kurum ve kuruluşların personelinden Genel Sekreterlikte görevlendirileceklerden, oluşur.

Atama Madde 21 - Genel Sekreterlikte birinci derece kadrolara Genel Sekreterin teklifi üzerine müşterek kararla; iki ila dördüncü derece kadrolara Genel Sekreterin teklifi üzerine Başbakanın onayı ile; beş ila onbeşinci derece kadrolara Genel Sekreterin onayı ile atama yapılır.

Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarından Genel Sekreterlikte görevlendirilecek personel Genelkurmay Başkanlığı ve Genel Sekreterlik tarafından müştereken tespit edilir ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa göre görevlendirilir.

217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2'nci maddesi kapsamına giren kurum ve kuruluşların personelinden Genel Sekreterlikte çalışmalarına ihtiyaç duyulanlar, Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayı ile görevlendirilir.

Personelin diğer kurum ve kuruluşlara atanması

Madde 22 - Genel Sekreterlik kadrolarında görevli personelin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına atanmasına ihtiyaç duyulması halinde atamaya ilişkin talep Genel Sekreterlik tarafından Başbakanın onayına sunulur. Uygun görülen personelin atanacağı kurum ve kuruluşlar Başbakanlık tarafından tespit edilir. Tespit edilen kurum ve kuruluşlar atama işlemlerini genel hükümlere göre yapar.

Sözleşmeli personel

Madde 23 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği kadrolarının tahsis edildiği görevlerin hepsinde bu kadrolar karşılık gösterilmek suretiyle Başbakanın onayı ile sözleşmeli personel çalıştırılabilir.

Ayrıca özel uzmanlık isteyen konularda, kadro karşılığı olmaksızın, tam gün veya kısmi gün veya belli bir konu veya proje bazında, konu veya projenin süresi ile sınırlı olmak koşuluyla sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Bunların sözleşme şartları ve ücreti Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayı ile tespit edilir. Sözleşmeler Genel Sekreter tarafından imzalanır.

Sözleşmeli personelin aylık ücretleri Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayı ile tespit edilir. Ücret tespitinde sözleşmeli çalıştırılacak personelin 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu veya 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre emekli aylığı alıp almadıkları dikkate alınır.

Kadro karşılık gösterilmek suretiyle sözleşmeli olarak istihdam edilecek personele ödenecek sözleşme ücreti; ikramiye, zam ve tazminat miktarı ile diğer mali ve sosyal haklar Başbakanlık merkez teşkilatında kadro karşılığı gösterilmek suretiyle

sözleşmeli olarak çalıştırılan personel hakkında yapılan uygulama emsal alınarak tespit edilir.

Yurt içinde veya dışında geçici görevle görevlendirilecek sözleşmeli personele yol giderleri ve gündelikleri karşılık gösterilen kadro derecesi esas alınarak 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre ödenir.

Sözleşmeli personelin atanması Kanunun 16'ncı ve Yönetmeliğin 21'nci maddelerinde belirtilen atamalarla ilgili hükümlere göre yapılır. sözleşmeleri Genel Sekreter imza eder.

Sözleşmelerin süresi genel olarak bir yıl olup, bütçe yılı itibariyle düzenlenir. Hizmet gereği olarak bir yıldan az süreli sözleşme de yapılabilir.

Sözleşmeli personel için Bakanlar Kurulu tarafından devlet memurları için tespit edilen çalışma saatleri ve süreleri aynen uygulanır. Günün belli saatlerinde çalıştırılmak üzere de sözleşme yapılabilir. Bu gibi personelin çalışma saatleri sözleşmede belirtilir.

Sözleşmeli personelin istifa etmesi , istek, yaş haddi, malûllük veya sicil nedenleriyle emekliye ayrılması, ölüm, sözleşmeli personel alınma şartlarından herhangi birisini taşımadığının sonradan anlaşılması veya sözleşmeli personel olabilme şartlarından birisini kaybetmesi, devlet memurluğundan çıkarmayı gerektiren bir disiplin suçu işlemesi halinde Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri sözleşmeyi feshederek personelin ilişkisini keser. Taraflar bir ay önce haber vermek şartı ile sebep göstermeksizin sözleşmeyi her zaman feshedebilirler.

Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hususlarda, sözleşmeli personel hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır.

Personelin hak ve sorumlulukları

Madde 24 - Genel Sekreterlik personeli özel hükümler dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir.

Genel Sekreterlik personeli alınış farkı gözetilmeksizin ne şekilde temin edilmiş olursa olsun 2945 sayılı Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanunu ile bu Yönetmelik hükümleri uyarınca aynı hak ve yetkiler ile görevlerinin gerektirdiği sorumluluğa sahiptir.

Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarından Genel Sekreterlikte görevlendirilenler Genel Sekreterlik mevzuatı ile birlikte Türk Silahlı Kuvvetleri mevzuatına da tabidir. Bunlar Genel Sekreterlikte çalıştıkları sürece Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında çalışmış sayılırlar.

217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2'nci maddesi kapsamına giren bakanlık, kurum ve kuruluşların personelinden Genel Sekreterlikte görevlendirilenlerin esas görevlerine

ait bütün hakları saklı olup bunlar aylık ve diğer özlük haklarını bağlı bulundukları bakanlık, kurum veya kuruluşlardan alırlar. Bu personel disiplin, izin, sicil konuları da dahil diğer konularda Genel Sekreterlik mevzuatına tabidir. Bu personelin sicilleri, kullandıkları izinler ve aldıkları disiplin cezaları bakanlık, kurum ve kuruluşlara bildirilir.

Sicil amirleri ve sicil işlemleri

Madde 25 - Genel Sekreterlikte görevli personelin birinci ve ikinci sicil amirleri ile sicil işlemleri Genel Sekreter tarafından yürürlüğe konulacak yönerge ile tespit edilir.

Personelin kadroları ve yapılacak ödemeler

Madde 26 - Kadrolar Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayı ile ihdas edilir veya kaldırılır. Bu kadrolar için öngörülecek ek göstergeler de aynı usulle tespit edilir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun zam ve tazminatlara ilişkin hükmü gereğince, Genel Sekreterlik personelinin görev ve kadro unvanları esas alınarak kimlere ne oranda ödeme yapılacağı, her yıl sonunda Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayı ile belirlenir ve izleyen mali yıl başından itibaren uygulanır.

Kadro dereceleri 1-4 olanlar dışındaki personele 2945 sayılı Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanunu ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre yapılacak giyecek yardımı Genel Sekreterin teklifi ve Başbakanın onayı ile tespit edilir. Bu tespit yılda bir kez yapılır ve izleyen mali yılda uygulanır.

Disiplin amirleri ve kurulları

Madde 27 - Genel Sekreterlik personelinin birinci sicil amirleri aynı zamanda bunların disiplin amirleridir.

Personelin disiplin işlemleri ile görevli;

(a) Genel Sekreterlik Disiplin Kurulu, Genel Sekreterce görevlendirilecek bir Genel Sekreter Yardımcısının başkanlığında Hukuk Müşaviri ile Genel Sekreterce belirlenecek bir ana hizmet birimi başkanından,

(b) Genel Sekreterlik Yüksek Disiplin Kurulu, Genel Sekreterin başkanlığında Birinci Hukuk Müşaviri ile Genel Sekreterce görevlendirilecek bir Genel Sekreter Yardımcısından, oluşur.

Kurulların çalışma ve karar usulleri, Genel Sekreter tarafından yürürlüğe konulacak yönerge ile tespit olunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM**Çalışma Usul ve Esasları**

İşbirliği Madde 28 - Genel Sekreterlik birimleri kanunlarla ve bu Yönetmelikle verilen görevlerini, birbirleriyle yakın işbirliği ve koordinasyon içinde yürütür.

Bu Yönetmelikte birimlere verilen görevlerin ifası sırasında ve ihtiyaç halinde birimlerin her seviyedeki personeli, kadro ve unvanları şahıslarına bağlı kalarak Genel Sekreter tarafından aynı veya başka birimlerin hizmetlerinde vekaleten veya ilgili hizmeti yürütmek üzere geçici olarak görevlendirilebilir.

Mali işlemler

Madde 29 - Genel Sekreterliğin yıllık bütçesinin hazırlanması, Başbakanlık ve Maliye Bakanlığı nezdinde yapılacak işlemler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarında bütçe görüşmelerine katılma genel usul ve hükümlere göre yapılır. Bütçenin sarfında kamu maliyesinin öngördüğü işlemler zamanında ve usulüne uygun olarak yürütülür. Genel Sekreter gizli hizmet ödeneğinin sarfından Başbakana karşı sorumludur. Gizli hizmet ödeneğinin sarfı konusunda tutulacak kayıt, nakit paranın korunması ve harcanması usulleri 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun 77'nci maddesine uygun olarak Genel Sekreterce belirlenen esaslar çerçevesinde yürütülür.

ALTINCI BÖLÜM**Çeşitli Hükümler****Yürürlükten kaldırılan mevzuat**

Madde 30 - 10/2/1984 tarihli ve 84/7706 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 - Bu Yönetmelikte öngörülen yönergeler üç ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konulur.

Yönerge ile belirlenecek Genel Sekreterlik kuruluş şeması ile birimlerin ayrıntılı kuruluş şemaları esas alınarak gerekli personel kadroları tespit edilir. Mevcut kadrolardan yeni görevlere uygun olanlar korunur, ihtiyaç duyulan yeni kadrolar mevcut kadrolardan ihtiyaç fazlasının değiştirilmesi suretiyle sağlanır ve ihtiyaç fazlası diğer kadrolar iptal edilir.

Geçici Madde 2 - Genel Sekreterlikte halen görev yapan her derecedeki personel, Genel Sekreter tarafından geçici 1'nci maddede öngörülen Yönerge çıkarıldıktan sonra uygun ve emsali görevlere ait kadrolarda görevlendirilebilir.

Yürürlük Madde 31 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme Madde 32 - Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLERİ⁷

M.Tevfik ERDÖNMEZ	Tümgeneral	09.04.1938-28.08.1939
Galip TÜRKER	Korgeneral	28.08.1939-13.06.1940
M.Rasim AKTAĞUN	Korgeneral	13.06.1940-21.04.1941
Hüseyin Avni ÜLER	Tümgeneral	01.04.1942-09.08.1942
Mümtaz AKTAY	Korgeneral	18.03.1943-01.05.1945
M.Rifat MATARACI	Korgeneral	03.05.1945-14.07.1945
Muzaffer ERGÜDER	Korgeneral	28.02.1946-10.04.1946
Fuat ERDEM	Korgeneral	10.04.1946-14.07.1948
Kurtcebe NOYAN	Korgeneral	27.09.1948-01.07.1949
Yümnü ÜRESİN	Korgeneral	11.07.1949-28.04.1950
Kurtcebe NOYAN	Korgeneral	25.05.1950-06.06.1950
Mahmut BERKÖZ	Orgeneral	13.06.1950-06.09.1951
İzzet AKSALUR	Orgeneral	04.10.1951-05.11.1952
Nazmi ATAÇ	Korgeneral	05.11.1952-29.09.1955
Mehmet Enver AKA	Tümgeneral	24.01.1956-29.08.1956
Selahattin SELİŞİK	Orgeneral	04.09.1956-31.07.1959
Vedat GARAN	Orgeneral	10.09.1959-04.08.1960
Celal ERİKAN	Tümgeneral	16.09.1960-28.11.1960
Mahmut DEMİRCİOĞLU	Kur.Albay	29.11.1960-12.02.1961
Tarık DEMİROĞLU	Kur.Albay	13.02.1961-24.09.1961
Nüzhet AKINCILAR	Tümgeneral	25.09.1961-18.10.1961
M. Şevket OZAN	Tuğgeneral	23.11.1961-14.08.1962
Refet ÜLGENALP	Korgeneral	14.08.1962-11.07.1966

⁷ Milli Güvenlik Kurulu resmi web sitesi, <http://www.mgk.gov.tr/Turkce/genelsekreterler1.html> adresinden alındı.

TASNİF DIŞI**EK-C**

Kemalaetin GÖKAKIN	Orgeneral	18.07.1966-30.08.1969
Haydar OLCAYNOYAN	Oramiral	30.08.1969-30.08.1970
Emin ALPKAYA	Hv.Orgeneral	28.08.1970-28.08.1972
Nahit ÖZGÜR	Hv.Orgeneral	28.08.1972-30.08.1975
Namık Kemal ERSUN	Orgeneral	24.08.1975-01.01.1976
Nurettin ERSİN	Orgeneral	05.01.1976-30.08.1977
Tahsin ŞAHİNKAYA	Hv.Orgeneral	05.09.1977-24.08.1978
Arif AKDOĞANLAR	Oramiral	25.08.1978-08.08.1980
Halil SÖZER	Hv.Orgeneral	18.08.1980-08.10.1980
Talat ÇETİNELİ	Korgeneral	08.10.1980-30.08.1981
Halit Nusret TOROSLU	Hv.Orgeneral	24.08.1981-30.08.1985
Orhan KARABULUT	Oramiral	19.08.1985-20.08.1986
Hüsnü ÇELENKLER	Orgeneral	21.08.1986-30.08.1987
İrfan TINAZ	Oramiral	26.08.1987-22.08.1988
Sabri YİRMİBEŞOĞLU	Orgeneral	22.08.1988-30.08.1990
Nezihi ÇAKAR	Orgeneral	21.08.1990-30.08.1992
Ahmet ÇÖREKÇİ	Hv.Orgeneral	21.08.1992-09.08.1993
Doğan BAYAZIT	Orgeneral	22.08.1993-17.08.1995
İlhan KILIÇ	Hv.Orgeneral	17.08.1995-27.08.1997
Ergin CELASİN	Hv.Orgeneral	27.08.1997-24.08.1999
Cumhur ASPARUK	Hv.Orgeneral	27.08.1999-26.08.2001
Tuncer KILINÇ	Orgeneral	26.08.2001-26.08.2003
Şükrü SARIIŞIK	Orgeneral	26.08.2003-16.08.2004
Mehmet Yiğit ALPOGAN	Büyükelçi	01.10.2004-16.07.2007
Tahsin BURCUOĞLU	Büyükelçi	01.11.2007-05.02.2010
Serdar KILIÇ	Büyükelçi	05.02.2010-

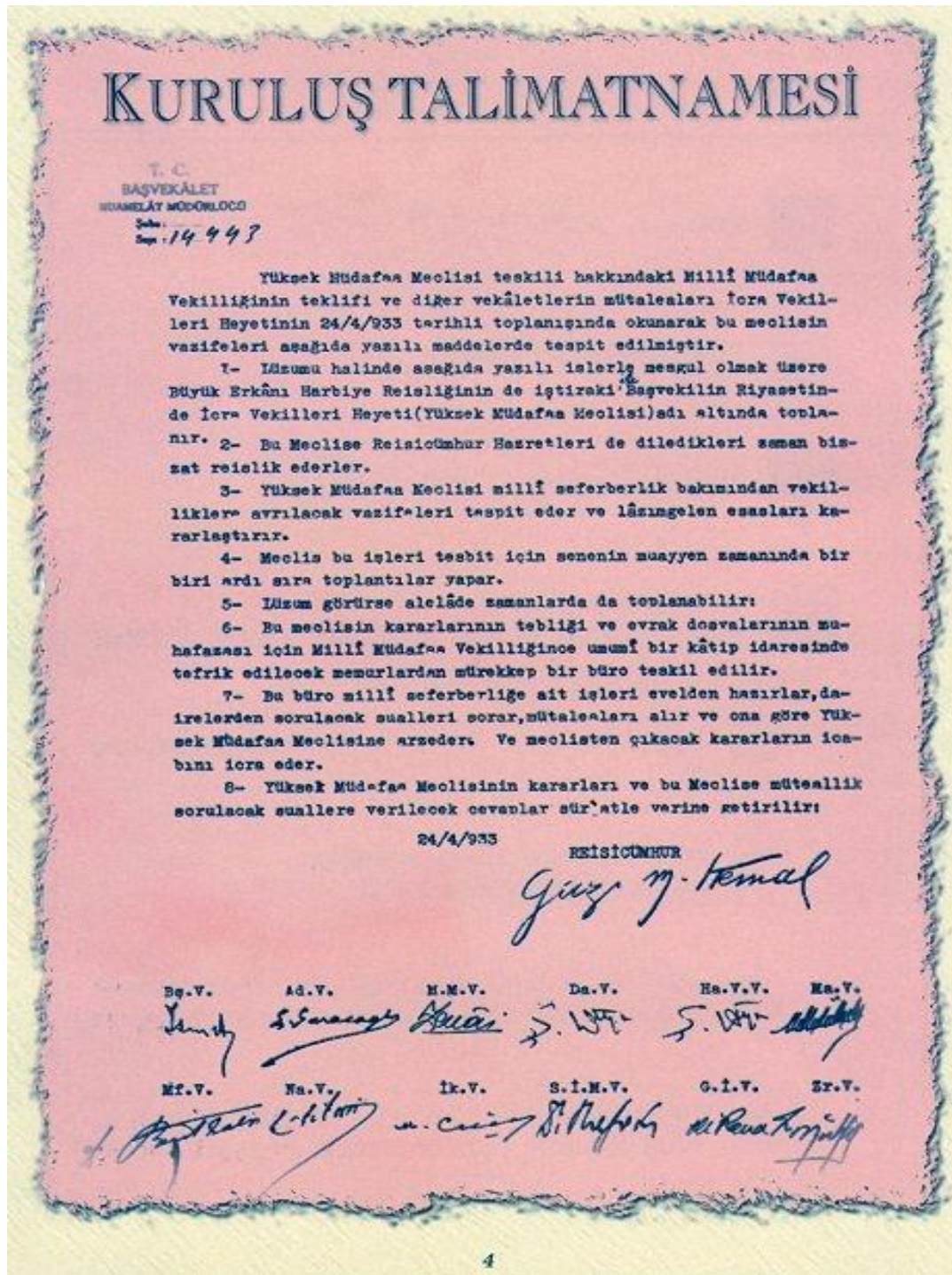
TASNİF DIŞI

ULUSAL GÜVENLİK DANIŞMANLARI⁸

Robert Cutler	Bankacı	23.03.1953-02.04.1955
Dillon Anderson	Hukukçu, Bürokrat	02.04.1955-01.09.1956
William H. Jackson	Avukat, Yönetici	01.09.1956-07.01.1957
Robert Cutler	Bankacı	07.01.1957-24.06.1958
Gordon Gray	Avukat, Yönetici	24.06.1958-13.01.1961
McGeorge Bundy	Akademisyen	20.01.1961-28.02.1966
Walt W. Rostow	Akademisyen	01.04.1966-20.01.1969
Henry A. Kissinger	Akademisyen	20.01.1969-03.11.1975
Brent Scowcroft	Emekli General	03.11.1975-20.01.1977
Zbigniew Brzezinski	Akademisyen	20.01.1977-21.01.1981
Richard V. Allen	Danışman, Bürokrat	21.01.1981-04.01.1982
William P. Clark	Politikacı	04.01.1982-17.10.1983
Robert C. McFarlane	Emekli Albay	17.10.1983-04.12.1985
John M. Poindexter	Emekli General	04.12.1985-25.11.1986
Frank C. Carlucci	Bürokrat	02.12.1986-23.11.1987
Colin L. Powell	Emekli General	23.11.1987-20.01.1989
Brent Scowcroft	Emekli General	20.01.1989-20.01.1993
W. Anthony Lake	Akademisyen, Bürokrat	20.01.1993-14.03.1997
Samuel R. Berger	Avukat	14.03.1997-20.01.2001
Condoleezza Rice	Akademisyen	22.01.2001-25.01.2005
Stephen Hadley	Danışman	26.01.2005-20.01.2009
James L. Jones	Emekli General	20.01.2009-

⁸ Best Jr., R. A. (08 Haziran 2009). *The National Security Council: An Organizational Assessment*.
Online Informational for the Defence Community: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA501333&Location=U2&doc=GetTRDoc.pdf> adresinden alındı.

YÜKSEK MÜDAFAA MECLİSİNİN KURULUŞUNA İLİŞKİN TALİMATNAME⁹

⁹ Milli Güvenlik Kurulu resmi web sitesi, http://www.mgk.gov.tr/Turkce/tarihce_1.html# adresinden alındı.

YÜKSEK MÜDAFAA MECLİSİ KARARNAMESİ¹⁰

KURULUŞ KARARNAMESİ

T.C.
SAĞVEKÂLET
Kısmi Müd. Dış.
No: 14819

KARARNAME

24/4/933 tarih ve 14443 numaralı kararname ile teşkil edilmiş
"Yüksek Müdafaa Meclisi" nin müzakere mevzuu ile kararlarının tatbik
nazarı ile
suretini göstermek üzere/ilişik talimatnamenin mer'iyete konulması;
İcra Vekilleri Heyetinin 10/8/933 toplanışında kabul olmuştur.

10/8/933

REİSİCUMUR
Gazi M. Hemmi

B.V. <i>Y. Y. Y.</i>	M.V. <i>S. S. S.</i>	M.M.V. <i>E. E. E.</i>	D.V. <i>S. K. K.</i>
M.V. <i>S. S. S.</i>	M.V. V. <i>S. S. S.</i>	M.V. <i>E. E. E.</i>	M.V. <i>E. E. E.</i>
B.V. V. <i>S. S. S.</i>	S.M.V. <i>S. S. S.</i>	G.V. <i>S. S. S.</i>	Z.V. <i>S. S. S.</i>

5

¹⁰ Milli Güvenlik Kurulu resmi web sitesi, http://www.mgk.gov.tr/Turkce/tarihce_1.html# adresinden alındı.

HARP ENCÜMENİ FEVKALADESİNİN KURULUŞUNA İLİŞKİN KANUN¹¹

(Madde 1) Ordunun desteklenmesi ve savunması, memleketin gerektirdiği bütün hazırlık, üretim ve ulaşım ile bu işlerin düzene sokulmasında etkili olan bakanlık işlemlerinin verimli ve uyumlu bir biçimde yürütülmesini sağlamak amacıyla bir olağanüstü harp kurulu oluşturulmuştur.

(Madde 2) Bu Olağanüstü Kurul Savunma, Dışişleri, İçişleri, Bayındırlık, Sağlık ve Maliye Bakanlığı Encümenlerinden gösterilecek adaylar arasından Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu ile her üç ayda bir yenilenmek üzere seçilen 10 üyeden oluşur. Meclisin Birinci Başkanı, Encümen-i Fevkaladenin başkanıdır. Başkumandanlığın 5 Ekim 1922 tarihli Kanun gereğince birinci maddede belirtilen esaslara dönük yetkisi bu Olağanüstü Kurul tarafından kullanılır.

(Madde 3) Seçimi; Savunma Encümenince altı, Dışişleri, Maliye, Bayındırlık, Sağlık ve İktisat Encümenlerince ikişer ve İçişleri Encümenince de dörder aday gösterilmesi ve bunlardan yarısının ayrılması suretiyle yapılır. Encümenlerin göstereceği adayların o encümenlerde kayıtlı olması zorunlu değildir.

(Madde 4) Birinci maddede açıklanan gayeyi temin için sürekli meşgul olacak olan Encümeni Fevkalade, gereğinde ait olduğu vekillerin hazır bulunuşu ve katılımı ile de toplantılar yaparak bu yönden bakanlıkların hareket tarzı ve uygulamalarını hazırlamaya ve bu dairede alınan kararları takip ve görüşmeye memurdur.

(Madde 5) Encümen-i Fevkaladenin tüm bakanlıkların vazifesine ilişkin kararları, ait olduğu bakanlar tarafından uygulanır.

(Madde 6) Encümen-i Fevkalade kararları ile bakanlıkların görüşleri arasında belirecek çatışmanın çözüm yeri Büyük Millet Meclisidir.

(Madde 7) Harp Encümen-i Fevkaladesi, ülke içinde gerek göreceği bölgelerde ülkenin savunmasının gerektirdiği işlemleri gerek kendi arasından üye göndermek, gerek Meclisten üye istemek suretiyle takip ve kontrol ettirir.

(Madde 8) Harp Encümen-i Fevkaladesi üyelerinden mazeretli olarak beş ve mazeretsiz üç toplantıya katılmayanlar istifa etmiş sayılırlar.

(Madde 9) Harp Encümeni Fevkaladesi, uygulamalarından her on beş günde bir Büyük Millet Meclisine açıklama ve bilgi vermekle yükümlüdür.

(Madde 10) İşbu kanun yayın tarihinden itibaren geçerlidir.

(Madde 11) İşbu kanunun uygulanmasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

¹¹ **Kaynak :** Süha Atatüre (1994). Türkiye ve ABD’de Ordu Siyaset İlişkisi: Milli Güvenlik Kurulları Örneği. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Y. Lisans Tezi

(Ayrı Madde) Ülke içi ve dışında Büyük Millet Meclisinin emel ve amaçlarını yayın ve bildiri yoluyla kamuoyuna anlatmak için Genelkurmay Başkanı ile Hariciye ve Dahiliye Vekillerinin ve Matbuat, Posta, Telgraf ve Telefon Genel Müdürlerinin de katılacağı Meclisten seçilmiş beş üyeden oluşan bir özel danışma encümeni oluşturulmuştur.

ÖZGEÇMİŐ

1977 yılında Bursa'da doğdu. 1995 yılında Işıklar Askerî Lisesinden mezun oldu. 1999 yılında Kara Harp Okulundan Jandarma Teğmen olarak mezun oldu. 1999-2008 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığına bağı çeşitli birliklerde görev yaptı. 2008-2009 Eğitim ve Öğretim Yılında Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsünde Ulusal ve Uluslararası Güvenlik Stratejileri Yüksek Lisans Programına başladı. Hâlen yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

Evli olan Özer KÜÇÜKUYSAL ingilizce bilmektedir.